

Voimassaoloaika
23.4.2026 lukien toistaiseksi

Kumoo
-

Kohderyhmä
Maahanmuuttoviraston
oleskelulupahakemusten ja
jälkivalvonta-asioiden käsittelijät

Säädösperusta
Laki Maahanmuuttovirastosta 2 §
(156/1995)

Ohje kansainvälisen suojelun jatkoluvista - Jatkolupaohje

Maahanmuuttovirasto antaa päivitetyn ohjeen kansainvälistä suojelua saaneiden ja heidän perheenjäsenten jatkolupahakemusten käsittelyyn. Ohje koskee seuraavia lupatyyppejä:

- kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävät jatkoluvat
- kansainvälisen suojeluaseman saaneiden perhesideperusteiset jatkoluvat
- kansainvälisen suojeluaseman saaneiden perheenkokoajien suojeluasemattomien perheenjäsenten perhesideperusteiset jatkoluvat
- palautuskieltoa sovellettaessa ulkomaalaislain 89 §:n perusteella myönnettävät jatkoluvat

Ohje ei sisällä suojeluaseman jälkivalvontaan liittyvää esiharkinta- ja suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn liittyvää ohjeistusta.

Ohjeen tarkoitus on koota yhteen edellä mainittujen ja Maahanmuuttovirastossa samassa prosessissa käsiteltävien jatkolupahakemusten käsittelyyn ja päätöksentekoon tarvittava ohjeistus ja viittaukset muihin soveltamisohjeisiin, jotka tulee huomioida kyseisiä hakemuksia käsiteltäessä. Soveltamisohjeen tavoitteena on tukea viivytyksetöntä päätöksentekoa, hakijoiden tasavertaista kohtelua sekä neuvontavelvoitteen ja palveluperiaatteen asianmukaista toteutumista viraston toiminnassa.

Soveltamisohje ei kuitenkaan yksittäistapauksessa ole ratkaisijaa sitova, sillä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädetään lailla. Jos soveltamisohje on yksittäisessä tapauksessa ristiriidassa lain tai perustuslain, muiden velvoittavien normien tai kansainvälisten velvoitteiden kanssa, soveltamisohjetta ei tule soveltaa.

Ohje korvaa voimaantullessaan edellisen kansainvälisen suojelun jatkolupaohjeen: Ohje jatkolupahakemuksen ja mahdollisen karkottamiasian käsittelystä turvapaikkayksikössä (MIGDno-2019-965).

Liitteet	Asiakirjalla ei ole liitteitä
Jakelu	Asiakkuuspalveluiden yksikkö Digitaalisten palveluiden yksikkö Kansainvälisen suojelun osasto Lupa- ja kansalaisuusosasto Oikeus- ja asiantuntijapalveluiden yksikkö Tieto- ja tulosohjauspalveluiden yksikkö Turvallisuusyksikkö Valvontaosasto Vastaanottopalveluiden osasto Viestintäyksikkö Viraston johtoryhmä
Tiedoksi	Ahvenanmaan hallintotuomioistuin, Ålands förvaltningsdomstol Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia Helsingin hallinto-oikeus Hämeenlinnan hallinto-oikeus Itä-Suomen hallinto-oikeus Korkein hallinto-oikeus Oikeuskanslerinvirasto Pakolaisneuvonta Pohjois-Suomen hallinto-oikeus Poliisihallitus Sisäministeriö/maahanmuutto-osasto Sisäministeriö/poliisiosasto Turun hallinto-oikeus Ulkoministeriö Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto Vaasan hallinto-oikeus

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	5
Sammanfattning	6
Käsitteet ja lyhenteet	7
Symbolit	10
Versioluettelo	11
1 Hakemuksen vireillepano	12
1.1 Hakuperuste	12
1.2 Hakijan tunnistaminen	13
1.3 Käsittelymaksu	14
1.4 Biometriset tunnisteet	15
2 Esikarsinta	15
2.1 Esikarsinnan tarkoitus.....	15
2.2 Esikarsinnassa tehtävät tarkistukset	16
2.2.1 Suojeluaseman tarkistaminen	16
2.2.2 Oikea käsittelyperuste ja riittävät selvitykset.....	21
2.2.3 Henkilötiedot ja kansallisen matkustusasiakirjan edellytys	25
2.2.4 Henkilötietojen korjaaminen jatkolupavaiheessa	29
2.2.5 Rikosepäilyt ja -tuomiot	32
2.2.6 Matkat kotimaahan.....	34
2.2.7 Perhesideluihin liittyvät tarkistukset ja edellytykset	34
2.2.8 Toimeentuloedellytys	38
2.2.9 Lupakatkot.....	40
2.2.10 Schengenin tietojärjestelmän (SIS) kuulutukset	41
2.3 Suojeluaseman jälkivalvontaan siirtämisen edellytykset.....	42
2.4 Hakemuksen siirtäminen harkinnanvaraisiin päätöksiin	44
2.5 Esikarsinnan muistilista	45
3 Päätösvaihe	47
3.1 Jatkoluvan yleiset edellytykset ja sovellettavat säännökset.....	47
3.2 Päätöksen perustelu ja päätösasiakirjan merkinnät	49
3.3 Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävät jatkoluvat	51
3.3.1 Milloin jatkolupaa kansainvälisen suojelun perusteella ei voida myöntää.....	52
3.4 Perhesiteen perusteella myönnettävät jatkoluvat	54
3.4.1 Jatkolupa kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä	55
3.4.2 Perheside katkennut tai kun hakija tai perheenkokoaja täysi-ikäinen	57
3.4.3 Jatkolupa muuna omaisena.....	58

3.4.4	Jatkolupa kiinteiden siteiden perusteella	59
3.4.5	Jatkolupa yksilöllisellä inhimillisellä syyllä	61
3.4.6	Jatkolupa maasta poistumisen estymisen vuoksi	61
3.5	Jatkolupa palautuskieltoa sovellettaessa	62
3.5.1	Oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa ja yksilöllinen inhimillinen syy	64
3.6	Toimeentuloedellytys päätösharkinnassa	65
3.7	Henkilöllisyyden luotettavan todentamisen edellytys	67
3.8	Oleskeluluvan epääminen yhteiskunnan edun tai maahantulosäännösten kiertämisen vuoksi	70
3.8.1	Yhteiskunnan etu 36 §	70
3.8.2	Maahantulosäännösten kiertäminen 36 a-f §	72
3.9	Luvan kesto	73
3.10	Kuuleminen	75
3.10.1	Oleskeluluvan edellytyksiin liittyvä kuuleminen tai lisätietojen pyytäminen	75
3.10.2	Rikoksista kuuleminen	76
3.10.3	Karkottamisharkintaan liittyvä kuuleminen	77
3.10.4	Kuulemisvelvollisuuden huomioiminen päätöksessä	79
3.11	Kielteinen päätös ja karkottamisharkinta	79
3.12	Raukeamispäätös	82
4	Päätöksen jälkeiset toimenpiteet	82
4.1	Tiedoksianto	82
4.2	Oleskelulupakortti	83
4.3	Muutoksenhaku	83

Tiivistelmä

Tämä ohje koskee kansainvälisen suojeluaseman saaneiden hakijoiden ja heidän samaan aikaan jatkolupaa hakevien perheenjäsenten jatkolupahakemusten käsittelyä ja päätöksentekoa Maahanmuuttovirastossa. Ohjeessa käsitellään myös oleskelulupansa palautuskieltoa sovellettaessa ulkomaalaislain 89 §:n perusteella saaneiden jatko-oleskelulupaa koskevia hakemuksia.

Ohje etenee hakemuksen käsittelyjärjestyksessä sen vireillepanosta hakemuksen esikarsintaan ja päätösvaiheeseen. Ohjeen luvussa 1 käsitellään hakemuksen vireillepanoon liittyvät pääsäännöt kokonaiskuvan muodostamiseksi. Ohje keskittyy erityisesti jatkoluvan edellytysten tutkintaan luvussa 2 ja päätöksentekoa ohjaavaan lain soveltamisohjeistukseen luvussa 3. Ohjeen luvussa 4 käsitellään lyhyesti päätöksen jälkeiset toimenpiteet ja muutoksenhaku.

Sammanfattning

Denna anvisning handlar om hur ansökningar om fortsatt tillstånd för sökande som fått internationellt skydd och deras familjemedlemmar som ansöker om fortsatt tillstånd samtidigt behandlas och avgörs vid Migrationsverket. Anvisningen gäller också ansökningar om fortsatt tillstånd som lämnats in av personer som har fått uppehållstillstånd vid tillämpning av förbud mot tillbakasändning enligt 89 § i utlänningslagen.

Anvisningen framskrider i den ordning som ansökningarna behandlas, dvs. från att ansökan blir anhängig till förhandsgallring och beslutsfattande. I anvisningens första kapitel behandlas huvudreglerna för anhängiggörandet av ansökningar för att skapa en helhetsbild. I kapitel två fokuserar anvisningen på prövningen av förutsättningarna för fortsatt tillstånd, och i kapitel tre behandlas tillämpningsanvisningar för den lag som styr beslutsfattandet. I kapitel fyra beskrivs kortfattat åtgärderna efter beslutet och sökande av ändring.

Käsitteet ja lyhenteet

Käsitteet

Esiharkinta (suojeluaseman esiharkinta)

Suojeluaseman jälkivalvonnan työvaihe, jossa harkitaan, otetaanko asia tarkempaan tutkintaan eli suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn. Suojeluaseman esiharkinnasta avataan UMAan 240-diaari ja mikäli asia ei etene lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn, diaariin tehdään esiharkintapäätös. Tämän jälkeen jatkoluvan edellytykset tutkitaan normaalisti ja oleskelulupa-asiaan tehdään päätös.

Esikarsinta

Jatkolupahakemuksen käsittelyn työvaihe, jossa varmistetaan, että hakemus sisältää sen ratkaisuun vaadittavat selvitykset ja tutkitaan, onko hakemus syytä siirtää suojeluaseman jälkivalvontaan tai tarkempaan tutkintaan harkinnanvaraisiin päätöksiin vai voidaanko hakemukseen tehdä suoraan myönteinen päätös.

Harkinnanvaraiset päätökset

Osa jatkolupahakemuksista siirtyy tarkempaan tutkintaan tai harkittavaksi, jos myönteistä päätöstä ei voida tehdä suoraan esikarsinnan yhteydessä. Harkinnanvaraisesti voidaan tehdä tarkempaa tutkintaa vaativia myönteisiä päätöksiä, osakielteisiä päätöksiä tai kokonaan kielteisiä päätöksiä.

Jatkolupa

Uusi määräaikainen oleskelulupa, jota haetaan Suomessa ja joka voi olla joko tilapäinen (B) tai jatkuva (A).

Kansainvälinen suojelu

Pakolaisasema ja toissijainen suojeluasema.

Kansainvälisen suojelun asema / suojeluasema

Pakolaisasema ja toissijainen suojeluasema, joka on voitu saada turvapaikkaprosessissa tai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä. Myös pakolaisasema, joka on saatu kiintiöpakolaismenettelyn kautta tai jonka on todettu siirtyneen Suomeen pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 46/1990) perusteella.

Kiintiöprosessi / kiintiöpakolaismenettely

Menettely, jossa Suomeen uudelleensijoitetaan YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä. Uudelleensijoitettavat saavat Suomessa pakolaisaseman.

Oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa / oleskelulupa poissuljennan perusteella

Oleskelulupa, joka voidaan myöntää UlkL 89 §:n perusteella turvapaikkamenettelyssä tai suojeluaseman jälkivalvonnan yhteydessä, kun

todetaan, että hakija täyttää joko turvapaikan tai toissijaisen suojelun edellytykset, mutta on perusteltua aihetta epäillä hänen syyllistyneen tiettyihin vakaviin rikoksiin tai olevan vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle. Oleskelulupa myönnetään tällöin enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan palautuskiellon estäessä maastapoistamisen.

Pakolaisasema

Asema, joka on myönnetty pakolaisiksi tunnustetulle ulkomaalaiselle. Suomessa tunnustetun pakolaisaseman voi saada turvapaikkamenettelyssä, kiintiömenettelyssä, pakolaisen perheenjäsenenä tai asema voidaan siirtää Suomeen pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 46/1990) perusteella.

Perheenjäsen

Ulkomaalaislain mukainen perheenjäsen on määritelty Ulkl 37 §:ssä. Lain mukaan perheenjäseneksi katsotaan Suomessa asuvan henkilön aviopuoliso sekä alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja on Suomessa asuva henkilö tai tämän aviopuoliso. Jos Suomessa asuva henkilö on alaikäinen lapsi, perheenjäsen on hänen huoltajansa. Avopuolisot rinnastetaan tietyn edellytyksin aviopuolisoihin. Aviopuolisoksi tai aviopuolisoon rinnastettavaksi perheenjäseneksi katsotaan myös samaa sukupuolta oleva henkilö, jos parisuhde on kansallisesti rekisteröity. Myös kasvattilapsi voidaan tietyn edellytyksin katsoa pykälän mukaiseksi perheenjäseneksi.

Perheenkokoaja

Suomessa oleskeleva henkilö, esimerkiksi lapsi, puoliso, huoltaja, jonka Suomessa oleskelun perusteella perheenjäsenelle haetaan oleskelulupaa perhesiteen perusteella.

Suojeluaseman jälkivalvonta

Menettely, jossa tutkitaan, onko ulkomaalaiselle myönnetty pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema syytä lakkauttaa tai peruuttaa Ulkl 107 §:n tai 108 §:n mukaisesti.

Suojeluasematon

Hakija, joka ei ole saanut kansainvälisen suojelun asemaa. Tässä ohjeessa usein tarkoitetaan perhesiteen perusteella oleskeluluvan ilman suojeluasemaa saaneita tai turvapaikkamenettelyssä Ulkl 89 §:n perusteella palautuskieltoa sovellettaessa oleskeluluvan saaneita.

Toissijainen suojeluasema

Asema, joka myönnetään ulkomaalaiselle, joka on saanut oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella. Suomessa tunnustetun toissijaisen suojeluaseman voi saada joko turvapaikkamenettelyssä tai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä toissijaisen suojeluaseman saaneen perheenkokoajan perheenjäsenenä.

Turvapaikka

Pakolaisaseman saavalle ulkomaalaiselle turvapaikkamenettelyssä myönnettävä oleskelulupa.

Turvapaikkaprosessi / turvapaikkamenettely

Menettely, jossa Suomessa jätetty kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tutkitaan. Turvapaikkamenettelyssä voidaan myöntää turvapaikka tai oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella tai oleskelulupa muulla perusteella ilman suojeluasemaa, esimerkiksi oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa tai oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä.

Lyhenteet

DVV	Digi- ja väestötietovirasto
HE	Hallituksen esitys
HL	Hallintolaki (434/2003)
KHO	Korkein hallinto-oikeus
Mahtilaki	Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa (615/2020)
Patja	Poliisiasian tietojärjestelmä
RVL/RVT	Rajavartiotoiminnan rekisteri
UIKL	Ulkomaalaislaki (301/2004)
UMA	Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmä

Symbolit

Ohje sisältää alla esiteltyjä symboleja, jotka korostavat erityistä huomiota vaativia ja ohjetta täydentäviä asioita.

Huomioitavaa – Tärkeä tai erityistä huomiota vaativa asia

Soveltamislinjaus – Migrin tekemä erityistä huomiota vaativa soveltamislinjaus

Oikeustapaus tai muu päätös – Tuomioistuinten ja Migrin tekemät päätökset

Lisätieto – Läpikäytävää aihealuetta täydentävä tieto

Tarkistuslista – Tekstin aikaisempia sisältöjä yhteen kokoava lista

Kolme pistettä kertoo erityistä huomiota vaativan asian, päätöksen, soveltamislinjauksen, lisätiedon tai tarkistuslistan päättymisestä. Pisteet on merkitty samalla värillä, kuin sitä ennen käytetty symboli.

Versioluettelo

<u>Versionumero</u>	<u>Päivämäärä</u>	<u>Sivut/kohdat</u>	<u>Kuvaus tehdyistä muutoksista</u>

1 Hakemuksen vireillepano

Ulkomaalaislain 60 §:n 2 momentin mukaisesti jatkolupaa haetaan Suomessa. Jos jatkolupaa on haettu ulkomailla, se käsitellään lähtökohtaisesti ensimmäisenä oleskelulupahakemuksena.

Hakemus on mahdollista panna vireille sähköisesti Enter Finland verkkopalvelun kautta tai paperisella hakemuksella ja asiomalla Maahanmuuttoviraston palvelupisteessä.

Jatkolupaa tulisi hakea jatkolupalomakkeella, jos lupaa haetaan samalla perusteella kuin edellinen lupa on myönnetty. Jos lupaperuste on perheside, myös perheenkokoajan tulisi olla sama. Jos jatkolupaa haetaan uudella perusteella, tulisi käyttää ensimmäisen luvan lomakkeita.

Jatkolupaa tulisi hakea ennen edellisen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille, kun hakija on lähettänyt hakemuksen Enter Finland -asiointipalvelussa tai jättänyt hakemuksen palvelupisteellä. Jos jatkolupaa on haettu myöhässä, eli aiemman luvan päättymisen jälkeen, on ulkomaalaisen työnteko-oikeus päätynyt samalla kun aiemman luvan voimassaolo on päätynyt. Lisäksi oleskelulupien väliin tulee lupakatko. Tämä vaikuttaa muun muassa yhtäjaksoisen asumisajan laskemiseen pysyvää oleskelulupaa haettaessa. Myöhässä jätetyt jatkolupahakemukset käsitellään kuitenkin jatkolupahakemuksina noudattaen jatkolupia koskevaa sääntelyä.

Hakemuksen vireillepanon yhteydessä tulisi muun muassa tarkistaa, että hakija on hakenut jatkolupaa lupahistoriaansa sopivalla perusteella, hakija on tunnistettava ja häneltä on otettava tarvittavat biometriset tunnisteet ja perittävä oikea käsittelymaksu, jotta hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa.

Hakemuksen vireillepanoon liittyvä yksityiskohtainen ohjeistus löytyy Maahanmuuttoviraston Lupamenettelyohjeesta (MIGDno-2023-1406) sekä palvelupisteiden omasta täydentävästä ohjeistuksesta.

1.1 Hakuperuste

Jatkolupaa on mahdollista hakea esimerkiksi seuraavilla perusteilla, joita käsitellään tarkemmin tässä ohjeessa:

- kansainvälinen suojelu
- perheside lapseen / puolisoon / huoltajaan
- perheside kansainvälistä suojelua saaneen muuna omaisena
- jatkolupa muulla perusteella
 - yksilöllinen inhimillinen syy
 - oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa

- o kiinteät siteet Suomeen

Hakija, joka on saanut pakolaisaseman kiintiöpakolaisena tai pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman turvapaikkamenettelyn kautta, voi hakea jatkolupaa suoraan kansainvälisen suojelun perusteella.

Hakija, joka on saanut ensimmäisen oleskeluluvan ja suojeluaseman perhesiteen perusteella, voi hakea jatkolupaa perhesiteen perusteella.

Perhesiteen perusteella suojeluaseman saaneelle ei voida myöntää jatkolupaa suoraan kansainvälisen suojelun perusteella. Siksi jatkolupaa tulisi hakea ensisijaisesti edelleen perhesiteen perusteella, jos perheside ei ole katkennut.

Hakija, joka on saanut ensimmäisen oleskeluluvan kansainvälistä suojelua saaneen lapsena, mutta on täyttänyt 18 vuotta, tai hakija, joka on saanut ensimmäisen oleskeluluvan kansainvälistä suojelua saaneen lapsen huoltajana, mutta lapsi on täyttänyt 18 vuotta, voi hakea jatkolupaa muuna omaisena ja vedota hakemuksessaan kiinteän perhe-elämän jatkumiseen tai mahdolliseen riippuvuussuhteeseen suhteessa perheenkokoajaan.

Hakija, joka on saanut ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella, joka on sittemmin katkennut, voi hakea jatkolupaa *muulla perusteella* ja vedota hakemuksessaan Suomeen syntyneisiin kiinteisiin siteisiin.

Hakija, joka on saanut aiemman oleskeluluvan puolisona perhesiteen perusteella, mutta jonka parisuhde on päättynyt lähisuhdeväkivallan vuoksi, voi hakea jatkolupaa myös lähisuhdeväkivallan perusteella.

Hakija, joka on saanut oleskeluluvan palautuskieltoa sovellettaessa eli UlkL 89 §:n perusteella, voi hakea jatkolupaa *muulla perusteella*.

Hakijaa, joka on hakenut jatkolupaa selvästi väärällä perusteella, tulisi neuvoa oikean hakuperusteen valinnassa jo hakemusta vireille pantaessa Maahanmuuttoviraston palvelupisteellä. Hakijan kanssa käyty keskustelu ja hänelle annetut ohjeet tallennetaan UMan oleskelulupadiaariin, jonne tallentuvat myös hakijalle kirjallisesti lähetetyt täydennyspyynnöt. Jos näin ei ole tehty, hakijalle lähetetään tarvittaessa lisäselvityspyyntö hakuperusteeseen liittyen jatkolupahakemuksen esikarsinnan yhteydessä.

Jos hakija on tehnyt pysyvän luvan hakemuksen, mutta palvelupisteellä huomataan, että vaadittava asumisaika tai jokin muu pysyvän luvan edellytys ei täyty, hakemus voidaan muuttaa jatkolupahakemukseksi, jos hakija antaa siihen suostumuksensa.

Jos hakijalta ei saada suostumusta hakuperusteen tai lupatyypin muuttamiseen, oleskelulupa-asia käsitellään hakijan jättämän hakemuksen mukaisesti. On tärkeää, että hakijan kanssa käyty keskustelu ja hänelle annetut ohjeet on tallennettu oleskelulupadiaariin.

1.2 Hakijan tunnistaminen

Pääsääntönä hakija tunnistetaan ja hänen henkilöllisyytensä todennetaan voimassa olevasta kansallisesta matkustusasiakirjasta UlkL 35 §:n 1 momentin edellytysten mukaisesti henkilökohtaisen tunnistautumiskäynnin yhteydessä

palvelupisteellä. Tiettyjen edellytysten täytyessä tunnistautuminen voi tapahtua myös Enter Finlandissa vahvan sähköisen tunnistautumisen kautta.

Hakijan tunnistamisesta oleskelulupahakemuksen vireillepanon yhteydessä ohjeistetaan tarkemmin ohjeessa: Ohje henkilöllisyyden luotettavasta todentamisesta – Tunnistamisohje (MIGDno-2025-626).

Täysi-ikäisiä hakijoita, joilla ei ole suojeluasemaa, tulisi neuvoa heti hakemuksen vireillepanossa esittämään ja tarvittaessa hankkimaan voimassa oleva kansallinen matkustusasiakirja, sillä se on lähtökohtaisesti oleskeluluvan edellytys.

Suojeluaseman saaneiden hakijoiden kohdalla on kuitenkin huomioitava, että heitä ei voida vaatia asioimaan kotimaansa tai kansalaisuudettomien kohdalla entisen pysyvän asuinmaansa viranomaisten kanssa uuden matkustusasiakirjan hankkimiseksi, sillä tämä saattaisi vaarantaa hakijan tai tämän läheisten turvallisuuden. Lisäksi uuden kansallisen passin hankinta voi joissakin tilanteissa olla perusteena suojeluaseman lakkauttamiselle Ulkl 107 §:n mukaisesti, joten Maahanmuuttovirasto ei voi kehottaa suojeluaseman saanutta hakijaa hankkimaan uutta kansallista matkustusasiakirjaa oleskeluluvan edellytyksenä. Asiassa ei ole merkitystä sillä, onko suojeluasema saatu turvapaikkamenettelyssä, kiintiömenettelyssä vai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä.

Hakijat, jotka ovat saaneet oleskeluluvan palautuskieltoa sovellettaessa Ulkl 89 §:n perusteella ja hakevat jatkolupaa samalla perusteella, ovat lähtökohtaisesti samanlaisessa asemassa suojeluaseman saaneiden kanssa. Hakemuksen vireillepanon yhteydessä tällaiselta hakijalta ei voida edellyttää uutta passia ja kotimaan viranomaisten puoleen kääntymistä, sillä se voi vaarantaa hakijan tai tämän läheisten turvallisuuden.

Mikäli suojeluasematonta hakijaa ei ole ohjattu hankkimaan ja esittämään kansallista matkustusasiakirjaa hakemuksen vireillepanon yhteydessä, tehdään se hakemuksen esikarsinnan tai viimeistään tapauskohtaisen päätösharkinnan yhteydessä huomioiden tietyt erikoistapaukset.

1.3 Käsittelymaksu

Hakemuksesta perittävä maksu perustuu Sisäministeriön vuosittain antamaan asetukseen Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta.

Maksua perittäessä on erityistä huomiota kiinnitettävä oikeaan hakuperusteeseen.

Jos lupahakemuksen käsittelymaksua ei ole kohtuullisessa ajassa maksettu, hakemus raukeaa Ulkl 10 a §:n perusteella, jolloin raukeamispäätös ei ole valituskelpoinen. Hallituksen esityksessä on täsmennetty, että lähtökohtaisesti kohtuullisena aikana voitaisiin pitää noin yhtä kuukautta (HE 2/2016 vp).

Käsittelymaksun perimisestä ohjeistetaan tarkemmin Lupamenettelyohjeessa (MIGDno-2023-1406).

1.4 Biometriset tunnisteet

Ulkomaalaislain 60 d §:n 1 momentin mukaan Maahanmuuttovirasto tai Suomen edustusto ottaa oleskelulupahakemuksen ja poliisi tai rajavartiolaitos kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä hakijalta sormenjäljet jokaisesta sormesta oleskelulupakorttia varten. Jatkoluvan hakemisen yhteydessä sormenjäljet otetaan kuitenkin vain, jos tähän on erityinen syy tai jos edellisen oleskelulupakortin, jota varten sormenjäljet on annettu, antamisesta on kulunut viisi vuotta.

Sormenjäljet tulee pääsääntöisesti olla otettuna kaikilta kuusi vuotta täyttäneiltä hakijoilta ennen oleskeluluvan ja oleskelulupakortin myöntämistä.

Ulkomaalaislain 60 d §:n 4 momentin mukaan hakijan on liitettävä hakemukseen kasvokuvansa.

Kasvokuvan on oltava poliisin passikuvaohjeen mukainen ja enintään kuusi kuukautta vanha.

Biometristen tunnisteiden ottamisesta ohjeistetaan tarkemmin Lupamenettelyohjeessa (MIGDno-2023-1406).

2 Esikarsinta

2.1 Esikarsinnan tarkoitus

Kun jatkolupaa koskeva hakemus on siirretty prosessiin käsiteltäväksi, käsittelijät tekevät asiassa niin sanotun esikarsinnan. Esikarsinta sisältää erilaisia rekisteri- ja muita tarkistuksia, joista osa on automatisoitu ja osa manuaalisia. Esikarsinnan yhteydessä varmistetaan, että hakemus sisältää asian ratkaisuun vaadittavat tiedot. Hakijalle voidaan tarvittaessa lähettää vielä täydennys- ja lisäselvityspyyntöjä tai hakemus voidaan ohjata käsiteltäväksi eri prosessiin. Esikarsinnan tuloksena määräytyy, voiko hakemukseen tehdä suoraan myönteisen päätöksen vai onko hakemus syytä siirtää joko suojeluaseman jälkivalvontaan tai niin sanottuihin harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Harkinnanvaraisiin päätöksiin siirretään sellaiset hakemukset, joissa oleskelulupaa ei voida suoraan myöntää haetulla perusteella tai joissa edellytysten täytyminen vaatii tarkempaa tutkintaa tai poikkeamisharkintaa. Tällainen päätös voidaan tehdä joko yhdellä nimellä tai esittelymenettelyn kautta työjärjestyksessä sovitun mukaisesti.

Hakemus siirretään esikarsinnasta suojeluaseman jälkivalvontaan, kun sen käsittelyn yhteydessä ilmenee UlkL 54 §:n 2 momentin mukaisesti perusteita pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiselle tai peruuttamiselle. Tämä koskee myös perhesiteen perusteella suojeluaseman saaneita hakijoita.

Jos esikarsinnassa ei ilmene esteitä oleskeluluvan myöntämiseksi, kaikki tarvittavat selvitykset ovat saatavilla ja oleskeluluvan edellytykset täyttyvät, käsittelijä myöntää jatkoluvan esikarsinnan päätteeksi.

2.2 Esikarsinnassa tehtävät tarkistukset

2.2.1 Suojeluaseman tarkistaminen

Kun jatkolupaa haetaan kansainvälisen suojelun perusteella, esikarsinnassa on tarkistettava, onko hakijalla voimassa oleva kansainvälisen suojelun asema. Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa (UlkL 3 §:n 1 mom. 13 k.). Myös perhesiteen perusteella lupaa hakevien kohdalla tarkistetaan suojeluaseman voimassaolo, sillä se vaikuttaa hakemuksen käsittelyyn ja luvan edellytyksiin.

Pakolaisasema on mahdollista saada turvapaikkamenettelyssä, kiintiöpakolaisena tai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä.

Lisäksi pakolaisasema voidaan siirtää Suomeen tietyistä valtioista, jotka ovat voimaansaattaneet eurooppalaisen sopimuksen pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä.

Pakolaisaseman siirtämisestä on ohjeistettu erillisessä soveltamisohjeessa: Eurooppalainen sopimus pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä (MIGDno-2023-1824).

Toissijaisen suojelun asema on mahdollista saada turvapaikkamenettelyssä tai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä.

[Muut oleskeluluvat, jotka eivät ole kansainvälistä suojelua](#)

Tilapäinen suojelu on erillinen oleskelulupaperuste, jossa UlkL 109 §:n 2 momentin mukaisesti tilapäistä suojelua voidaan antaa valtioneuvoston päätöksellä. Tilapäistä suojelua saaneilla ei ole kansainvälisen suojelun asemaa.

Muun humanitaarisen maahanmuuton (UlkL 93 §) perusteella UlkL 112 §:n 1 momentin 2 kohdan tai UlkL 113 §:n 1 momentin mukaisesti oleskeluluvan saaneilla ei ole myöskään kansainvälisen suojelun asemaa. Maahanmuuttovirastolla ei ole itsenäistä toimivaltaa myöntää oleskelulupaa

muun humanitaarisen maahanmuuton perusteella ilman erillistä valtioneuvoston päätöstä.

Turvapaikkamenettelyssä on mahdollista myöntää oleskelulupa myös palautuskieltoa sovellettaessa (Ulkl 89 §) tai yksilöllisestä inhimillisestä syystä (Ulkl 52 §), jotka eivät ole kansainvälisen suojelun oleskelulupia.

Humanitaarinen suojelu

Humanitaarinen suojelu oli kansainvälistä suojelua, jota voitiin myöntää vanhan ulkomaalaislain perusteella 1.6.2009 alkaen. Humanitaarista suojelua koskeva lainkohta Ulkl 88 a § on kuitenkin kumottu 16.5.2016 voimaan tulleella lailla (L 332/2016). Hakijalla, joka on saanut oleskeluluvan humanitaarisen suojelun perusteella, ei ole enää kansainvälisen suojelun asemaa.

Humanitaarisen suojelun perusteella ei voi enää hakea eikä saada oleskelulupaa.

Oleskelulupa suojelun tarpeen vuoksi

Ennen 1.6.2009 voimaan tulleita lakimuutoksia sekä vanhan (378/1991) että nykyisen (301/2004) ulkomaalaislain perusteella suojelua saattoi saada pakolaisuuden lisäksi myös suojelun tarpeen perusteella.

Vuoden 1991 ulkomaalaislaissa oleskelulupa suojelun tarpeen perusteella myönnettiin Ulkl 31 §:n mukaisesti ja nykyisessä vuonna 2004 voimaan tulleessa ulkomaalaislaissa ennen 1.6.2009 lakimuutoksia (L 323/2009) Ulkl 88 § koski suojelun tarpeen perusteella myönnettävää oleskelulupaa. Vanhan ja nykyisen lain suojelun tarvetta koskevat pykälät olivat sisällöltään hieman erilaisia, mutta molempien mukaisesti oleskelulupa myönnettiin maassa oleskelevalle ulkomaalaiselle silloin, kun häntä uhkaa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu taikka hän aseellisen selkkauksen tai ympäristökatastrofin vuoksi ei voi palata sinne.

Suojelun tarve rinnastetaan toissijaiseen suojeluasemaan. Jos hakija on saanut oleskeluluvan tällä perusteella, hänellä on toissijaisen suojelun asema.

Perhesiteen perusteella myönnettävät suojeluasemat

Vanhan ulkomaalaislain (378/1991) pakolaisen määritelmän (35 § Pakolainen) mukaisesti pakolaiseksi on voitu katsoa myös turvapaikan saaneen tai oleskeluluvan kiintiön puitteissa pakolaisena saaneen ulkomaalaisen perheenjäsenen, *jos hänet on olosuhteet huomioon ottaen katsottava pakolaiseksi*.

Mahdollisuus saada toissijainen suojeluasema perhesiteen perusteella tuli lakiin kuitenkin vasta 1.6.2009 voimaan tulleilla ulkomaalaislain muutoksilla (L 323/2009).

KHO totesi ennakkopäätöksessään (KHO:2011:8), että määritelmädirektiivi on tullut voimaan 19.5.2004, ja se on tullut saattaa kansallisesti voimaan viimeistään 10.10.2006. Direktiivi on pantu Suomessa kansallisesti täytäntöön 8.5.2009 annetulla ja 1.6.2009 voimaan tulleella lailla ulkomaalaislain muuttamisesta (323/2009). Ulkomaalaislain tulkinnassa on tietyin edellytyksin otettava huomioon unionin oikeusjärjestyksen sisältö, vaikka kyseistä oikeussäännöstä ei olisi vielä saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. KHO totesi, että määritelmädirektiivin velvoittavat säännökset on siten tullut soveltuvin osin ottaa huomioon 10.10.2006 lähtien ulkomaalaislakia sovellettaessa.

KHO kiinnitti huomiota siihen, että lakimuutoksella, jolla täytäntöönpantiin määritelmädirektiivi ei rajattu ajallisesti direktiivin toissijaisen suojeluaseman peruuttamista, lakkauttamista tai uusimatta jättämistä koskevan artiklan soveltumista. KHO katsoi, että artikla soveltuu myös ennen direktiivin voimaantuloa tehtyihin hakemuksiin.

KHO katsoi, että aiemman ulkomaalaislain (378/1991) 31 §:n mukaisen oleskeluluvan suojelun tarpeen perusteella saaneen hakijan ja hänen perheenjäsentensä oleskelulupia ja muukalaispasseja ei voitu Suomesta muuton johdosta peruuttaa UlkL 58 §:n nojalla. Ennen oleskelulupien ja muukalaispassien peruuttamista olisi tullut selvittää, ovatko voimassa olevan ulkomaalaislain (301/2004) 107 §:n 2 momentin mukaiset toissijaisen suojeluaseman lakkauttamisen edellytykset olemassa.

Hallituksen esityksen (HE 166/2007 vp), jonka tarkoituksena oli panna täytäntöön määritelmädirektiivi 2004/83/EY, mukaan: "Direktiivin 18 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä toissijainen suojeluasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka voi saada toissijaista suojelua II ja V luvun mukaisesti. Lain 88 §:ssä säädettäisiin edellä esitetyllä tavalla oleskeluluvan myöntämisestä toissijaisen suojelun perusteella. Pykälä sisältäisi sekä direktiivin II ja V lukujen mukaiset edellytykset toissijaisen suojelun antamiselle että veloitteen antaa suojelua edellytykset täyttävälle henkilölle. Lain 106 §:ssä todettaisiin, että toissijaisen suojeluaseman saa oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella saanut henkilö tai tämän perheenjäsen, joka on saanut oleskeluluvan perhesiteen perusteella ja jonka on katsottava olevan toissijaisen suojelun tarpeessa. Toissijaista suojelua saavan henkilön perheenjäsenelle ei välttämättä aina myönnettäisi toissijaista suojeluasemaa, jos hänen oma asemansa ei lainkaan ole verrattavissa toissijaista suojelua saavan henkilön asemaan. Toissijaista suojelua saavan henkilön puoliso voi olla esimerkiksi sellaisen kolmannen maan kansalainen, jossa ei ole turvallisuusongelmia, eikä hänen katsomisensa toissijaisen suojelun tarpeessa olevaksi ole siksi perusteltua. Vastaavasti jos toissijaista suojelua saava henkilö on solminut avioliiton vasta Suomeen saapumisensa jälkeen, uusi puoliso voisi vain poikkeuksellisesti saada toissijaisen suojeluaseman."

Hallituksen esityksen perusteella on tulkittavissa, että lainsäätäjät on tulkinnut määritelmädirektiivin edellyttävän toissijaisen suojeluaseman myöntämistä myös toissijaista suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenille, jos nämä täyttävät toissijaisen suojelun edellytykset.

Ennen 1.6.2009 tehdyissä perhesidepäätöksissä ei ole sovellettu UIKL 106 §:n 2 momenttia, mutta ottaen huomioon KHO:n ennakkopäätös (KHO:2011:8) ja määritelmädirektiivin täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys (HE 166/2007 vp), voidaan tulkita, että jos perheenjäsenelle on 10.10.2006 tai sen jälkeen myönnetty perhesideperusteinen oleskelulupa suhteessa suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneeseen perheenkokoajaan, kyseisellä perheenjäsenellä on myös toissijaisen suojelun asema, jos kyseinen perheenjäsen itse voisi saada toissijaista suojelua 106 §:n ja sitä koskevan soveltamisohjeistuksen perusteella.

UIKL 106 §:n soveltamisessa noudatetaan samaa ohjeistusta, jota sovelletaan ensimmäisten perhesidelupien kohdalla.

Painavat humanitaariset syyt

Painavat humanitaariset syyt olivat mahdollinen peruste oleskeluluvulle vuoteen 2004 saakka (UIKL 378/1991, 18 § 1 mom. 4 k. ja 20 § 1 mom. 3 k., kumottu säädöksellä 301/2004).

On huomioitava, että kyseessä on eri oleskelulupa kuin vuoden 2009 lain mukainen humanitaarinen suojelu.

Ulkomaalaisviraston aikana lupaperusteena käytettiin statusta A.10, joka muutettiin 1.5.1999 käyttöön otetussa statusluokittelussa statukseksi A5.34.

Osassa tällaisista tapauksista henkilöllä on kansainvälisen suojelun asema.

Lupaperuste rinnastuu toissijaiseen suojeluun, jos:

- henkilö on saanut lupansa turvapaikkamenettelyssä;
- päätösasiakirjasta käy ilmi, että lupa on myönnetty painavasta humanitaarisesta syystä; ja
- luvan myöntäminen on perustunut silloisen ulkomaalaislain 31 §:ssä mainittuihin syihin (suojelun tarpeeseen)

Rinnastusta toissijaiseen suojeluasemaan ei tehdä, jos lupa (statuksella A.10) on myönnetty perheenyhdistämisen perusteella eli päätöksessä perhesidehakemukseen.

Kansainvälisen suojelun asemaa ei voinut saada myöskään siinä tapauksessa, että oleskelulupa painavista humanitaarisista syistä myönnettiin entisen Jugoslavian kansalaisten turvapaikkahakemuksia koskevan erillislain perusteella (14/1993). Tämän lain perusteella poliisi myönsi oleskeluluvan sellaisille entisen Jugoslavian kansalaisille, jotka olivat hakeneet turvapaikkaa ennen 22.7.1992. Laki tuli voimaan 20.1.1993. Kansainvälisen suojelun tarve

jätettiin lakia sovellettaessa tutkimatta (Laki eräiden entisen Jugoslavian kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten poikkeuskäsittelystä 14/1993).

Suojeluasemaa koskevat rekisterimerkinnät

Jos hakijalla on pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema, se tulisi näkyä rekisterimerkintänä UMAN asiakasverholla kohdassa *muut tiedot*.

Rekisterimerkintään lähtökohtaisesti luotetaan, mutta sen luotettavuus on tarvittaessa tarkistettavissa aiempien päätösten merkinnöistä tai arkistoiduista asiakirjoista.

Jos suojeluasema on myönnetty vuosia sitten UMAN rekisterimerkinnät voivat olla puutteellisia erityisesti toissijaista suojeluasemaa koskien.

Jos jatkolupahakemuksen käsittelyn yhteydessä havaitaan, että esimerkiksi perhesidehakemuksen yhteydessä perheen yhtenäisyyden periaatteen perusteella myönnettävä suojeluasema on jäänyt inhimillisen virheen vuoksi myöntämättä, voidaan rekisterimerkinnät korjata ja aseman myöntäminen todeta jatkolupaa koskevassa päätöksessä.

Tilanteissa, joissa rekisteri- ja päätösmerkinnät ovat puutteellisia tai ristiriitaisia, tehdään kokonaisharkintaa ja otetaan huomioon luottamuksensuojaperiaate. Hallintolain 6 §:n mukaisesti viranomaisten toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Odotusten on siis perustuttava oikeusjärjestykseen eli oltava lainmukaisia.

Luottamuksensuojaperiaatteen mukaan yksityisen henkilön tulee voida luottaa siihen, että viranomaisen toiminta ei yllättäen tai takautuvasti muutu siltä osin kun se vaikuttaa yksityisen oikeuteen tai etuun rajoittavasti tai muuten negatiivisesti. Luottamuksensuojaperiaatetta sovellettaessa on aina huomioitava asian kokonaisuus ja harkittava voidaanko periaatetta soveltaa. Esimerkiksi tilanteessa, jossa kansainvälistä suojelua saaneen perheen kokoajan perheenjäsenen päätökseen on virheellisesti kirjattu, että hakija on saanut suojeluaseman, hakijalla voidaan katsoa olevan perusteltu syy olettaa saaneensa suojeluaseman. Maahanmuuttovirasto voi tällaisessa tilanteessa korjata päätöstään ainoastaan asianosaisen suostumuksella (HL 50 § 2 mom.). Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita sellaisissa tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä tai jos hakija ei olisi lain mukaan mitenkään voinut saada suojeluasemaa, jolloin hänelle ei viranomaisen virheen vuoksi myöskään muodostu luottamuksensuojaa.

Suojeluaseman voimassaolo

Myönnetyn suojeluaseman lisäksi täytyy aina tarkistaa, onko suojeluasema edelleen voimassa tai onko sen peruuttaminen tai lakkauttaminen parhaillaan harkittavana. Kansainvälisen suojeluaseman harkintadiaari (240-diaari) kertoo suojeluaseman harkinnasta.

Jos suojeluasema on lakkautettu tai peruutettu lainvoimaisella päätöksellä, hakijalla ei ole enää kansainvälisen suojelun asemaa, eikä hän voi saada jatkolupaa kyseisellä perusteella.

Jos jatkolupahakemus kansainvälisen suojelun perusteella on jätetty samalla kun suojeluaseman lakkauttamis- ja peruuttamisharkinta-asia on kesken, jatkolupahakemus ohjataan suojeluaseman jälkivalvontaan, jolloin se yleensä ratkaistaan samassa yhteydessä suojeluasemaa koskevan päätöksen kanssa. Jos suojeluaseman esiharkinnan jälkeen ei lähdetä varsinaiseen lakkauttamis- ja peruuttamismenettelyyn, jatkolupahakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa normaalisti ja jatkolupa myöntää kansainvälisen suojelun perusteella.

Perhesiteen perusteella jätetty jatkolupahakemus voidaan käsitellä, vaikka suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettely olisi kesken, jos jatkoluvan edellytykset täyttyvät, eikä suojeluaseman mahdollisella lakkauttamisella ole vaikutusta päätökseen. Tällaiset tapaukset on arvioitava tapauskohtaisesti. Jos suojeluasemalla on vaikutusta päätösharkintaan, on lähtökohtaisesti odotettava suojeluaseman esiharkintapäätöstä tai aseman lakkauttamis- tai peruuttamispäätöstä. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun hakija ei täytä Ulkl 35 §:n mukaista kansallisen matkustusasiakirjan edellytystä.

2.2.2 Oikea käsittelyperuste ja riittävät selvitykset

Esikarsinnassa varmistetaan, että jatkolupahakemus on pantu vireille hakijan lupataustaan ja tilanteeseen sopivalla perusteella ja että hakemus sisältää kaikki tarvittavat tiedot ja liitteet.

Lisäselvityspyynnöt

Suurin osa päätöksentekoon tarvittavista tiedoista on saatavilla rekisterihakujen kautta, mutta viranomaisen neuvontavelvollisuuden nimissä hakijaa on tarvittaessa kehotettava täydentämään hakemustaan tarvittavilla lisäselvityksillä. Osa täydennyspyynnöistä on välttämättömiä, jotta hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa. Toisaalta osa täydennyspyynnöistä on tarkoituksenmukaisempaa tehdä vasta tarvittaessa päätösharkinnan yhteydessä.

Esimerkkejä täydennys- ja lisäselvityspyynnöistä, joita voidaan lähettää esikarsinnan yhteydessä:

- täydennyspyyntö biometrinen tunnistaminen jättämisestä
 - esimerkiksi puuttuvat sormenjäljet hakemuksen käsittelyn aikana kuusi vuotta täyttäneeltä lapselta

- täydennyspyyntö puuttuvasta tai väärin peritystä käsittelymaksusta
- korjauspyynnot väärin rekisteröityihin tai muuttuneisiin henkilötietoihin liittyen
- kehotus hankkia ja esittää voimassa oleva kansallinen passi

Esimerkkejä päätösharkinnan yhteydessä tapauskohtaisesti lähetettävistä lisäselvitys- ja täydennyspyynnöistä:

- kehotus toimittaa lääkärinlausunto 52 §:n edellytysten arviointiin liittyen
- epäselvään tosiasialliseen perhe-elämään liittyvät selvityspyynnot
- kehotus hankkia ja esittää voimassa oleva kansallinen passi

Esimerkkien lista ei ole tyhjentävä.

Harkittaessa lisäselvityspyynnön tarvetta on tehtävä tapauskohtaista tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Jos päätöksentekoon riittävä tieto on saatavilla rekistereistä, pääteltävissä hakijan hakemuslomakkeen ja lupahistorian perusteella ja päätös tulee olemaan myönteinen, lisäselvityspyynnöä ei yleensä ole tarkoituksenmukaista lähettää.

Väärä tai epäselvä hakuperuste

Jos hakuperusteessa on epäselvyyksiä, tarkistetaan, onko hakija itse hakenut lupaa lupataustaansa sopimattomalla perusteella vai onko hakemus pantu palvelupisteellä vireille virheellisesti väärällä käsittelyperusteella. Hakemuksen käsittelyperustetta on muutettava hakijan hakemuksen mukaiseksi, jos virhe on tapahtunut palvelupisteellä.

Oikean käsittelyperusteen valinta UMAssa on tärkeää, sillä se vaikuttaa diaarissa näkyviin edellytyksiin, jotka ohjaavat hakemuksen käsittelyä. Käsittelyperuste vaikuttaa myös tilastoihin.

Käsittelyperusteen tulisi lähtökohtaisesti vastata myönnettävää lupaa.

Lisäksi on huomioitava, että jatkolupahakemusten maksuissa on eroja. Esimerkiksi jatkolupa kansainvälisen suojelun perusteella on huomattavasti halvempi kuin jatkolupahakemus perhesiteen perusteella tai muulla perusteella.

Lupamenettelyohjeen (MIGDno-2023-1406) mukaan, jos hakija on hakenut oleskelulupaa sellaisella perusteella, jolla lupaa ei ylipäätään voida myöntää, Maahanmuuttovirasto tekee tuon seikan perusteella suppean kielteisen päätöksen, jossa ei oteta kantaa varsinaisiin asiaperusteisiin.

Ohje ei sellaisenaan päde hakijoihin, joilla on suojeluasema, koska hakijalle ei silloin voisi tehdä kokonaan kielteistä maastapoistamisen sisältävää päätöstä, eikä hakijaa voi myöskään jättää ilman voimassa olevaa oleskelulupaa. Huonosti Maahanmuuttoviraston palvelukieliä osaavien ja mahdollisesti puutteellisesti sen vuoksi hakemuslomakkeen täyttäneiden hakijoiden kohdalla viranomaisen neuvontavelvollisuus myös korostuu.

Jos lupaa on haettu selvästi väärällä perusteella, eikä oleskelulupadienaarissa näy merkintöjä siitä, että hakija olisi saanut neuvontaa palvelupisteellä, hakijaa on ohjeistettava oikeasta hakuperusteesta ja tarvittaessa pyydettävä kirjallista suostumusta hakuperusteen muuttamiseen.

Esimerkiksi jatkolupa kansainvälisen suojelun perusteella voidaan myöntää vain niille, jotka ovat saaneet edellisen oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella.

Perhesiteen perusteella oleskeluluvan ja suojeluaseman saaneen hakijan tulee hakea jatkolupaa ensisijaisesti perhesiteen perusteella perheenjäsenenä tai muuna omaisena, jos sama perheside on edelleen olemassa.

Jos perheside on katkennut, jatkolupaa on mahdollista hakea niin sanotulla muulla perusteella, jolloin huomioidaan hakijan siteet Suomeen tai mahdollinen lähisuhdeväkivalta ja hyväksikäyttö (UlkL 54 §:n 7 mom.). Viime kädessä tutkitaan viran puolesta oleskeluluvan edellytykset yksilöllisestä inhimillisestä syystä (UlkL 52 §) tai maasta poistumisen estymisen vuoksi (UlkL 51 §).

On huomioitava, että suojeluaseman perhesiteen perusteella saaneen hakijan kohdalla perhesiteen katkeaminen, kuten avioero, on UlkL 107 §:ssä tarkoitettu olosuhdemuutos, joka johtaa suojeluaseman jälkivalvontaan.

Myös hakijoiden, joiden pakolaisaseman on todettu siirtyneen Suomeen eurooppalaisen sopimuksen pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä perusteella, täytyy lähtökohtaisesti täyttää jonkun tilapäisen tai jatkuvan oleskeluluvan edellytykset (esim. työ tai perheside) jatkoluvan saadakseen. Jatkolupahakemuksen tutkinnassa kuitenkin huomioidaan siirtynyt pakolaisasema ja mahdollinen palautuskielto, vaikka jatkolupaa ei voida suoraan myöntää suojeluaseman perusteella.

Pakolaisaseman siirtämisestä on ohjeistettu erillisessä soveltamisohjeessa: Eurooppalainen sopimus pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä (MIGDno-2023-1824).

Jos suojeluasematon hakija on jatkolupahakemuksessaan vedonnut suojelun tarpeeseen, hänelle pitää ilmoittaa mahdollisuudesta hakea erikseen turvapaikkaa. Hakijan jatkolupahakemus voidaan kuitenkin ratkaista, jos sen edellytykset muulla perusteella täyttyvät, jolloin ohjaus turvapaikkamenettelyyn voi tapahtua myös päätöksen yhteydessä.

Esimerkkitilanteita, joissa hakemuksen käsittelyperustetta voi muuttaa ja hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa ilman lisäselvityksiä:

1. Täysi-ikäistynyt hakija on hakenut oleskelulupaa kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä, eikä oikeaa käsittelyperustetta ole huomattu korjata palvelupisteellä.
 - Käsittelyperuste muutetaan *muun omaisen* hakemukseksi ja hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa normaalisti. Hakemuksen ratkaisuun vaadittavat tiedot saadaan rekistereistä ja hakijalle lähetetään lisäselvityspyyntö vain tarvittaessa.
 - Päätöksessä perustellaan, miksi hakija ei ole enää perheenkokoajan ulkomaalaislain mukainen perheenjäsen.
2. Lapselle on virheellisesti vireytetty jatkolupahakemus kansainvälistä suojelua saaneen lapsena, vaikka lapsen huoltajille ei ole myönnetty kansainvälistä suojelua.
 - Käsittelyperuste muutetaan *muun ulkomaalaisen* lapseksi ja hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa normaalisti.
 - Tarvittaessa päätöksessä voidaan perustella, mihin lapsen huoltajien oleskeluluvat perustuvat ja mitä säännöksiä lapsen hakemuksen käsittelyssä on sovellettu. Tämä ei ole kuitenkaan aina välttämätöntä, jos väärä käsittelyperuste ei ole perustunut hakijoiden jättämään hakemukseen vaan hakemuksen vireillepanossa tapahtuneeseen virheeseen.

Käsittelyperustetta ei voida kuitenkaan kaikissa tilanteissa muuttaa ilman hakijan antamaa suostumusta tai täydennyspyyntöjä. Tapauskohtaisessa harkinnassa on huomioitava, vaikuttaako käsittelyperusteen muutos kielteisesti hakijalle myönnettävään lupaan. Jos käsittelyperuste ei vaikuta päätöksen lopputulokseen tai aiheuta hakijalle oikeudenmenetyksiä, on käsittelyperustetta yleensä syytä muuttaa vastaamaan sitä perustetta, jolla jatkolupa voidaan myöntää. Tarvittaessa hakijalle voidaan perustella päätöksessä, miksi hän ei ole voinut saada oleskelulupaa hakemallaan perusteella.

Esimerkkitilanteita, joissa käsittelyperusteen muutos vaatii toimenpiteitä tai hakijalle on lähetettävä lisäselvitys- tai täydennyspyyntöjä:

1. Turvapaikkamenettelyssä turvapaikan tai toissijaisen suojeluaseman saaneelle lapselle on virheellisesti haettu tai pantu vireille jatkolupahakemus perhesiteen perusteella kansainvälistä suojelua saaneen lapsena.
 - On hakijan edun mukaista, että käsittelyperuste muutetaan jatkolupahakemukseksi kansainvälisen suojelun perusteella ja virheellisesti peritty liian suuri käsittelymaksu palautetaan.

2. Perhesiteen perusteella oleskeluluvan ja suojeluaseman saaneelle hakijalle on haettu ja virheellisesti vireytetty jatkolupahakemus kansainvälisen suojelun perusteella.
 - Kansainväliseen suojeluun perustuvaa oleskelulupaa ei voida myöntää tavallisella jatkolupahakemuksella, jos edellinen oleskelulupa ei perustu kansainväliseen suojeluun.
 - Hakijalle on lähetettävä pyyntö täyttää oikea hakemuslomake (perheenjäsen, muu omainen, muu peruste) ja tarvittaessa täsmentämään perhesiteeseen liittyvää tilannettaan tai siteitään Suomeen.
 - Lisäksi hakijalta on peritty liian pieni käsittelymaksu, joten jatkolupahakemuksen käsittelyä ei voida jatkaa, kunnes oikea käsittelymaksu on maksettu.
3. Oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella saanut hakija hakee poikkeuksellisesti jatkolupaa jollain muulla perusteella (esimerkiksi työnteko), eikä diaarista käy ilmi, onko hakijalta varmistettu oikea käsittely- ja hakuperuste hakemuksen vireillepanon yhteydessä.
 - Hakijaa on kuultava ja varmistettava, miksi hän ei hae oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella. Onko tarve kansainväliselle suojelulle esimerkiksi lakannut. Lisäksi on varmistettava, että hakija on ymmärtänyt, että muissa oleskeluluvissa on lähtökohtaisesti edellytyksenä voimassa oleva kansallinen passi. Passin hankkiminen voi kuitenkin johtaa suojeluaseman jälkivalvontaan, joten hakijalta on varmistettava, että hän ymmärtää hakemansa oleskeluluvan edellytykset.
 - Vaikka oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella olisi myönnettävissä, hakijalta on silti varmistettava, onko hän tehnyt jatkolupahakemuksen tarkoituksella toisella perusteella, jolloin hakemus tutkitaan hakijan hakemuksen mukaisesti.

Esimerkkitapausten listat eivät ole tyhjentyviä, eikä niiden tarkoitus ole estää erilaisten tilanteiden vaatimaa tapauskohtaista harkintaa.

2.2.3 Henkilötiedot ja kansallisen matkustusasiakirjan edellytys

Hakemuksen esikarsintaan kuuluu hakijan henkilötietojen tarkistus sekä sen varmistaminen, voidaanko hakijalta edellyttää voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa oleskeluluvan edellytyksenä Ulkl 35 §:n 1 momentin mukaisesti.

Ulkomaalaislain 35 §:n 1 momentin mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on tunnistettu ja hänen henkilöllisyytensä on luotettavasti todennettu voimassa olevalla kansallisella matkustusasiakirjalla. Suomen tai muun valtion myöntämä muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja ei täytä kyseistä edellytystä.

Ulkomaalaislakiin on kuitenkin säädetty kansallisesta matkustusasiakirjasta poikkeamismahdollisuus, jos määräaikainen oleskelulupa myönnetään Ulkl 35 §:n 2 momentin mukaisesti 51, 52, 52 a, 52 d, 52 e, 87, 88, 89 tai 110 §:n perusteella. Samassa pykälässä on säädetty tilanteesta, jossa lapsi syntyy Suomessa, jolloin hänelle voidaan myöntää ensimmäinen määräaikainen oleskelulupa perhesiteen perusteella matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta.

Ottaen huomioon pakolaisoikeudelliset periaatteet suojeluaseman saaneita hakijoita ei voida vaatia asioimaan kotimaansa tai kansalaisuudettomien kohdalla entisen pysyvän asuinmaansa viranomaisten kanssa hankkiakseen asiakirjoja. Näin ollen Ulkl 35 §:n 2 momentissa lueteltujen tilanteiden lisäksi kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä voidaan poiketa myös kiintiöpakolaisten ja perhesiteen perusteella suojeluaseman saaneiden kohdalla.

Jos hakijana on alaikäinen, jolla itsellään ei ole suojeluasemaa, mutta hänen samaa kansalaisuutta olevilla huoltajillaan (tai ainoalla huoltajallaan) on suojeluasema, huoltajaa ei voida edellyttää asioimaan kotimaansa viranomaisten kanssa hankkiakseen uuden kansallisen matkustusasiakirjan lapselleen.

Suojeluaseman saaneiden ja heidän samaa kansalaisuutta olevien alaikäisten lasten kohdalla voimassa olevan kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä voidaan poiketa ja jatkolupa myöntää muiden edellytysten täytyessä, jos sitä haetaan kansainvälisen suojelun tai perhesiteen perusteella. Asiassa ei ole merkitystä sillä, onko suojeluasema saatu turvapaikkamenettelyssä, kiintiömenettelyssä vai perhesiteen perusteella. Myönteinen päätös voidaan tällöin tehdä esikarsinnan päätteeksi, jos muutkin luvan edellytykset täytyvät, eikä esteitä jatkoluvan myöntämiselle ole ilmennyt.

Tunnistetut hakijaryhmät, joiden kohdalla uutta voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa ei voida edellyttää

- Hakijalla on suojeluasema Suomessa.
- Hakija on suojeluasematon alaikäinen, mutta hänen huoltajillaan tai ainoalla huoltajallaan on suojeluasema.
- Hakijan oleskelulupa perustuu Ulkl 89 §:ään ja hän hakee jatkolupaa samalla perusteella (Ulkl 35 § 2 mom.).
- Hakija on Afganistanin kansalainen, joka on otettu Suomeen muun humanitaarisen maahanmuuton (Ulkl 93 §) perusteella (Linjaus 31.1.2025, MIGDno-2024-3760).
- Hakijalla on luotettavaan näyttöön perustuva suojeluasema EU-maassa, Islannissa, Norjassa, Sveitsissä tai Liechtensteinissa.

- Hakija on Maahanmuuttoviraston päätöksellä määritetty kansalaisuudettomaksi.
- Hakija on Somalian kansalainen, jonka henkilöllisyys perustuu jo aiemmin esitettyyn kansalliseen passiin, jonka aitous on tutkittu.
 - Tässä tilanteessa henkilöllisyys katsotaan riittävästi selvitettyksi, eikä hakijalta voida edellyttää uuden passin hankintaa, koska Suomi ei hyväksy Somalian passia matkustusasiakirjana (pl. diplomaattipassit), eikä tällainen passi kelpaisi luotettavaan henkilöllisyyden todentamiseen UlkL 35 §:n 1 mom. mukaisesti. Passin esittänyt hakija on myötävaikuttanut henkilöllisyytensä selvittämiseen. Uuden passin vaatiminen olisi kohtuutonta.
- Hakija on Afganistanin kansalainen nainen ja hänen pitäisi hankkia passi itselleen tai lapselleen.
 - Käytössä olevan maatiedon mukaan nainen ei pystyisi itsenäisesti hankkimaan matkustusasiakirjoja ja virallinen prosessi vaatii Afganistaniin matkustamisen, mitä ei voida naisilta edellyttää maatieto naisten asemasta huomioon ottaen.
- Hakijan suojeluasema on lakkautettu tai peruutettu, mutta Maahanmuuttoviraston päätös ei ole vielä lainvoimainen.
- Hakijalla on turvapaikkahakemus vireillä tai turvapaikka-asian kielteinen päätös ei ole vielä lainvoimainen.
 - Jos oleskelulupaa ei voida myöntää voimassa olevan kansallisen matkustusasiakirjan puuttumisen vuoksi, turvapaikka-asian lainvoimaistumista tulee odottaa.
 - Asiassa on huomioitava, onko kyseessä ensimmäinen turvapaikkahakemus, joka odottaa lainvoimaisuutta vai mahdollinen uusintahakemus, jonka Maahanmuuttovirasto on jättänyt tutkimatta, kun hakemus ei ole sisältänyt uusia asian ratkaisuun vaikuttavia perusteita.

Päätöksessään KHO: 28.12.2017/6741 korkein hallinto-oikeus totesi, että Maahanmuuttoviraston tulee odottaa turvapaikka-asian lainvoimaistumista ennen matkustusasiakirjaedellytyksen arviointia, kun hakijalla on vireillä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus. Kansainvälistä suojelua koskevan asian tultua lainvoimaisesti ratkaistuksi, hakijalle on varattava tilaisuus esittää perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytyksenä oleva voimassa oleva matkustusasiakirja tai luotettava selvitys siitä, että hän ei voi itsestään riippumattomista syistä saada kotivaltionsa myöntämää matkustusasiakirjaa.

Päätöksessään KHO: 10.12.2019/5796 korkein hallinto-oikeus totesi, että uusintahakemustilanne, jossa hakemus ei sisältänyt uusia asian ratkaisuun vaikuttavia perusteita maahan jäämiselle, erosi olennaisella

tavalla tilanteesta, jossa ensimmäisen turvapaikkahakemuksen käsittely tai sitä koskeva muutoksenhaku oli kesken. Kyseisessä uusintahakemustilanteessa hakijan kansainvälisen suojelun tarve samoilla perusteilla oli jo kertaalleen tullut tutkituksi ja lainvoimaisesti ratkaistuksi. Tämän vuoksi oli perusteltua katsoa, ettei tällaisen uusintahakemuksen tehnyt turvapaikanhakija ollut estynyt hankkimasta matkustusasiakirjaa kääntymällä kotivaltionsa puoleen.

Edellä listattujen tapausesimerkkien lisäksi on mahdollista, että on myös muita yksilöllisiä tilanteita ja hakijaryhmiä, joiden kohdalla uuden kansallisen passin edellytys olisi kohtuuton tai passin hankkiminen voisi aiheuttaa hakijalle tai hänen läheisilleen vaaraa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi kotimaan viranomaisten vainon kohteeksi joutuneen ja pakolaisaseman saaneen henkilön perheenjäsenillä, joilla ei itsellään ole suojeluasemaa.

Lähtökohtaisesti suojeluasemattomille täysi-ikäisille hakijoille tulee kuitenkin lähettää lisäselvityspyyntö, jossa heitä ohjeistetaan voimassa olevan kansallisen matkustusasiakirjan esittämisestä oleskeluluvan edellytyksenä. Hakijalle lähetettävässä selvityspyynnössä tulee ilmoittaa, että lähtökohtaisesti oleskeluluvan edellytyksenä on voimassa oleva kansallinen matkustusasiakirja, joka hakijan tulee hankkia. Jos hakijalla ei ole voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa tai hän ei pysty sellaista hankkimaan, hänen tulee esittää asiasta selvitystä ja viranomaisen antama todistus, josta käy ilmi, että matkustusasiakirjaa ei ole voitu myöntää. Hakija voi vastauksessaan myös selvittää yksilöllistä tilannettaan ja esittää näyttöä siitä, miksi kansallisen matkustusasiakirjan hankinta ei ole hänen tilanteessaan mahdollista.

Selvityksen perusteella tehdään kokonaišharkintaa siitä, voidaanko luotettavasti todennetun henkilöllisyyden edellytyksestä poiketa ja onko hakija myötävaikuttanut oman henkilöllisyytensä selvittämisessä ottaen huomioon myös muut mahdolliset henkilöllisyydestä esitetyt selvitykset ja tapaukseen soveltuva maatieto.

Tarkemmin päätösharkinnasta: [Linkki - Luku 3.7 Henkilöllisyyden luotettavan todentamisen edellytys](#)

[Tapaukset, joissa hakijalla on velvollisuus esittää voimassa oleva kansallinen matkustusasiakirja tai selvitys siitä, miksi sen hankkiminen ei ole mahdollista](#)

- Täysi-ikäinen hakija, jolla ei ole suojeluasemaa ja joka ei kuulu edellä mainittuihin erityisryhmiin.
- Alaikäinen hakija, jolla ei ole suojeluasemaa ja, jonka toisella vanhemmalla/huoltajalla, joka on hakijan kanssa samaa kansalaisuutta, ei ole myöskään suojeluasemaa.
- Jos hakijalla on suojeluasema jossakin toisessa valtiossa (pl. EU-maat, Islanti, Norja, Sveitsi tai Liechtenstein), hänen on esitettävä selvitystä suojeluaseman voimassaolosta ja perusteista sekä siitä, miksi kansallisen matkustusasiakirjan hankkiminen ei ole hänen tapauksessaan mahdollista.

Suojeluaseman saaneiden hakijoiden UMAan rekisteröidyt henkilötiedot voivat perustua turvapaikkahakemuksen, kiintiövalinnan tai ensimmäistä perhesidelupaa koskevan hakemuksen yhteydessä esitettyihin selvityksiin. Jatkoluvan tutkinnan yhteydessä näitä selvityksiä ei arvioida uudelleen, eikä hakijalta ole tarpeen vaatia uusia selvityksiä henkilöllisyydestään, ellei henkilöllisyydessä tai henkilötiedoissa ole tullut ilmi ristiriitoja tai epäselvyyksiä.

Henkilötietojen oikeellisuus tarkistetaan vertaamalla UMAan rekisteröityjä tietoja väestötietojärjestelmään sekä muihin mahdollisiin ilmi tulleisiin selvityksiin. Jos hakijan asiassa on esitetty uusi kansallinen matkustusasiakirja tai muu selvitys henkilöllisyydestä, jonka tiedot ovat ristiriidassa aiemmin esitettyjen tietojen kanssa, syy ristiriidalle tulee selvittää. Tarvittaessa hakijaa kuullaan kirjallisesti ja annetaan mahdollisuus selvittää ristiriidan syytä.

Mikäli päätöstä ei voida tehdä suoraan esikarsinnan päätteeksi matkustusasiakirjaedellytyksen vuoksi, hakemus siirretään harkinnanvaraisiin päätöksiin, jolloin perustelut 35 §:n 1 momentin edellytyksestä poikkeamiseen arvioidaan ja avataan tarkemmin päätöksessä.

2.2.4 Henkilötietojen korjaaminen jatkolupavaiheessa

Jatkolupahakemuksen tutkinnan yhteydessä voi tulla eteen tilanne, jossa havaitaan henkilötietojen korjaustarve. Henkilötietoja voidaan joutua korjaamaan viranomaisen tekemän rekisteröintivirheen vuoksi tai siksi, että hakijan asiassa on tullut ilmi uusia selvityksiä henkilöllisyydestä, kuten uusi kansallinen matkustusasiakirja tai muu henkilöllisyysasiakirja.

Tilanteessa on huomioitava hallintolain mukainen kuulemisvelvollisuus (HL 34 §), jos uusi selvitys henkilöllisyydestä ei ole tullut hakijalta itseltään. HL 34 § mukaisesti asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Asian voi kuitenkin ratkaista asianosaista kuulematta, jos hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta (HL 34 § 2 mom. 5 k.).

Samalla on huomioitava, että Maahanmuuttovirasto toimii UMAn rekisterinpitäjänä tallentamiensa tietojen osalta (mahtilaki 3 § 3 mom). Maahanmuuttovirasto vastaa ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmästä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaisesti. Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan d-kohdan mukaisesti rekisteriin kirjattujen henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä.

Jos jatkolupahakemuksen käsittelyn yhteydessä havaitaan viranomaisen tekemä virhe hakijan rekisteröidyissä henkilötiedoissa, virhe korjataan UMAan ja asiasta ilmoitetaan DVV:lle väestötietojärjestelmän tietojen korjaamiseksi.

Hakijaa ei ole tarpeen kuulla, jos korjaus tehdään hänen itsensä tai alaikäisen kohdalla hänen huoltajiensa Maahanmuuttovirastolle esittämien henkilöllisyysasiakirjojen tai muiden selvitysten perusteella tai kuuleminen olisi ilmeisen tarpeetonta.

Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun hakija on toimittanut asiakirjanäyttöä henkilöllisyydestään jo ensimmäisen oleskelulupa-asian käsittelyn yhteydessä, mutta tiedot on inhimillisen virheen vuoksi rekisteröity asiakirjanäytöstä poikkeavasti. Myös muunlaiset tilanteet ovat mahdollisia, joissa on objektiivisesti todettavissa, että henkilötiedot on rekisteröity väärin viranomaisen virheen vuoksi. Asiakkaalla on tällöin oikeus saada uusi oleskelulupakortti korjatuilla henkilötiedoilla Maahanmuuttoviraston kustantamana.

Kun aiemmin väärin rekisteröityjä tietoja korjataan

- Hakijalle lähetetään kehoitus mennä korjaamaan henkilötietojaan DVV:oon (VTJ-päivitys- tai korjauspyyntö). Kehotuskirjeessä ilmoitetaan, että Maahanmuuttovirasto on tutkinut asian ja katsonut, että henkilötiedot tulisi korjata väestötietojärjestelmään.
- Joissakin tilanteissa virheellisten tietojen korjaaminen on syytä ilmoittaa suoraan DVV:oon virkasähköpostin kautta, jos on epäily siitä, että hakija ei itse hoitaisi asiaa ja tiedot jäisivät sen vuoksi kahden rekisterin välillä ristiriitaisiksi.

Kun väärin rekisteröityjä tietoja korjataan UMAan, on tärkeää merkitä, että tietojen muutos perustuu viranomaisen rekisteröintivirheen korjaamiseen.

Kun hakija esittää jatkolupahakemuksen yhteydessä uuden henkilöllisyysasiakirjan, jossa on aiemmin rekisteröidystä poikkeava henkilöllisyys

- Varmistetaan asiakirjan luotettavuus suorittamalla aitoustutkinta, tunnistetaan hakija asiakirjasta ja tehdään asiasta tarvittavat rekisterimerkinnät UMAan. Tämä tapahtuu käytännössä palvelupisteellä.
 - Noudatetaan erillistä ohjetta: Ohje henkilöllisyyden luotettavasta todentamisesta – Tunnistamisohje (MIGDno-2025-626)
- Esikarsinnassa arvioidaan, ovatko henkilötiedoissa ilmenneet muutokset sellaisia, että hakemus on syytä ohjata suojeluaseman jälkivalvontaan. Kyseessä on silloin merkittävä ero aiemmin rekisteröityyn henkilöllisyyteen, joka olisi voinut vaikuttaa päätösharkintaan, kuten uusi kansalaisuus, muuttunut syntymäaika- tai paikka tai kokonaan eri nimi.

- Arvioidaan, vaatiiko henkilötietojen muuttuminen hakijan kuulemista vai onko hakija esimerkiksi selvittänyt asiaa jo hakemuksessaan, palvelupisteellä (UMA-merkinnät asiointitilanteesta) tai onko tietojen muuttumiselle jokin ilmeinen syy.
 - Kuuleminen on tarpeen, jotta voidaan arvioida uusien henkilötietojen luotettavuutta ja syytä henkilötietojen muutokselle ennen kuin uudet tiedot voidaan rekisteröidä käytössä olevaksi henkilöllisyydeksi.
 - Kuuleminen suoritetaan kirjallisesti.
 - Jos hakemus ohjataan jälkivalvontaan ja se etenee suojeleusaseman lakkauttamis- ja peruuttamisharkintaan, hakijan mahdollinen kuuleminen henkilötietojensa ristiriidoista tapahtuu jälkivalvonnassa.
 - Jos hakemus ei etene esiharkintaa pidemmälle, on hakijaa tarvittaessa kuultava henkilötietojensa ristiriidasta jatkoluvan käsittelyn ja päätösharkinnan yhteydessä.
- Jos hakija on esittänyt henkilöllisyydestään uuden kansallisen passin tai muun alkuperäisen ja luotettavaksi arvioidun henkilöllisyysasiakirjan, jossa ei ole todettu väärennöksen viittaavia tekijöitä ja jonka sisältämät tiedot arvioidaan aiemmin rekisteröityjä tietoja luotettavammiksi ottaen huomioon hakijan kuulemisessaan tai muussa yhteydessä esittämät selvitykset, voidaan käytössä oleva henkilöllisyys päivittää UMAan asiakirjan mukaisesti. Aiemmin rekisteröity henkilöllisyys jää UMAan muuksi henkilöllisyydeksi.
- Hakija ohjataan DVV:oon päivittämään henkilötietonsa (VTJ-päivitys- tai korjauspyyntö) ja mahdollisuuksien mukaan jäädään odottamaan DVV:n ratkaisua ja ilmoitusta henkilötietojen korjaamisesta ennen jatkoluvan ja uuden oleskelulupakortin myöntämistä uusilla henkilötiedoilla.
 - DVV soveltaa lakia väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (VTVPL), jonka 12 §:n mukainen kynnys korjata henkilötunnuksen vaikuttavia tietoja on korkea. Tästä syystä DVV:n ratkaisua erityisesti syntymäaikaa koskeviin korjauksiin, jotka voivat vaatia Maahanmuuttovirastolta pyydettävää tarkempaa lausuntoa, tulee lähtökohtaisesti odottaa, jos käsittelyaikavelvoitteet tai muut syyt eivät vaadi oleskelulupa-asian välitöntä ratkaisua.

[Kun hakijan asiassa on tullut ilmi uusi selvitys uudesta henkilöllisyydestä muualta kuin hakijalta itseltään](#)

- Arvioidaan, ovatko henkilötiedoissa ilmenneet muutokset sellaisia, että hakemus on syytä ohjata suojeleusaseman jälkivalvontaan.

- Jos hakemusta ei ohjata jälkivalvontaan tai jos se ei etene siellä esiharkintaa pidemmälle, hakijaa kuullaan kirjallisesti ja pyydetään vastine uusille ilmi tulleille henkilötiedoille HL 34 §:n mukaisesti.
- Arvioidaan uusien tietojen luotettavuus kokonaisnäytön perusteella.
- Uusi henkilöllisyys lisätään harkinnan perusteella UMAan joko käytössä olevaksi tai muuksi henkilöllisyydeksi.
- Jos uusi näyttö on arvioitu aiempaa luotettavammaksi, ilmoitetaan uudet henkilötiedot Maahanmuuttoviraston toimesta DVV:lle ja ohjataan samalla hakija DVV:oon päivittämään henkilötietonsa (VTJ-päivitys- tai korjauspyyntö). Mahdollisuuksien mukaan jäädään odottamaan DVV:n ratkaisua ja ilmoitusta henkilötietojen korjaamisesta väestötietojärjestelmään, ettei kahden rekisterin tiedot jäisi ristiriitaisiksi. Erityisesti on huomioitava edellä todettu DVV:n korkeammasta kynnyksestä korjata henkilötunnukseen vaikuttavia tietoja kuten syntymäaikaa.

Edellä kuvattu menettely voi tapahtua joko hakemuksen esikarsinnan yhteydessä tai päätösharkinnan yhteydessä tapauskohtaisesti. On myös mahdollista, että hakija on ohjattu korjaamaan henkilötietojaan DVV:oon suoraan palvelupisteeltä.

Kun henkilötiedoista esitetään tai ilmenee uutta näyttöä, on aina muistettava arvioida, onko asiassa syytä epäillä rikosta erillisen ohjeen mukaisesti: Ohje Maahanmuuttoviraston havaitsemien rikosten ilmoittamisesta poliisille (MIGDno-2023-452).

2.2.5 Rikosepäilyt ja -tuomiot

Esikarsinnan yhteydessä selvitetään hakijan mahdolliset rikostuomiot ja rikosepäilyt rekisteritarkastuksella vähintään poliisiasiaan tietojärjestelmään (Patja) ja tarvittaessa Oikeusrekisterikeskukselta (ORK-rekisteritarkastus). Tarvittaessa rikosasian käsittelyvaihetta voidaan selvittää myös syyttäjälaitoksesta tai käräjäoikeudesta tai rikosepäilyn tutkinnan osalta poliisilta, mikäli tutkinta on kesken.

Rikokset voivat olla peruste siirtää hakemus suojeluaseman jälkivalvontaan, mikäli hakijalla on suojeluasema. Jos suojeluaseman lakkauttamista lähdetään tutkimaan, rikosten vaikutus jatkolupaan ja mahdolliseen hakijan maasta poistamiseen arvioidaan saman päätöksen yhteydessä.

Jos suojeluaseman esiharkinta ei etene aseman lakkauttamis- tai peruuttamistutkintaan, oleskelulupahakemuksen käsittely jatkuu normaalisti.

[Rikosten vaikutus jatkolupaan ja sen keston](#)

Jos hakija on saanut pakolaisaseman turvapaikkamenettelyssä tai kiintiömenettelyssä ja hakee jatkolupaa kansainvälisen suojelun perusteella, rikoksilla ei ole vaikutusta luvan kestoon, joka on Ulkl 55 §:n 1 momentin mukaisesti pakolaisuuden perusteella aina kolme vuotta.

Jos hakija on saanut toissijaisen suojeluaseman turvapaikkamenettelyssä ja hakee jatkolupaa kansainvälisen suojelun perusteella, rikoksilla ei ole vaikutusta luvan kestoon, joka on Ulkl 55 §:n 1 momentin mukaisesti toissijaisen suojelun perusteella aina kaksi vuotta.

Jos hakijan suojeluasema (pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema) perustuu perhesiteeseen ja jatkolupahakemusta ollaan tutkimassa perhesiteen perusteella, rikoksilla voi olla vaikutusta oleskeluluvan kestoon, joka on perhesideluvissa Ulkl 55 §:n 1 ja 3 momenttien mukaisesti enintään neljä vuotta, mutta ei kuitenkaan pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenkokoajan määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Jos hakijalla ei ole suojeluasemaa, luvan kestoa voidaan tapauskohtaisesti rajata rikosten perusteella ja tarpeeksi vakavat rikokset voivat olla peruste jatkoluvan epäämiselle ja karkottamiselle sekä maahantulokiellon määrittämiselle Ulkl 36 §:n, 146 §:n ja 149 §:n mukaisesti.

Suojeluasemallisen hakijan kohdalla on kuitenkin aina huomioitava, että mikäli suojeluasemaa ei ole lakkautettu tai peruutettu, hakijaa ei ole mahdollista karkottaa kotimaahansa. Jatkolupaa ei siten voida jättää kokonaan myöntämättä. Tilanteessa ei ole merkitystä sillä, millä perusteella ja missä menettelyssä suojeluasema on saatu.

[Rikosten vaikutus hakemuksen käsittelyyn](#)

Jos perhesidelupaa hakevalla tai suojeluasemattomalla muuta lupaa hakevalla hakijalla on rikostuomioita tai -epäilyjä, hakemuksen käsittely siirretään harkinnanvaraisiin päätöksiin, jolloin asiassa tehdään kokonaisharkinta rikosten vaikutuksesta oleskeluluvan kestoon ja myöntämisen edellytyksiin.

Tapauksissa, joissa jatkolupaa on haettu turvapaikkamenettelyssä tai kiintiömenettelyssä myönnetyn suojeluaseman perusteella, eikä hakemukseen tehdä päätöstä suojeluaseman jälkivalvonnassa, käsittelijä voi myöntää jatkoluvan ilman harkintaa, mikäli muut luvan edellytykset täyttyvät, sillä näissä tilanteissa luvan kesto on määritetty laissa (Ulkl 55 § 1 mom.).

Rikosasioista lisää ohjeistusta luvuissa:

[Linkki – Luku 2.3 Suojeluaseman jälkivalvontaan siirtämisen edellytykset](#)

[Linkki – Luku 3.8 Oleskeluluvan epääminen yhteiskunnan edun tai maahantulosäännösten kiertämisen vuoksi](#)

[Linkki – Luku 3.9 Luvan kesto](#)

[Linkki – Luku 3.10.2 Rikoksista kuuleminen](#)

2.2.6 Matkat kotimaahan

Mikäli hakijalla on kansainvälisen suojelun asema, jatkolupahakemuksen esikarsinnassa huomioidaan hakijan matkat kansalaisuusvaltioon tai entiseen pysyvään asuinmaahansa. Kyseessä on peruste siirtää hakemus suojeluaseman jälkivalvontaan.

Ulkomaalaislain 107 § 1 mom. 1 kohdan mukaan henkilön pakolaisasema lakkautetaan, jos hän vapaaehtoisesti uudelleen turvautuu kansalaisuusvaltionsa suojeluun tai 4 kohdan mukaan, jos hän vapaaehtoisesti asettuu asumaan maahan, josta pakeni ja jonka ulkopuolelle jäi vainon pelosta. Pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman saaneiden kohdalla Ulkl 107 §:n 6 momentissa täsmennetään, että matkustamista kansalaisuusvaltioon tai entiseen pysyvään asuinmaahan voidaan oleskelun kesto ja tarkoitus huomioiden pitää vapaaehtoisena kansalaisuusvaltiossa suojeluun uudelleen turvautumisena, vapaaehtoisena asettumisena asumaan maahan, josta henkilö pakeni ja jonka ulkopuolelle hän jäi vainon pelosta taikka osoituksena olosuhteiden muutoksesta.

Matkoihin liittyvää harkintaa ei kuitenkaan tehdä hakemusten esikarsinnan yhteydessä, vaan esikarsinnassa ainoastaan selvitetään, onko hakijan hakemuksessa, rekistereissä tai matkustusasiakirjassa viitteitä kotimaan matkoista. Jos viitteitä löytyy, hakemus siirretään jälkivalvontaan.

Suojeluasemattomien hakijoiden kotimaan matkoja ei ole tarvetta tutkia tarkemmin.

Hakijat, jotka ovat saaneet oleskelulupansa Ulkl 89 §:n perusteella palautuskieltoa sovellettaessa rinnastuvat kuitenkin kansainvälistä suojelua saaneisiin, jolloin kotimaassa matkustelu ja oleskelu voi antaa perusteen luvan edellytysten uudelleenarviointiin samalla tavalla kuin suojeluaseman saaneiden kohdalla. Tämä arvio tehdään esittelymenettelyn kautta tehtävissä harkinnanvaraisissa päätöksissä.

2.2.7 Perhesideluihin liittyvät tarkistukset ja edellytykset

Perhesiteen perusteella haettavaan jatkolupaan lukeutuu tässä yhteydessä sekä perheenjäsenen että muun omaisen oleskelulupahakemukset. Näihin lupiin liittyy useita edellytyksiä, jotka vaihtelevat sen mukaan, onko perheenkokoajalla ja hakijalla suojeluasemaa, milloin hakemus on jätetty ja onko edellinen lupa myönnetty saman perhesiteen perusteella. Edellytysten täytyminen tarkistetaan hakemuksen esikarsinnan yhteydessä ja tarkistusten perusteella määräytyy, voidaanko jatkolupa myöntää suoraan vai pitääkö hakemus siirtää harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Perheenjäsen vai muu omainen

Perheenjäseneksi katsotaan Ulkl 37 §:n mukaisesti Suomessa asuvan henkilön aviopuoliso sekä alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja on Suomessa asuva henkilö tai tämän aviopuoliso. Jos Suomessa asuva henkilö on alaikäinen lapsi, perheenjäsen on hänen huoltajansa. Perheenjäseneksi katsotaan myös samaa sukupuolta oleva henkilö, jos parisuhde on kansallisesti rekisteröity. Perheenjäseneksi luetaan myös avopuoliso ja kasvattilapsi.

Jos perheenkokoaja tai hakija on ollut aiemman luvan myöntämisen aikaan alle 18-vuotias, mutta tullut täysi-ikäiseksi ennen jatkolupahakemuksen jättämistä, häntä ei voida pitää enää ulkomaalaislain mukaisena perheenjäsenenä. Hänet voidaan katsoa Ulkl 115 §:ssä tarkoitetuksi muuksi omaiseksi. Tällöin lupaperuste muuttuu ja päätöksessä on harkittava Ulkl 115 §:n mukaisten edellytysten täyttyminen.

Jos alaikäiselle lapselle on haettu oleskelulupaa suhteessa huoltajaan tai lupaa haetaan huoltajana suhteessa lapseen, huoltajuuden tulee olla edelleen voimassa, jotta luvan peruste voi olla perheside. Tilanteessa arvioidaan sekä muodollinen että tosiasiallinen huoltajuus. Suurempi painoarvo on tosiasiallisella huoltajuudella.

Huoltajuudesta tarkemmin: Ohje lapsen asian käsittelystä - Lapsen etu -ohje (MIGDno-2024-2927)

Sama perheenkokoaja kuin edellisessä luvassa

Jos perheenkokoaja on sama ja perhesuhteessa ei ole tapahtunut muutoksia, jatkolupa voidaan myöntää suoraan Ulkl 54 §:n 1 momentin mukaisesti samoilla edellytyksillä kuin edellinen lupa myönnettiin.

Jos perheenkokoaja on vaihtunut saman ydinperheen sisällä, esimerkiksi hakija on aiemmin hakenut lupaa suhteessa puolisoonsa, mutta hakee nyt jatkolupaa suhteessa lapseensa, jatkolupa tulee harkittavaksi uudella perusteella 54 §:n 7 momentin mukaisesti.

Jos perheenkokoaja on vaihtunut, esimerkiksi hakijalla on uusi perheenkokoajana toimiva puoliso, perhesidettä ja luvan edellytyksiä selvitetään kuten ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan kohdalla. Tällöin jatkolupa tulee harkittavaksi Ulkl 54 §:n 7 momentin mukaisesti uudella perusteella ja tällainen hakemus siirretään harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Perheenkokoajan vaihtuessa on myös huomioitava, onko hakija saanut suojeluaseman perhesiteen perusteella suhteessa edelliseen perheenkokoajaan. Jos tällainen perheside on katkennut (puolisoiden avioero), hakijan tilanteessa voidaan tulkita tapahtuneen Ulkl 107 §:n 1 mom. 5 kohdan tai 2 momentin mukainen olosuhdemuutos, jolloin hakemus ohjataan suojeluaseman jälkivalvontaan.

Perheenkokoajan lupatilanne ja oleskeluluvan kesto

Perheenkokoajan maassa oleskelun peruste vaikuttaa siihen, millä perusteella hakijan on mahdollista hakea perhesiteeseen perustuvaa oleskelulupaa ja mitä edellytyksiä lupa sisältää: onko kyseessä kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan puoliso/lapsi/huoltaja, muun ulkomaalaisen puoliso/lapsi/huoltaja vai Suomen kansalaisen puoliso/lapsi/huoltaja.

Oleskelulupa muuna omaisena voidaan myöntää vain, jos perheenkokoaja on saanut kansainvälistä suojelua tai tilapäistä suojelua (UlkL 115 §) tai on Suomen kansalainen (UlkL 50 §).

UlkL 55 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun perheenkokoajalla on pysyvä oleskelulupa, jolloin hakijalle voidaan myöntää uusi lupa neljäksi vuodeksi, ellei luvan kesto ole syytä rajata esimerkiksi hakijan rikostaustan vuoksi.

UlkL 55 §:n 3 momentin mukaan, jos oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella, myönnettävän määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenkokoajan määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Jos perheenkokoajalla ei ole oleskelulupaa voimassa tai se on enää voimassa alle kolme kuukautta, jatkolupaa ei voida myöntää perhesiteen perusteella, ennen kuin perheenkokoaja on vireyttänyt uuden oleskelulupahakemuksen ja hänelle on myönnetty uusi lupa.

On myös tarkistettava, ettei perheenkokoajalla ole avoinna olevaa suojeluaseman harkinta-asiaa (240-diaari) tai muuta luvan peruuttamis- tai maastapoistamisasiaa. Jos on, perheenjäsenten hakemukset tulisi käsitellä lähtökohtaisesti yhdessä UlkL 7 §:n 3 momentin mukaisesti.

Tosiasiallinen perhe-elämä

Perhesiteen perusteella tehdyissä perheenjäsenen ja muun omaisen hakemuksissa tarkistetaan aina, viettävätkö perheenjäsenet myös tosiasiallista perhe-elämää. Käytännössä tarkistetaan väestötietojärjestelmän tiedot ja hakulomakkeella ilmoitetut tiedot. Mikäli lupaa haetaan suhteessa lapseen tai hakijana on lapsi, tarkistetaan lapsen virallinen ja tosiasiallinen huoltajuus.

Jos tulee ilmi, että perhesiteen perusteella lupaa hakeva hakija ei vietä tosiasiallista perhe-elämää perheenkokoajan kanssa ja hakija on saanut suojeluaseman suhteessa kyseiseen perheenkokoajaan, tilanteessa voidaan tulkita tapahtuneen UlkL 107 §:n 1 mom. 5 kohdan tai 2 momentin mukainen olosuhdemuutos, jolloin hakemus ohjataan suojeluaseman jälkivalvontaan.

Perheenkokoajaa, mahdollista toista huoltajaa ja iästä riippuen hakijaa kuullaan tarvittaessa perhe-elämän viettämisestä epäselvissä tilanteissa.

Jos hakija on hakenut oleskelulupaa perhesiteen perusteella, vaikka perheside on katkennut, asiassa on huomioitava jatkoluvan muuttuneet edellytykset ja

harkittava luvan myöntämistä uudella perusteella 54 §:n 7 momentin mukaisesti. Tällainen hakemus ohjataan harkinnanvaraisiin päätöksiin.

21-vuoden vähimmäisikäedellytys puolisoille

Ulkomaalaislain 38 a §:n mukaan oleskeluluvan myöntäminen perhesiteen perusteella puolisolle edellyttää, että kumpikin puolisoista on täyttänyt 21 vuotta, kun oleskelulupa tulee voimaan. Edellytystä vähimmäisiästä ei sovelleta Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolle, mutta sovelletaan kuitenkin Suomen kansalaisen puolisoon.

Edellytys tuli voimaan lakimuutoksella 16.6.2025 ja siihen säädetyn siirtymäsäännöksen vuoksi sitä sovelletaan jatkolupavaiheessa ainoastaan, jos hakija on hakenut 16.6.2025 jälkeen jatkolupaa ensimmäistä kertaa perhesiteen perusteella tai jos jatkolupaa haetaan eri perhesiteen perusteella eli hakemuksessa on perheenkokoajana uusi puoliso.

Edellytystä koskevissa lain esitöissä (HE 11/2025 vp) on täsmennetty, että vähimmäisikävaatimuksella ei olisi vaikutusta lapsiperheisiin, koska lapsella olisi oikeus oleskelulupa suhteessa vanhempaan ja toisella vanhemmalla suhteessa lapseen.

Asiakkaita on ohjeistettu, että hakemuksen voi jättää yhdeksän kuukautta ennen 21-vuotissyntymäpäivää, jolloin se voidaan aikaisintaan ratkaista kun 21 vuoden edellytys täyttyy. Yhdeksän kuukautta on UlkL 69 a §:n mukainen perhesiteen perusteella jätetyn hakemuksen käsittelyaika.

Hakemus, johon 16.6.2025 voimaan tullut edellytys soveltuu, siirretään harkinnanvaraisiin päätöksiin. Kun kyseessä on uusi perheside tai ensimmäinen perhesiteen perusteella jätetty hakemus, luvan edellytykset tutkitaan kuten ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan kohdalla. Jos luvan muut edellytykset täyttyvät ja vähimmäisikäedellytys täyttyisi perhesideperusteisen oleskeluluvan lakisäateisen käsittelyajan puitteissa, hakemus jätetään odottamaan hakijan tai puolison 21 vuoden ikää. Poikkeuksellisesti voidaan harkita, tulisiko oleskelulupa myönnettäväksi viran puolesta yksilöllisen inhimillisen syyn (UlkL 52 §) perusteella, jos hakijalla on suojeluasema ja kokonaan kielteisen päätöksen tekeminen ei ole vaihtoehto.

Perheenkokoajan asumisaikaedellytys

Jos jatkolupaa on haettu kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä tai muuna omaisena, on huomioitava perheenkokoajalle säädetty kahden vuoden asumisaikaedellytys.

Asumisaikaedellytys koskee pakolaisen niin sanottuja uusia perheenjäseniä eli kun perhe on muodostettu perheenkokoajan maahantulon jälkeen tai sen jälkeen, kun perheenkokoaja on hyväksytty Suomeen pakolaiskiintiössä tai sen jälkeen, kun perheenkokoaja on saanut pakolaisaseman perheenjäsenenä

(Ulkl 114 § 4 mom.), toissijaista suojelua saaneiden perheenkokoajien kaikkia perheenjäseniä (114 a § 5 mom.) sekä kansainvälistä suojelua saaneiden muita omaisia (115 § 3 mom.).

Edellytys tuli voimaan lakimuutoksella 16.6.2025 ja siihen säädetyn siirtymäsäännöksen vuoksi sitä sovelletaan jatkolupavaiheessa ainoastaan, jos hakija on hakenut 16.6.2025 jälkeen jatkolupaa ensimmäistä kertaa perhesiteen perusteella tai jos jatkolupaa haetaan eri perhesiteen perusteella eli hakemuksessa on perheenkokoajana uusi puoliso.

Asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Hakemus, johon edellytys soveltuu, siirretään harkinnanvaraisiin päätöksiin, jolloin arvioidaan perusteet edellytyksestä poikkeamiselle huomioiden perheenjäsenten mahdolliset suojeluasemat, perhe-elämän suoja ja lapsen etu sekä muut mahdolliset yksilölliset olosuhteet.

Soveltuuko toimeentuloedellytys

Perhesiteen perusteella haettavissa oleskeluluissa on pääsääntöisesti toimeentuloedellytys. Jatkolupahakemuksessa on kuitenkin aina huomioitava, onko hakijan ensimmäisessä saman perhesiteen perusteella myönnetyssä oleskeluluvassa ollut toimeentuloedellytys. Jos jatkolupaa haetaan saman perhesiteen perusteella, eikä ensimmäisessä hakemuksessa ole ollut toimeentuloedellytystä, sitä ei ole myöskään jatkolupahakemuksessa.

Toimeentuloedellytyksen soveltuminen tarkistetaan hakijan edellisen oleskelulupa-asian päätöksestä tai päätösdiarin merkinnöistä ja luotetaan lähtökohtaisesti siihen, että merkinnät on tehty oikein. Jos toimeentuloedellytyksestä on poikettu, se tulee kirjata päätökseen. Toimeentuloedellytyksen soveltumista joudutaan kuitenkin selvittämään tarkemmin, jos edellisen luvan päätös- tai rekisterimerkinnät ovat puutteellisia.

2.2.8 Toimeentuloedellytys

Turvaton toimeentulon edellytys jatkolupaa myönnettäessä riippuu perusteesta, jolla lupaa haetaan.

Toimeentuloedellytystä ei ole seuraavissa tapauksissa:

- kansainvälisen suojelun perusteella haettavat jatkoluvat
- palautuskieltoa sovellettaessa Ulkl 89 §:n perusteella haettavat jatkoluvat

Lisäksi toimeentuloedellytystä ei ole seuraavissa lupaperusteissa, joiden edellytykset arvioidaan tarvittaessa viran puolesta:

- oleskelulupa Ulkl 52 §:n perusteella yksilöllisestä inhimillisestä syystä

- oleskelulupa Ulkl 51 §:n perusteella maasta poistumisen estymisen vuoksi

Jos hakijan edellinen lupa on saatu perhesiteen perusteella, toimeentuloedellytyksen soveltuminen on tarkistettava tapauskohtaisesti. Hakijalle perhesiteen perusteella myönnetty suojeluasema ei vaikuta toimeentuloedellytyksen soveltumiseen, mutta ensimmäisen samalla perhesiteellä jätetyn oleskelulupahakemuksen ajankohta vaikuttaa.

- Jos toimeentuloedellytystä ei ole ollut ensimmäisessä samaan perhesiteeseen perustuvassa oleskeluluvassa, sitä ei ole myöskään jatkoluissa, joita haetaan saman perhesiteen perusteella (sama perheenkokoaja).
 - Jos jatkolupaa haetaan kansainvälistä suojelua saaneen muuna omaisena (115 §), hakemuksessa on toimeentuloedellytys, vaikka sitä ei olisi ollut aiemmin saman perhesiteen perusteella myönnetyssä perheenjäsenen oleskeluluvassa.
- Jos hakijan ensimmäisessä perhesideluvassa on ollut toimeentuloedellytys, se on myös jatkoluissa, jos perheenkokoajan maassaolon peruste on edelleen sama.
 - Esimerkiksi, jos perheenkokoaja on saanut Suomen kansalaisuuden, perheenjäsenen perhesideluvassa ei ole enää toimeentuloedellytystä (Ulkl 50 §:n 4 mom.).
- Jos jatkolupaa haetaan ensimmäistä kertaa perhesiteen perusteella tai uuden perhesiteen perusteella, turvaton toimeentulon edellytys riippuu perheenkokoajan maassaolon perusteesta. Toimeentuloedellytys soveltuu Ulkl 39 §:n mukaisesti samalla tavalla kuin ensimmäisessä oleskelulupahakemuksessa. Tällaiset hakemukset ohjataan harkinnanvarasiin päätöksiin.

Toimeentuloedellytyksestä ohjeistetaan tarkemmin erillisessä ohjeessa: Ohje toimeentulon selvittämisestä ja toimeentuloedellytyksen soveltamisesta lupa- ja kansalaisuusasioissa - Toimeentulo-ohje (MIGDno-2024-3028).

Jos toimeentuloedellytys soveltuu, sen täytyminen voidaan tarkistaa tekemällä haut Kela- ja Tulorekisteriin hakemuksen esikarsinnan yhteydessä. Maahanmuuttoviraston käytössä on myös Vero ja VHS (Velvoitteidenhoitoselvitys) -rekisterit.

Jos toimeentuloedellytystä ei sovelleta, käsittelijän ei tule tehdä siihen liittyviä rekisterihakuja tai pyytää hakijalta toimeentuloon liittyviä selvityksiä. Päätökseen ei myöskään tule toimeentuloa koskevia kirjauksia.

Toimeentuloedellytyksestä voidaan Ulkl 39 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti poiketa yksittäisessä tapauksessa, jos siihen on poikkeuksellisen

painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Tämä arvio tehdään pääsääntöisesti harkinnanvaraisissa päätöksissä.

On kuitenkin yksi toistuva tilanne, jossa toimeentuloedellytyksestä on usein poikettava, jos se ei täyty ja kun seuraavat kriteerit täyttyvät: hakijana on lapsi, jonka huoltajilla tai ainoalla huoltajalla on voimassa oleva oleskelulupa ja usein myös suojeluasema. Jos huoltajien tai ainoan huoltajan oleskelulupahakemus tai suojeluasema ei ole harkittavana ja perhe viettää jo perhe-elämää Suomessa, toimeentuloedellytyksestä on perusteet poiketa lapsen edun perusteella. Tällaiset päätökset voidaan tehdä esikarsinnan yhteydessä, jos muutkin luvan edellytykset täyttyvät.

2.2.9 Lupakatkot

Esikarsinnan yhteydessä huomioidaan lupakatkot, joilla on vaikutusta jatkoluvan alkamisajankohtaan. Suojeluasemattomien hakijoiden kohdalla lupakatko voidaan tulkita myös laittomaksi oleskeluksi, millä voi olla vaikutus jatkolupaharkintaan. Myöhässä jätetty jatkolupahakemus käsitellään kuitenkin jatkolupahakemuksena ja siihen sovelletaan jatkolupia koskevaa sääntelyä.

Jatkolupahakemus tulisi jättää vielä edellisen oleskeluluvan voimassaolon aikana. Näin hakijan työnteko-oikeus säilyy katkeamattomana ja hänelle ei muodostu lupakatkoa. Lupamenettelyohjeen (MIGDno-2023-1406) mukaisesti lupakatkoa ei muodostu, kun jatkolupahakemus jätetään viimeistään samana arkipäivänä kuin edellisen luvan voimassaolo päättyy. Jos edellinen lupa päättyy viikonloppuna tai arkipyhänä, katsotaan seuraavana arkipäivänä jätetty hakemus ajoissa jätetyksi. Jos hakijaa lähin Maahanmuuttoviraston palvelupiste ei ole auki arkipäivänä, jolloin edellinen lupa päättyy, katsotaan seuraavana aukiolopäivänä jätetty hakemus ajoissa jätetyksi.

Lupakatolla voi olla vaikutusta suojeluasemattoman hakijan Suomessa oleskelun laillisuuteen ja näin ollen myös jatkoluvan edellytysten harkintaan. Ulkomaalaislain 36 b §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti oleskelulupaa Suomesta haettuna ei myönnetä, jos ulkomaalainen on ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä oleskellut maassa ilman oleskeluoikeutta. Oleskeluoikeudesta ja laillisesta oleskelusta säädetään Ulkl 40 §:n 1 momentissa, jonka mukaan laillinen oleskelu on muun muassa oleskeluluvalla, viisumilla tai viisumivapauden nojalla tapahtuvaa oleskelua. Ulkl 40 §:n 3 momentin mukaan hakijan tulee oleskella maassa laillisesti oleskelulupahakemuksen jättöhetkellä saadakseen laillisesti oleskella maassa, kunnes kyseiseen hakemukseen on tehty päätös. Myöhässä jätetty jatkolupahakemus on näin tulkittavissa laittoman maassa oleskelun aikana jätetyksi hakemukseksi. Ulkomaalaislaki mahdollistaa kuitenkin tapauskohtaisen kohtuuttomuusharkinnan Ulkl 36 e §:n perusteella ja Ulkl 36 b §:n 2 momentti huomioi myös tilanteet, joissa hakija on voinut jättää hakemuksen myöhässä erehdyksessä tai muistamattomuuttaan.

Suojeluasemattoman hakijan myöhässä jätetty jatkolupahakemus siirretään esikarsinnasta harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Päätösharkinnassa noudatetaan erillistä ohjetta: Ohje maahantulosäännösten kiertämisen arvioinnista - 36 a-f -ohje (MIGDno-2025-1509).

Jos hakijalla on suojeluasema, lupakatkolla ei ole samanlaista vaikutusta jatkolupaharkintaan, koska Ulkl 36 b §:n 1 mom. ei tule sovellettavaksi. Niin kauan kuin suojeluasemaa ei ole lakkautettu tai peruutettu, hakijan hakemaa lupaa ei voida evätä Ulkl 36 b §:n 1 mom. perusteella, vaikka hän olisi oleskellut Suomessa ilman voimassa olevaa oleskelulupaa. Tämä koskee niin turvapaikkamenettelyssä saatua suojeluasemaa kuin perhesiteen perusteella saatua asemaa.

Suojeluaseman saaneiden jatkolupahakemukset voidaan käsitellä normaalisti soveltamatta Ulkl 36 b §:n 1 momentin 1 kohtaa. Jatkoluvan poikkeava alkamisajankohta tulee kuitenkin huomioida ja perustella päätöksessä.

Jos hakijalle on myönnetty oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa Ulkl 89 §:n perusteella, hänellä ei ole kansainvälisen suojelun asemaa. Mikäli tällaiselle hakijalle muodostuisi lupakatko, noudatetaan samaa ohjeistusta kuin suojeluasemattomien hakijoiden kohdalla.

Ulkomaalaislain 89 §:n perusteella oleskeluluvan saaneiden jatkoluvat siirretään joka tapauksessa harkinnanvaraisiin päätöksiin, jolloin myös lupakatkon syytä ja Ulkl 36 b §:n 2 momentin soveltumista tai jatkoluvan epäämisen kohtuuttomuutta Ulkl 36 e §:n mukaisesti voidaan arvioida muun jatkolupaharkinnan yhteydessä. Käytännössä lupakatkolla ei ole merkitystä, jos palautuskielto estää oleskeluluvan epäämisen, ellei aiemmin tehtyä arviota kansainvälisen suojelun tarpeesta ole syytä arvioida uudelleen.

2.2.10 Schengenin tietojärjestelmän (SIS) kuulutukset

Hakemuksen esikarsinnassa tehdään aina myös tarkistus Schengenin tietojärjestelmään (SIS) sen varmistamiseksi, ettei hakijasta ole päätösharkintaan vaikuttavia kuulutuksia.

SIS-järjestelmä sisältää erilaisia kuulutuksia, jotka perustuvat eri asetuksiin. Esikarsinnan yhteydessä pyritään ensin varmistamaan, koskeeko kuulutus hakijaa. Kuulutustyyppistä riippuen prosessissa on tehtävä arvio, onko kuulutuksella vaikutusta päätösharkintaan. Tapauskohtaisesti hakemus voi olla syytä ohjata suojeluaseman jälkivalvontaan, harkinnanvaraisiin päätöksiin tai hakemuksen käsittelyä voidaan jatkaa esikarsinnassa.

Tarkemmin Schengen-asioista ohjeistetaan ohjeessa: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta - Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942) sekä ohjetta täydentävässä SIS-rekisterihakuja ja tiedonvaihtoa koskevassa ohjeistuksessa.

2.3 Suojeluaseman jälkivalvontaan siirtämisen edellytykset

Suojeluaseman saaneiden hakijoiden jatkolupahakemusten käsittelyyn kuuluu sen tarkistaminen, onko hakijan asiassa tullut ilmi sellaisia seikkoja, joiden perusteella aiemmin myönnettyä suojeluasemaa tulisi tarkastella uudelleen jälkivalvonnassa. Asiassa ei ole merkitystä, missä menettelyssä suojeluasema on saatu ja hakeeko hakija jatkolupaa suoraan kansainvälisen suojelun vai esimerkiksi perhesiteen perusteella.

Ulkomaalaislain 54 §:n 2 momentin mukaan, jos ulkomaalainen on saanut oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella, uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään, jollei asiassa ilmene 107 tai 108 §:n mukaisia perusteita pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiselle tai peruuttamiselle.

Kyseistä säännöstä koskeissa lain esitöissä (HE 29/2024, s. 32) todetaan, että jatkoluvan myöntäminen kansainvälisen suojelun perusteella edellyttää nykyistä tarkempaa arviota edellytysten olemassaolosta. Arvioinnissa, ovatko edellytykset, joiden perusteella ulkomaalaiselle myönnettiin edellinen määräaikainen oleskelulupa, tulee selvittää, onko asiassa perusteita suojeluaseman lakkauttamiselle ulkomaalaislain 107 §:n tai peruuttamiselle 108 §:n perusteella. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon esimerkiksi kansalaisuusvaltion tehdyt matkat, kansalaisuusvaltion passin hankkiminen, uuden kansalaisuuden saaminen, muutto kansalaisuusvaltioon sekä kansainvälisen suojeluaseman perusteena olleissa olosuhteissa tapahtuneet merkittävät ja pysyvät muutokset. Lisäksi tulee huomioida mahdollisten suojeluaseman kannalta merkittävien väärin tietojen antaminen tai niiden salaaminen, poissuljentaperusteiden olemassaolo sekä pakolaisaseman saaneen osalta se, onko henkilö syyllistynyt erityisen törkeisiin rikoksiin ja sen vuoksi vaarantaa yhteiskunnan turvallisuuden sekä epäily kansallisen turvallisuuden vaarantamisesta. Jos toissijainen suojeluasema on myönnetty 88 § 1 momentin 3 kohdan perusteella, erityistä huomiota tulee kiinnittää kotimaan tai alueen turvallisuustilanteissa tapahtuneisiin muutoksiin esimerkiksi käyttäen apuna Maahanmuuttoviraston maakohtaisia soveltamisohjeita. Edellä mainittua listausta ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi.

Edellytyksistä suojeluaseman lakkauttamiseen on säädetty Ulkl 107 §:ssä.

Edellytyksistä suojeluaseman peruuttamiseen on säädetty Ulkl 108 §:ssä.

Pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiseen tai peruuttamiseen vaadittava yksilöllinen tutkinta suoritetaan suojeluaseman jälkivalvonnassa. Jatkolupahakemusten esikarsinnassa tehdään ainoastaan suojeluaseman jälkivalvontaan johtavien viitteiden selvittäminen. Kun viitteitä tulee ilmi, hakemus ohjataan suojeluaseman jälkivalvontaan, jossa suoritetaan niin sanottu esiharkinta. Esiharkinnassa arvioidaan asiassa saadut selvitykset kokonaisuutena huomioiden, onko hakijan tapauksessa edellytyksiä suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn. Jos edellytyksiä ei

ole, tehdään niin sanottu esiharkintapäätös eli asiaa ei oteta tarkempaan tutkintaan ja hakemus ohjautuu takaisin normaaliin päätösharkintaan joko niin sanottuihin suoriin myönteisiin päätöksiin, joita tehdään myös esikarsinnan yhteydessä, tai harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Hakemuksen siirtäminen jälkivalvontaan ei vielä tarkoita, että asiassa aloitetaan aseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettely. Siksi kynnys jälkivalvontaan siirtämiselle on matalampi kuin suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamissäännösten varsinaisessa soveltamisessa.

Suojeluaseman jälkivalvonnasta on oma käsittelyohjeistus liittyen UlkL 107 §:n ja 108 §:n soveltamiseen, jota ei käsitellä tarkemmin tässä ohjeessa.

Esikarsinnassa huomioitavia suojeluaseman jälkivalvontaan johtavia viitteitä

- matkat kotimaahan eli kansalaisuusvaltioon tai entiseen pysyvään asuinmaahan
- kansallisen passin tai viisumin hankinta suojeluaseman saamisen jälkeen
- vapaaehtoinen paluu kotimaahan tai entiseen pysyvään asuinmaahan
- uuden kansalaisuuden saaminen
- väärin tietojen antaminen tai olennaisten suojeluaseman myöntämiseen vaikuttaneiden tietojen salaaminen, jotka voivat liittyä sekä henkilötietoihin että suojeluaseman perusteisiin, kuten:
 - tieto toisesta kansalaisuudesta
 - tieto toisesta kotipaikasta tai syntymäpaikasta
 - aiemmin ilmoitetusta olennaisesti poikkeava henkilöllisyys
 - aiemmin ilmoitetusta poikkeavat tiedot perhesuhteista
- toistuva rikoksiin syylistyminen tai vankeusrangaistukseen (ehdollinen tai ehdoton) johtanut tuomio
- epäily vakavaan rikokseen syylistymisestä
- SIS-rekisterihaussa ilmi tulleet rikollisuuteen ja turvallisuusuhkiin liittyvät kuulutukset ja viitteet (esim. toisen valtion tekemä maahantulokiellon sisältävä kuulutus)
- kansallisen turvallisuuden vaarantaminen (suojelupoliisin lausunnon perusteella)
- perhesiteen katkeaminen, kun suojeluasema on saatu perhesideluvan ja perheen yhtenäisyyden periaatteen perusteella ilman yksilöllistä tutkintaa (olosuhdemuutos)

- perhesiteen katkeaminen tarkoittaa tässä yhteydessä puolisoiden eroa tai asumuseroa
- perhesiteen katkeaminen ei tarkoita tilannetta, jossa lapsi on täysi-ikäistynyt ja hänelle ei voida enää myöntää perheenjäsenen oleskelulupaa
- muut mahdolliset yksilölliset tilanteet, joissa hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenee merkittävä ja pysyvä olosuhdemuutos
- hakijoiden lähtömaiden turvallisuustilanteessa tapahtuneet olosuhdemuutokset on mahdollista huomioida esikarsinnassa ainoastaan erikseen annettujen ohjeiden mukaisesti, jolloin arvio olosuhdemuutoksen merkittävydestä ja pysyvyydestä on ensin tehty maatiedon perusteella

2.4 Hakemuksen siirtäminen harkinnanvaraisiin päätöksiin

Jos hakemuksen esikarsinnan tuloksena ilmenee, että kaikki vaadittavat edellytykset eivät täyty tai oleskelulupaa ei voida suoraan myöntää hakijan hakemalla perusteella, hakemus siirretään niin sanottuihin harkinnanvaraisiin päätöksiin. Hakemus voidaan siirtää harkinnanvaraisiin päätöksiin myös käsittelijän oman arvion mukaan, jos luvan edellytysten selvittäminen vaatii tarkempaa tutkintaa tai asiaan liittyy kokonaisharkintaa vaativia epäselvyyksiä.

Sama hakemus voidaan siirtää sekä suojeluaseman jälkivalvontaan että harkinnanvaraisiin päätöksiin, sillä siirto tapahtuu UMAssa asiasanoituksen avulla. Jos asiaa ei oteta suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn, hakemus voi palautua tarkempaan tutkintaan ja harkintaan suoraan harkinnanvaraisiin päätöksiin.

Hakemus on syytä siirtää harkinnanvaraisiin päätöksiin seuraavissa tilanteissa

- Hakijalle ei voida suoraan myöntää jatkolupaa hänen hakemallaan perusteella tai hakija hakee jatkolupaa uudella perusteella, jonka edellytykset on tutkittava tarkemmin.
 - Esimerkiksi perhesiteen perusteella edellisen luvan saanut hakee jatkolupaa muulla perusteella vedoten Suomeen syntyneisiin siteisiin (UlkL 54 § 7 mom.).
 - Lupaa on haettu perhesiteen perusteella, mutta perheside tai perhe-elämä on katkennut (puolisoiden ero, uusi perheenkokoaja, asianosaisen täysi-ikäistyminen ennen hakemuksen vireille tuloa).

- Lupaa on haettu perhesiteen perusteella, mutta tosiasiallisen perhe-elämän viettämisessä tai lapsen huoltajuudessa on epäselvyyksiä.
 - Lupaa on haettu kansainvälisen suojelun perusteella, mutta edellinen lupa on saatu jollakin muulla perusteella.
- Kaikki jatkoluvan edellytykset eivät täyty.
 - Hakijalla ei ole suojeluasemaa eikä voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa (pl. suojeluasemattomat alaikäiset, joiden huoltajilla tai ainoalla huoltajalla on suojeluasema).
 - Aikuisen hakijan hakemukseen soveltuu toimeentuloedellytys, joka ei täyty.
- Hakija on hakenut pysyvää oleskelulupaa, mutta sen edellytykset eivät täyty, jolloin hakemukseen on tulossa kielteinen päätös ja hakemus on siirrettävä jatkoluvan harkintaan.
- Aina, kun hakijan edellinen oleskelulupa on saatu Ulkl 89 §:n perusteella eli niin sanotun poissuljennan perusteella palautuskieltoa sovellettaessa.
- Hakijalla on toimeentuloedellytys, jonka täytyminen vaatii tulojen tarkempaa tutkintaa.
- Suojeluasemattomat hakijat, joiden jatkolupahakemus on jätetty niin sanotun lupakatkon aikana.
- Suojeluasemattomat hakijat, joiden asiassa on huomiotietoja, jotka voisivat vaikuttaa luvan myöntämiseen.
 - Esimerkiksi viitteet maahantulosäännösten kiertämisestä tai turvallisuuteen liittyvät huomiot.
- Hakijalla on rikostaustaa ja hän on suojeluasematon tai hänellä on suojeluasema ja hän hakee jatkolupaa perhesiteen perusteella, jolloin rikoksilla voi olla vaikutusta luvan kestoon.
- Hakija ei ole toimittanut hakemuksen ratkaisemiseen tarvittavaa lisäselvitystä (esim. vanha passikuva).

Listaus ei ole tyhjentävä, eikä sulje pois tapauskohtaisen harkinnan mahdollisuutta erilaisissa tilanteissa.

2.5 Esikarsinnan muistilista

Esikarsinnassa tarkistetaan hakemustyyppistä riippuen joko manuaalisesti tai UMAN automaattisten edellytysten ohjaamana:

- Hakijan kanssa samaan aikaan lupaa hakevat perheenjäsenet, jotta hakemukset voitaisiin käsitellä yhdessä (Ulkl 7 § 3 mom.).

- Onko hakijalla tai hänen samaan aikaan lupaa hakevalla perheenjäsenellään voimassa oleva suojeluasema eli onko hakemus ohjautunut oikeaan prosessiin.
- Onko hakijan tai perheenjäsenen suojeluasema harkittavana (aktiivinen 240-diaari) eli pitääkö oleskelulupahakemus ohjata suojeluaseman jälkivalvontaan.
- Onko suojeluasemattomalla hakijalla avoimia oleskeluluvan peruuttamis- tai maastapoistamisasioita eli voidaanko jatkolupa-asian käsittelyä jatkaa vai pitääkö hakemus ohjata toiseen prosessiin.
- Onko UMAN asiakasverhon tai diaarin kommentteissa mitään käsittelijän huomiota vaativia merkintöjä tai asiaan liitettyjä avoimia tehtäviä.
- Onko jatkolupaa haettu ja hakemus pantu vireille hakijan lupataustaan sopivalla perusteella vai pitääkö käsittelyperustetta muuttaa (tarkistetaan vähintään edellisen luvan peruste).
- Onko hakemus maksettu.
- Onko tarvittavat biometriset tunnisteet kasvokuva, sormenjäljet ja allekirjoitus liitetty asiaan.
- Onko muut tarvittavat liitteet liitetty asiaan (vähintään hakemuslomake ja passikopio).
- Onko hakijalla voimassa oleva kansallinen matkustusasiakirja tai onko asiassa Ulkl 35 §:n edellytyksestä poikkeamisperusteita.
- Suojeluasemallisilla viitteet matkoista kotimaahan: passin leimat, RVL/RVT, pitkät osoitekatkot VTJ.
- Onko hakijalle muodostunut lupakatkoa.
- Välttämättömät rekisteritarkastukset:
 - VTJ: muutokset henkilötiedoissa, ajantasaiset osoitetiedot ja perhesuhdetiedot, huomioiden mahdolliset pitkät osoitekatkot (suojeluaseman jälkivalvonta, tarve lisäselvityksille)
 - Patja ja tarvittaessa ORK: asian käsittelyyn vaikuttavat rikostiedot (suojeluaseman jälkivalvonta tai suojeluasemattomilla luvan kesto ja jatkoluvan harinnanvaraisuus)
 - SIS: asian käsittelyyn vaikuttavat kuulutukset (suojeluaseman jälkivalvonta, jatkoluvan harinnanvaraisuus, lisäselvitysten tarve)
 - RVL/RVT: viitteet matkoista kotimaahan suojeluasemallisilla aikuisilla (suojeluaseman jälkivalvonta)
- Tarpeen mukaan tehtävät rekisteritarkastukset:
 - Tulorekisteri ja Kela: turvattu toimeentulo, jos soveltuu hakemukseen (Ulkl 39 §)

- Perhesideperusteella lupaa hakevilla:
 - Onko perheenkokoaja sama kuin edellisessä hakemuksessa.
 - Onko perheenkokoajan lupa voimassa vielä yli 3 kuukautta tai jatkolupahakemus vireillä.
 - Onko perheside katkennut / viitteitä tosiasiallisen perhe-elämän päättymisestä.
 - 21 vuoden vähimmäisikäedellytys puolisoille (hakemuksissa uudella perhesiteellä).
 - Kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan kahden vuoden asumisaikaedellytys (hakemuksissa uudella perhesiteellä).
 - Soveltuuko UlkL 39 §:n toimeentuloedellytys ja täyttyykö se.
 - Tarvittaessa rekisteritarkastukset Tulorekisteri ja Kela: turvattu toimeentulo, jos soveltuu hakemukseen.
- Saako päätöksen tehdä heti vai pitääkö hakemus siirtää harkintaan:
 - Onko suojeluaseman saaneen hakijan asiassa viitteitä, joiden perusteella asia pitäisi siirtää suojeluaseman jälkivalvontaan.
 - Pitääkö hakemus siirtää harkinnanvaraisiin päätöksiin.
 - Onko esikarsinnassa tarkistettujen rekisteritietojen, asiaan lisättyjen kommenttien, asiasanojen tai muiden lisätietojen perusteella tarvetta vielä lisäselvityksille tai täydennyspyynnöille ennen päätösvaihetta.

3 Päätösvaihe

3.1 Jatkoluvan yleiset edellytykset ja sovellettavat säännökset

[Kun jatkolupa myönnetään samalla perusteella kuin edellinen lupa](#)

Ulkomaalaislain 54 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään, jos edellytykset, joiden perusteella ulkomaalaiselle myönnettiin edellinen määräaikainen oleskelulupa, ovat edelleen olemassa.

[Kun jatkolupa myönnetään uudella perusteella tai kiinteiden siteiden tai lähisuhdeväkivallan perusteella](#)

Ulkomaalaislain 54 §:n 7 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään uudella perusteella, jos ulkomaalaiselle voitaisiin myöntää ensimmäinen oleskelulupa tällä uudella perusteella. Ulkomaalaiselle, jolle on myönnetty tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa perhesiteen perusteella, voidaan myöntää oleskelulupa perhesiteen päätyttyä sillä perusteella, että

henkilöllä on kiinteät siteet Suomeen tai että hänen henkilökohtainen tilanteensa on erityisen vaikea puolison häneen tai hänen lapseensa perhesiteen voimassaolon aikana kohdistaman tai hyväksymän väkivallan tai hyväksikäytön vuoksi ja luvan epääminen olisi olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.

Oleskeluluvan yleiset edellytykset

Jatkolupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tutkitaan ja huomioidaan myös oleskeluluvan yleiset edellytykset ja oleskeluluvan epäämisperusteet. Yleisiä tässä ohjeessa käsiteltäviin hakemustyyppeihin liittyviä edellytyksiä ovat:

- tunnistaminen ja henkilöllisyyden luotettava todentaminen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä (UikL 35 §)
- oleskeluluvan epääminen yhteiskunnan edun vuoksi eli yleisen järjestyksen ja turvallisuuden, kansallisen turvallisuuden, kansanterveyden tai Suomen kansainvälisten suhteiden vaarantaminen (UikL 36 §)
- oleskeluluvan epäämisen yleiset perusteet, moitittava käyttäytyminen ja maahantulosäännösten kiertäminen (36 a § - c §, 36 e §)
- toimeentuloedellytys (UikL 39 §)

Jatkoluvan laji

Ulkomaalaislain 33 §:n mukaisesti määräaikainen oleskelulupa voi olla joko tilapäinen (B) tai jatkuva (A).

Ulkomaalaislain 113 §:n 1 momentin mukaan jatkuva oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka saa turvapaikan tai oleskeluluvan kiintiöpakolaisena tai toissijaisen suojelun perusteella. 2 momentin mukaan, kun ulkomaalaiselle on myönnetty 1 tai 2 momentissa tarkoitettu jatkuva oleskelulupa tai hän asuu Suomessa pysyvällä oleskeluluvalla, hänen perheenjäsenelleen myönnetään jatkuva oleskelulupa.

Ulkomaalaislain 112 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti tilapäinen oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, jonka oleskeluluvan myöntämisen perusteena on 89 §.

Ulkomaalaislain 52 §:n 1 momentin mukaan myönnettävä oleskelulupa on jatkuva.

Jatkoluvan kesto

Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi.

Esimerkiksi 52 §:n perusteella yksilöllisestä inhimillisestä syystä tai 54 §:n 7 momentin perusteella Suomeen syntyneiden kiinteiden siteiden perusteella myönnettävät jatkoluvat ovat lähtökohtaisesti kestoltaan neljä vuotta.

Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa pakolaisuuden perusteella myönnetään kolmeksi vuodeksi. Uusi määräaikainen oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella myönnetään kahdeksi vuodeksi.

Ulkomaalaislain 55 §:n 3 momentin mukaan, jos oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella, myönnettävän määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenkokoajan määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Esimerkiksi, jos perheenkokoajalla on pysyvä oleskelulupa, perheenjäsenelle myönnetään lähtökohtaisesti neljän vuoden jatkolupa.

3.2 Päätöksen perustelu ja päätösasiakirjan merkinnät

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaisesti päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Hallintolain 45 §:n 2 momentin mukaan päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä muun muassa, jos päätöksellä hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista eikä muilla ole oikeutta hakea päätökseen muutosta tai perusteleminen on muusta erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta.

Hallintolain 45 §:n 3 momentin mukaan perustelut on kuitenkin 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa esitettävä, jos päätös merkitsee olennaista muutosta vakiintuneeseen käytäntöön.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (72/2002 vp) mukaisesti on huomioitava, että perusteluvollisuudella on keskeinen merkitys asianosaisen oikeusturvan kannalta. Asianosaisen on saatava tietää, mitkä seikat ovat johtaneet häntä koskevan ratkaisun tekemiseen. Lisäksi hyvin perusteltu päätös helpottaa muutoksenhakuasian käsittelyä, kun tuomioistuimella on jo valmiina tiedossaan ne seikat, joiden perusteella viranomainen on ratkaissut asian. Samoin tuomioistuin saa perusteluista selville, mihin seikkoihin asian ratkaissut viranomainen on kiinnittänyt huomiota ja minkä merkityksen se on niille antanut. Lisäksi esityksen mukaan perustelujen täsmällisyydellä ja selkeydellä on merkitystä myös viranomaistoimintaa kohtaan tunnetun yleisen luottamuksen kannalta.

Vakiintuneen käytännön ja HL 45 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti, kun kaikki luvan edellytykset täyttyvät ja hakijalle myönnetään jatkolupa hänen hakemuksensa mukaisesti, asiassa tehdään lyhyt päätös, johon ei ole avattu sovellettavia säännöksiä tai tarkempia perusteluita. Käsittelijällä on kuitenkin aina mahdollisuus tehdä harkintansa mukaan päätös, jossa säännökset ja

päätöksen perustelut on avattu tarkemmin, jos se tapauskohtaisesti arvioituna on tarpeen.

Lyhyestä myönteisestä päätöksestä on käytävä ilmi vähintään seuraavat tiedot:

- hakijan henkilötiedot UMAssa käytössä olevan henkilöllisyyden mukaisesti
- Ulkl 33 §:n mukainen oleskeluluvan laji: määräaikainen, jatkuva A tai määräaikainen, tilapäinen B
- oleskeluluvan voimassaolon alkamis- ja päättymisajankohta
- tieto ulkomaalaislain mukaisesta työnteko-oikeudesta
- luvan peruste esim. pakolaisasema, toissijainen suojelu tai perheside kansainvälistä suojelua saaneeseen lapseen / huoltajaan / puolisoon
- päätöksen tekijän nimi ja viranomaisen yhteystiedot
 - poikkeuksellisesti voidaan tehdä myös anonyymi päätös (Linjaus: MIGDno-2025-1421)
- päätöksentekopäivä
- oikea valitusviranomainen
- oikea käsittelymaksu

Tapauskohtaisesti lyhyeen päätökseen voidaan kirjata myös erilaisia tarkennuksia, kuten:

- tieto, mihin uusi henkilöllisyys perustuu ja katsotaanko sen olevan luotettavasti todennettu (Ulkl 35 §:n 1 mom.) tai selvitetty (Ulkl 136 §:n 5 mom.)
- tieto poikkeavasta luvan alkamisajankohdasta lupakatkon vuoksi
- tieto myönnetystä suojeluasemasta perheenjäsenelle perheen yhtenäisyyden periaatteen perusteella (Ulkl 106 §:n 1 mom. 3 k. tai 2 mom. 2 k.)
- lyhyt perustelu, jos lupa myönnetään poiketen kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä selkeissä erikseen määritetyissä tapauksissa
- lyhyt perustelu, jos lupa myönnetään poiketen toimeentuloedellytyksestä selkeissä erikseen määritetyissä tapauksissa

Jos hakijalle ei voida myöntää jatkolupaa hänen hakemallaan perusteella, mutta se myönnetään toisella perusteella, myönteinen päätös on perusteltava tarkemmin ja sovelletut säännökset kirjattava päätösasiakirjaan.

Jos myönteinen päätös sisältää jostakin oleskeluluvan yleisestä edellytyksestä poikkeamisen harkinnanvaraisesti, päätöksen perustelusta on käytävä ilmi, millä perusteella edellytyksestä on poikettu sekä harkintaan vaikuttaneet seikat. Tällainen edellytys on esimerkiksi toimeentuloedellytys (39 § 1 mom.), josta voidaan poiketa poikkeuksellisen painavasta syystä tai lapsen edun perusteella.

Jos jokin edellytys ei tule sovellettavaksi, päätöksessä ei tarvitse ottaa siihen kantaa. Esimerkiksi, jos jatkolupa myönnetään kansainvälisen suojelun, 89 §:n tai 52 §:n perusteella, Ulkl 39 §:n mukaista toimeentuloedellytystä ei sovelleta.

Jos jostakin edellytyksestä poiketaan kategorisesti esimerkiksi suoraan ulkomaalaislain tai vaikkapa pakolaisoikeudellisten periaatteiden perusteella, poikkeaminen ei silloin sisällä varsinaista harkintaa, joten sen tarkempi avaaminen päätöksessä ei ole välttämätöntä. Esimerkiksi Ulkl 35 §:n 1 mom. mukaisesta yleisestä edellytyksestä henkilöllisyyden todentamisesta voimassa olevalla kansallisella matkustusasiakirjalla, poiketaan kategorisesti niissä tapauksissa, joissa hakijalla on kansainvälisen suojelun asema riippumatta siitä, onko asema saatu turvapaikkamenettelyssä, kiintiövalintamenettelyssä vai perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä. Kuitenkin, jos samasta edellytyksestä poiketaan yksittäisessä tapauksessa harkinnanvaraisesti, sovellettavat säännökset ja harkintaan vaikuttaneet yksilölliset olosuhteet on avattava päätökseen. Esimerkiksi, joissakin tilanteissa Ulkl 35 §:n 1 mom. edellytyksestä on mahdollista poiketa tapauskohtaisesti harkittuna perhe-elämän suojan tai lapsen edun perusteella.

Jos hakemukseen tehdään kielteinen päätös, jolla oleskelulupaa ei myönnetä, päätösasiakirjaan on avattava sovelletut säännökset, harkintaan vaikuttaneet tosiseikat ja näistä tehdyt johtopäätökset hallintolain vaatimusten ja viranomaisen perusteluvollisuuden mukaisesti.

3.3 Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävät jatkoluvat

Ulkomaalaislain 54 §:n 2 momentin mukaan, jos ulkomaalainen on saanut oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella, uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään, jollei asiassa ilmene 107 tai 108 §:n mukaisia perusteita pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiselle tai peruuttamiselle.

Jos hakijalla on voimassa oleva joko turvapaikkamenettelyssä tai kiintiövalintamenettelyssä saatu kansainvälisen suojelun asema eli kansainväliseen suojeluun perustuva oleskelulupa, jatkolupa myönnetään ensisijaisesti samalla perusteella.

Jatkolupa myönnetään tällaisessa tapauksessa Ulkl 55 §:n 1 momentin mukaisesti joko kolmeksi vuodeksi pakolaisaseman saaneiden kohdalla tai

kahdeksi vuodeksi toissijaisen suojelun perusteella. Luvan kestoon ei liity harkintaa.

3.3.1 Milloin jatkolupaa kansainvälisen suojelun perusteella ei voida myöntää

Kun Suomeen saapunut ulkomaalainen vetoaa oleskeluluvan perusteena kansainväliseen suojeluun, suojelun tarve tutkitaan yksilöllisesti turvapaikkamenettelyssä. Jatkolupaa ei voi saada suoraan kansainvälisen suojelun perusteella, jos hakijalle ei ole myönnetty edellistä oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella joko turvapaikkamenettelyssä tai kiintiövalintamenettelyssä. Kansainvälisen suojelun asiaa ei voi näin ollen laittaa vireille tavallisella jatkolupahakemuksella.

Jatkuvan oleskeluluvan myöntämisperusteista säädetään Ulkl 113 §:ssä, jonka mukaan jatkuva oleskelulupa voidaan myöntää joko turvapaikan saaneelle, oleskeluluvan kiintiöpakolaisena tai toissijaisen suojelun perusteella saaneelle (Ulkl 113 § 1 mom.) ja edellä mainittujen ulkomaalaisten perheenjäsenille (Ulkl 113 § 3 mom.). Turvapaikalla tarkoitetaan Ulkl 3 §:n 1 mom. 14 kohdan mukaisesti pakolaiselle turvapaikkamenettelyssä myönnettävää oleskelulupaa. Ulkomaalaislaissa ei ole sellaista säännöstä, joka mahdollistaisi oleskeluluvan myöntämisen suoraan suojeluaseman perusteella, jos se on esimerkiksi saatu perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä perheen yhtenäisyyden periaatteen nojalla.

Suomeen siirtynyt pakolaisasema

Jos Suomesta oleskeluluvan saaneen hakijan toisessa Euroopan maassa myönnetty pakolaisasema katsotaan siirtyvän Suomeen pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 46/1990) perusteella, hakijan on silti haettava jatkolupaa jollakin muulla perusteella kuten perheside tai työ.

Jos aiemmin myönnetyn oleskeluluvan edellytykset eivät enää täyty, tutkitaan oleskeluluvan edellytykset Ulkl 54 §:n 7 momentin mukaisesti uudella perusteella. Aiemmin perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneiden kohdalla huomioidaan kiinteät siteet Suomeen tai mahdollinen perheväkivalta Ulkl 54 §:n 7 mom. mukaisesti.

Toisessa maassa myönnetty suojeluasema ja siihen liittyvä palautuskielto otetaan huomioon tutkittaessa oleskeluluvan yleisiä edellytyksiä (esim. Ulkl 35 § ja 39 §) ja, mikäli aseman on jo todettu siirtyneen Suomeen, arvioidaan viime kädessä viran puolesta edellytykset oleskeluluvulle Ulkl 52 §:n perusteella yksilöllisestä inhimillisestä syystä tai 51 §:n perusteella maasta poistumisen estymisen vuoksi.

Hakemuksen tutkinnassa on huomioitava, että Suomeen siirtynyt pakolaisasema voidaan ottaa lakkauttamis- tai peruuttamisharkintaan, jos Ulkl 107 § tai 108 §:n mukaisia viitteitä ilmenee.

Pakolaisaseman siirtymisestä ohjeistetaan tarkemmin erillisessä ohjeessa: Eurooppalainen sopimus pakolaisia koskevan vastuun siirtämisestä (MIGDno-2023-1824).

Perhesiteen perusteella saatu suojeluasema

Ulkomaalaislain 106 § 1 momentin 3 kohdan mukaan turvapaikan Suomessa saaneen ulkomaalaisen tai pakolaiskiintiössä Suomeen otetun ja pakolaisaseman saaneen ulkomaalaisen pakolaiseksi katsottava perheenjäsen saa pakolaisaseman. Lisäksi UlkL 106 § 2 momentin 2 kohdan mukaan toissijaisen suojeluaseman saa oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella saaneen ulkomaalaisen perheenjäsen, joka saa oleskeluluvan perhesiteen perusteella ja jonka katsotaan olevan toissijaisen suojelun tarpeessa.

Perhesiteen perusteella myönnettäviä ensimmäisiä lupia koskevassa Maahanmuuttoviraston soveltamisohjeistuksessa ja vakiintuneessa soveltamiskäytännössä perhesiteen ja perheen yhtenäisyyden periaatteen perusteella myönnetty suojeluasema kytketään ensisijaisesti perheenkokoajan asemaan ja tosiasiallisen perhe-elämän arviointiin. Hakijan omia, itsenäisiä perusteita suojelulle ei tutkita. Kun arvioidaan, onko perheenjäsenen asema verrattavissa suojeluaseman saaneen perheenkokoajan asemaan, kiinnitetään huomiota siihen, onko perheenjäsenellä sama kansalaisuus ja onko kyseessä vanha jo ennen perheenkokoajan Suomeen tuloa muodostettu perheside vai onko kyseessä niin sanottu uusi perhe, joka on muodostettu vasta sen jälkeen, kun perheenkokoaja on saanut suojeluaseman.

Perhesiteen perusteella suojeluaseman saaneiden on haettava jatkolupaa ensisijaisesti perhesiteen perusteella. Jos perheside, jonka perusteella suojeluasema on myönnetty, katkeaa, kyseessä on UlkL 107 §:n mukainen olosuhdemuutos, jolloin hakemus ohjataan suojeluaseman jälkivalvontaan jo esikarsintavaiheessa. Perhesiteen katkeamisella tarkoitetaan tässä puolisoiden avioeroa tai asumuseroa.

Riippumatta siitä lakkautetaanko suojeluasema vai ei, UlkL 54 § 7 momentti mahdollistaa luvan myöntämisen uudella perusteella, jos ensimmäinen lupa voitaisiin myöntää tällä perusteella. Jos suojeluasemaa ei ole lakkautettu, se otetaan huomioon jatkolupaharkinnassa. UlkL 113 § tai mikään muukaan säännös ei kuitenkaan sisällä mahdollisuutta myöntää jatkuvaa oleskelulupaa suoraan pelkän suojeluaseman perusteella, vaan jatkolupa kansainvälisen suojelun perusteella on mahdollinen vain silloin, kun hakija on saanut turvapaikan tai toissijaista suojelua turvapaikkamenettelyssä tai oleskeluluvan kiintiöpakolaisena.

[Suojeluasematon hakija, joka vetoaa jatkolupahakemuksessaan suojelun tarpeeseen](#)

Jos suojeluasematon hakija hakee jatkolupaa samaan aikaan kuin suojeluaseman saanut perheenjäsenensä, hakemukset käsitellään yhdessä kansainväliseen suojeluun keskittyvässä jakolupaprosessissa. Myös UlkL 93 §:n muun humanitaarisen maahanmuuton perusteella oleskeluluvan saaneet hakijat ovat suojeluasemattomia, joiden jatkolupahakemuksia käsitellään samassa prosessissa. Jos näihin ryhmiin kuuluva hakija vetoaa jatkolupahakemuksessaan suojelun tarpeeseen, on tapauskohtaisesti harkittava pitääkö jatkolupahakemuksen ratkaisun kanssa odottaa ja ohjata hakija turvapaikkamenettelyyn.

Esimerkiksi, jos hakijan hakemaa jatkolupaa ei voida myöntää, mutta hän on hakemuksessaan selvästi tuonut esiin kansainväliseen suojeluun liittyviä perusteita tai hän on taustaltaan sellainen, jolle suurella todennäköisyydellä myönnettäisiin kansainvälistä suojelua, hakijalle on yleensä lähetettävä kehoitus ja ohjeet hakea turvapaikkaa ennen hakemuksen ratkaisua. Vaihtoehtoisesti, jos jatkolupa on myönnettävissä, päätös voidaan tehdä ja sen yhteydessä tiedottaa hakijaa mahdollisuudesta hakea turvapaikkaa. Koska tilanteet voivat olla monenlaisia, on aina pohdittava, mikä olisi hakijan kannalta selkein ratkaisu, niin että viranomaisen neuvontavelvollisuus myös toteutuu.

Poikkeuksen muodostavat palautuskieltoa sovellettaessa (UlkL 89 §) oleskelulupansa saaneet hakijat, joiden perusteet kansainväliselle suojelulle on jo tutkittu ja mahdollisesti lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Tällaisella hakijalla ei ole suojeluasemaa, mutta hakijaa on turha ohjata uudelleen turvapaikkamenettelyyn, vaikka hän edelleen toisi hakemuksessaan esiin suojelun tarpeen oleskeluluvan perusteena.

Myös yksilöllisen inhimillisen syyn (UlkL 52 §) perusteella turvapaikkamenettelyssä oleskeluluvan saaneet voivat olla sellaisessa tilanteessa, jossa heidän perusteet kansainväliselle suojelulle on jo kertaalleen tutkittu ja lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu, joten hakijan ohjaaminen uudelleen turvapaikkamenettelyyn voisi olla turhaa. On kuitenkin aina harkittava, onko hakijan tai hänen kotimaan tilanteessa tapahtunut jokin muutos, jonka vuoksi uusi turvapaikkamenettely olisi perusteltu.

On huomioitava, että myös perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneiden joukossa voi olla niitä, jotka ovat aiemmin hakeneet turvapaikkaa ja saaneet lainvoimaisen kielteisen päätöksen, jolloin suojelun tarve on jo tutkittu.

Jos jatkolupa voidaan myöntää perhesiteen tai muulla perusteella ja hakija on hakemuksessaan vedonnut suojelun tarpeeseen, päätökseen kirjataan lyhyesti, miksi kansainvälistä suojelua ei voida tutkia tai myöntää jatkolupahakemuksen yhteydessä.

3.4 Perhesiteen perusteella myönnettävät jatkoluvat

Tämä ohje ei sisällä yksityiskohtaista ohjeistusta perhesideluvista. Tarkemmassa harkinnassa ja erikoistilanteissa tulee soveltaa

perhesidelupia koskevaa erillistä ohjeistusta ottaen huomioon kansainvälisen suojelun asemasta mahdollisesti johtuvat poikkeukset.

Perhesideluvan yleiset edellytykset lyhyesti

Jotta hakijalle voidaan myöntää jatkolupa perhesiteen perusteella, hänen on täytettävä Ulkl 37 §:n mukainen perheenjäsenen määritelmä ja alaikäisten kohdalla Ulkl 38 §:n mukainen alaikäisyyden edellytys. Lisäksi hakijan ja perheenkokoajan välillä on oltava tosiasiallista perhe-elämää ja perheenkokoajan oleskeluluvan on oltava voimassa. Perhesideperusteinen oleskelulupa voidaan myöntää enintään samalle ajalle kuin perheenkokoajan lupa on voimassa (Ulkl 55 § 3 mom.).

Lähtökohtaisesti lupaa perhesiteen perusteella ei myönnetä alle kolmeksi kuukaudeksi, vaan jäädään odottamaan, että perheenkokoaja laittaa vireille jatkolupahakemuksen, jolloin oleskeluluvan edellytykset voidaan tutkia perheenjäsenten kohdalla samanaikaisesti.

3.4.1 Jatkolupa kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä

Kansainvälistä suojelua saaneiden perheenkokoajien perheenjäsenten oleskelulupien edellytyksistä säädetään Ulkl 114 §:ssä (pakolaisaseman saaneet perheenkokoajat) ja 114 a §:ssä (toissijaista suojelua saaneet). Lisäksi oleskelulupa on mahdollista saada kansainvälistä suojelua saaneen muuna omaisena Ulkl 115 §:n mukaisesti.

Jatkolupa perhesiteen perusteella myönnetään Ulkl 54 §:n 1 momentin ja 114 §:n tai 114 a §:n mukaisesti, jos hakija edelleen täyttää Ulkl 37 §:n mukaisen perheenjäsenen määritelmän (tai Ulkl 38 §:n mukaisen alaikäisyyden edellytyksen) ja perheenkokoajan ja hakijan välillä on tosiasiallista perhe-elämää.

Samoin jatkolupa muuna omaisena voidaan myöntää, jos perheenkokoajan ja hakijan välillä on kiinteää perhe-elämää tai täysi riippuvuussuhde Ulkl 115 §:n mukaisesti.

Lakimuutokset 16.6.2025 ja uudet edellytykset

Kun oleskelulupaa on haettu 16.6.2025 jälkeen kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä tai muuna omaisena, on otettava huomioon ulkomaalaislakiin tulleet lakimuutokset.

- Pakolaisaseman saaneen perheenkokoajan on ensin oleskeltava Suomessa vähintään kaksi vuotta oleskeluvalla, kun *uuden* perheenjäsenen oleskelulupahakemus jätetään (Ulkl 114 § 4 mom.).

- Toissijaisen suojeluaseman saaneen perheen kokoajan on ensin oleskeltava Suomessa vähintään kaksi vuotta oleskeluluvalla, kun perheenjäsenen (uuden tai vanhan) oleskelulupahakemus jätetään (Ukl 114 a § 5 mom.).
- Pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman saaneen perheen kokoajan on ensin oleskeltava Suomessa vähintään kaksi vuotta oleskeluluvalla, kun *muun omaisen* oleskelulupahakemus jätetään (Ukl 115 § 3 mom.)

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii.

Lisäksi, kun perhesidelpää on haettu 16.6.2025 jälkeen puolisona on huomioitava uusi vähimmäisikäedellytys.

- Oleskeluluvan myöntäminen perhesiteen perusteella puolisolle edellyttää, että kumpikin puolisoista on täyttänyt 21 vuotta, kun oleskelulupa tulee voimaan. Edellytystä vähimmäisiästä ei sovelleta Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolle. (Ukl 38 a §)

Hallituksen esityksessä (HE 11/2025 vp) todetaan, että 38 a §:n mukainen vähimmäisikävaatimus tulisi sovellettavaksi vain puolisoiden perheen yhdistämisessä, eikä edellytyksellä olisi vaikutuksia sellaisiin perheisiin, joissa on lapsi tai lapsia, koska lapsella olisi oikeus oleskelulupa suhteessa vanhempaan ja toisella vanhemmalla suhteessa lapseen.

16.6.2025 muutettiin myös Ukl 38 §:n 2 ja 3 momentteja, jotka sisältävät täsmennyksiä kansainvälistä suojelua saaneiden perheen kokoajien ja heidän lasten alaikäisyysedellytykseen. Kyseiset säännökset tulevat harvoin sovellettavaksi jatkolupavaiheessa, mutta päätöstä tehdessä on huomioitava, sovelletaanko siinä vanhoja vai uusia säännöksiä.

Lakimuutokset 16.6.2025 ja siirtymäsäännös

Lakimuutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 11/2025 vp) todetaan, että *ennen lain voimaantuloa jätettyihin hakemuksiin sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä sovellettaisiin myös näihin hakemuksiin tehtyjen oleskelulupapäätösten jatkolupahakemuksiin sekä sellaisiin jatkolupahakemuksiin, joita koskien oleskelulupapäätös on tehty ennen lain voimaantuloa. Tavoitteena on suojata sellaisten perheenjäsenten perhe-elämää, jotka ovat hakeneet oleskelulupaa perhesiteen perusteella tai saaneet oleskeluluvan kyseisen perhesiteen perusteella ennen lain voimaantuloa.*

Jatkolupahakemusten käsittelyssä on kiinnitettävä huomiota siihen, haetaanko jatkolupaa edelleen saman perhesiteen perusteella ja onko edellisessä hakemuksessa sovellettu uusia 16.6.2025 voimaan tulleita vai vanhoja säännöksiä.

Kyseessä on edelleen sama perheside, vaikka jatkolupahakemus käsiteltäisiin *muun omaisen* hakemuksena suhteessa samaan perheenkokoajaan, vaikka edellinen lupa olisi myönnetty ulkomaalaislain mukaisena perheenjäsenenä eli esimerkiksi kansainvälistä suojelua saaneen lapsena tai huoltajana. Jos perheside on sama, voidaan katsoa, että kyse on edellisen lain aikana tehdyn päätöksen jatkolupahakemuksesta, johon soveltuu edellä mainittu siirtymäsäännös.

3.4.2 Perheside katkennut tai kun hakija tai perheenkokoaja täysi-ikäinen

Mikäli hakija on saanut edellisen oleskelulupansa kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä, mutta edellytyksiä luvan myöntämiselle tällä perusteella ei enää ole joko perhesiteen katkeamisen vuoksi tai hakijan tai perheenkokoajan täysi-ikäistymisen vuoksi, uusi oleskelulupa tulee harkittavaksi uudella perusteella.

Täysi-ikäistyneiden hakijoiden kohdalla perheside ei ole katkennut, mutta hakijaa ei voida enää katsoa perheenkokoajan ulkomaalaislain mukaiseksi perheenjäseneksi.

Ulkomaalaislain mukaisesti perhesiteen perusteella ei voi saada enää jatkolupaa, jos hakija tai perheenkokoaja on täyttänyt 18 vuotta ennen jatkolupahakemuksen vireille tuloa, jolloin UIKL 37 §:n 1 momentin ja 38 §:n 1 momentin määritelmät perheenjäsenestä eivät enää sovellu.

Jos muita oleskeluluvan perusteita ei ole esitetty, Maahanmuuttovirasto tutkii näissä tilanteissa viran puolesta täyttyvätkö jatko-oleskeluluvan edellytykset hakijan kohdalla jollakin seuraavista perusteista seuraavassa järjestyksessä:

- kansainvälistä suojelua saaneen muu omainen (UIKL 115 §)
- kiinteät siteet Suomeen tai erityisen vaikea henkilökohtainen tilanne mahdollisen perheväkivallan tai hyväksikäytön vuoksi (UIKL 54 § 7 mom.)
- yksilöllinen inhimillinen syy (UIKL 52 §)
- maasta poistumisen estyminen (UIKL 51 §)

On myös huomioitava, että aiemmin perhesiteen perusteella puolisona oleskeluluvan saaneella ja myöhemmin eronneella hakijalla on mahdollisuus saada jatkolupa huoltajana suhteessa lapseen tai lapsiin, jos kyseessä on lapsiperhe ja yhteinen perhe-elämä lasten kanssa ei ole eron myötä katkennut.

3.4.3 Jatkolupa muuna omaisena

Kun perheenjäsenen oleskeluluvan edellytykset eivät enää täyty, tutkitaan, voidaanko hakijalle myöntää oleskelulupa Ulkl 115 §:n perusteella muuna omaisena. Näin toimitaan esimerkiksi silloin, kun hakija tai perheenkokoaja on täysi-ikäistynyt.

Ulkomaalaislain 115 §:n 1 momentin mukaan oleskelulupa myönnetään pakolaisen, toissijaisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneen taikka tilapäistä suojelua saaneen ulkomaalaisen muulle omaiselle kuin perheenjäsenelle, jos oleskeluluvan epäminen olisi kohtuutonta sen vuoksi, että asianomaisten on Suomessa tarkoitus jatkaa aikaisemmin viettämäänsä kiinteää perhe-elämää tai että omainen on täysin riippuvainen Suomessa asuvasta perheenkokoajasta. Jos hakijan katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä, turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita, suoritetaan kokonaisharkinta 114 §:n 2 momentin mukaisesti.

Ulkl 115 §:n mukaisessa harkinnassa otetaan huomioon, asuvatko hakija ja perheenkokoaja edelleen samassa osoitteessa ja siten jatkavat kiinteän perhe-elämän viettämistä Suomessa. Tämä tieto saadaan ensisijaisesti väestötietojärjestelmästä ja myös hakijan hakulomakkeella mahdollisesti antamat täydentävät tiedot otetaan huomioon. Tapauskohtaisesti on mahdollista huomioida myös muut hakijan ja perheenkokoajan yksilölliset olosuhteet mahdollisen riippuvuussuhteen ja kiinteän perhe-elämän arvioimiseksi.

Ulkomaalaislain 115 § 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitetun oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu.

Asumisaikavaatimus

Ulkomaalaislakiin 16.6.2025 tulleiden muutosten seurauksena 115 §:ään lisättiin 3 momentti, jonka mukaan tässä pykälässä tarkoitetun oleskeluluvan myöntäminen kansainvälistä suojelua saaneen muulle omaiselle edellyttää, että perheenkokoaja on oleskellut Suomessa oleskeluluvalla vähintään kaksi vuotta, kun muun omaisen oleskelulupahakemus jätetään. Asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii.

Lakimuutoksen yhteydessä säädetyin siirtymäsäännöksen vuoksi 3 momentti ei käytännössä tule jatkolupavaiheessa sovellettavaksi, jos oleskelulupaa on haettu saman perhesiteen perusteella, jonka perusteella hakijalle oli myönnetty edellinen oleskelulupa. Tämä koskee myös täysi-ikäistyneitä hakijoita, jotka eivät täytä enää Ulkl 37 §:n 1 mom. ja 38 §:n 1 mom. edellytyksiä perheenjäsenenä myönnettävälle luvulle.

Jos käsittelyyn tulee 16.6.2025 jälkeen jätetty muun omaisen jatkolupahakemus, joka perustuu uuteen perhesiteeseen tai 16.6.2025 jälkeen jätetty muun omaisen jatkolupaa koskeva hakemus, jonka hakija on aiemmin oleskellut Suomessa jollakin muulla oleskelulupaperusteella, Ulkl 115 §:n 3 momentti soveltuu. Näissä tilanteissa on tehtävä tapauskohtaista harkintaa ottaen huomioon Suomessa jo asuvien hakijoiden yksilölliset olosuhteet. Asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii.

Hallituksen esityksessä (11/2025 vp) on kirjattu poikkeamisharkinnassa huomioitavia seikkoja; *asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta voitaisiin yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen olisi poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatisi. Asumisaikaa koskevasta vaatimuksesta poikkeaminen tulisi kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa perheenkokoaja on Suomessa ilman huoltajaa oleva lapsi, jonka alaikäinen sisarus hakee oleskelulupaa muuna omaisena. Unionin tuomioistuimen mukaan asumisaikaa koskevaa vaatimusta on arvioitava kunkin hakemuksen yksilölliset olosuhteet huomioiden. Asumisaikaa ei siten voida käyttää yleisenä kynnysarvona sille, että lyhyemmän aikaa asuneiden perheenkokoajien perheenjäsenten hakemukset hylättäisiin järjestelmällisesti tutkimatta konkreettisesti kunkin hakijan tilannetta.* Hallituksen esityksen listaus ei ole tyhjentävä.

3.4.4 Jatkolupa kiinteiden siteiden perusteella

Jos aiemmin perhesideluvan saaneelle hakijalle ei voida myöntää lupaa muuna omaisena Ulkl 115 §:n mukaisesti, arvioidaan seuraavaksi Ulkl 54 §:n 7 momentin mukaisesti hakijan kiinteät siteet Suomeen ja hänen henkilökohtainen tilanteensa.

Myös tilanteessa, jossa puolisona oleskeluluvan saanut hakija on eronnut, eikä siten täytä enää perhesideluvan edellytyksiä, voidaan harkita jatkolupaa kiinteiden siteiden perusteella. Tilanteessa on kuitenkin huomioitava, tulisiko jatkolupa ensisijaisesti harkittavaksi huoltajana suhteessa lapsiin, jos hakijalla on Suomessa voimassa olevalla oleskeluluvalla asuvia lapsia ja perhe-elämä lapsiin ei ole katkennut.

Ulkomaalaislain 54 §:n 7 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään uudella perusteella, jos ulkomaalaiselle voitaisiin myöntää ensimmäinen oleskelulupa tällä uudella perusteella. Ulkomaalaiselle, jolle on myönnetty tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa perhesiteen perusteella, voidaan myöntää oleskelulupa perhesiteen päätyttyä sillä perusteella, että henkilöllä on kiinteät siteet Suomeen tai että hänen henkilökohtainen tilanteensa on erityisen vaikea puolison häneen tai hänen lapseensa perhesiteen voimassaolon aikana kohdistaman tai hyväksymän väkivallan tai hyväksikäytön vuoksi ja luvan epäminen olisi olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.

Kiinteiden siteiden arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa seuraavat seikat:

Luvan myöntämistä puoltavat

- pitkä oleskeluluvalla tapahtunut Suomessa asumisen aika
- hakijan ikä hänen muuttaessaan Suomeen, esim. onko hakija ollut alaikäinen muuttaessaan perheensä mukana Suomeen
- Suomessa asuvat perheenjäsenet ja sukulaiset
- Suomessa opiskelu, työskentely, suoritettu tutkinto
- työllistymistä edistävät toimet kuten valmentava opiskelu, työkokeilu
- turvattu toimeentulo
- perhesiteen perusteella saatu suojeluasema, jota ei ole lakkautettu tai peruutettu

Luvan epäämistä puoltavat

- lyhyt Suomessa oleskelun aika
- Suomeen saapuminen aikuisena ja siteiden painottuminen kotimaahan
- perhesiteiden painottuminen kotimaahan (esim. perhe muuttanut takaisin kotimaahan)
- syyllistyminen rikoksiin / rikosepäilyt
- yhteiskunnan etuiksiin perustuva toimeentulo
- ei Suomessa suoritettuja tai aloitettuja opintoja, työntekoa tms.
- oleskelu kotimaassa tai toistuvat vierailut
- ei myönnettyä suojeluasemaa tai mahdollisesti lakkautettu tai peruutettu suojeluasema

Hakijan Suomeen syntyneitä siteitä tarkastellaan rekistereistä ja huomioidaan hakijan hakulomakkeelle kirjaamat tiedot. Hakijaa ei ole tarvetta kuulla siteistään Suomeen, jos tarvittavat tiedot luvan myöntämiseen saadaan rekistereistä ja hakulomakkeelta. Tapauskohtaisesti voi kuitenkin olla perusteltua tarkentaa hakijan siteitä Suomeen erillisellä lisäselvityspyynnöllä.

Kiinteiden siteiden harkinnassa on otettava huomioon yleinen perhesideperusteisia oleskelulupia koskeva ohjeistus ja oikeuskäytäntö. Suojeluaseman saaneiden hakijoiden kohdalla harkinnassa painaa myös se, jos hakijalle myönnettyä suojeluasemaa ei ole perhesiteen katkettua lakkautettu. Mikäli hakijalla on suojeluasema, karkottamiseen kotimaahan tai entiseen pysyvään asuinmaahan, ei käytännössä voida ryhtyä.

3.4.5 Jatkolupa yksilöllisellä inhimillisellä syyllä

Jos lupaa ei voida myöntää edellä mainituilla perusteilla, eikä hakija ole esittänyt mitään muita oleskeluluvan perusteita, tutkitaan täyttyvätkö Ulkl 52 §:n yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytykset.

Tässä vaiheessa hakijaa on yleensä syytä kuulla ja pyytää häneltä lisäselvityksiä esimerkiksi terveydentilastaan, tilanteestaan Suomessa ja kotimaassaan, jos näitä tietoja ei ole jo valmiiksi toimitettu hakemuksen liitteinä.

Oleskeluluvan myöntämisestä 52 §:n perusteella ohjeistetaan tarkemmin erillisessä ohjeessa: Ohje oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä – 52 § -ohje (MIGDno-2024-396).

Lisäksi on huomioitava mahdolliset maakohtaiset soveltamisohjeet liittyen maan humanitaariseen tilanteeseen ja haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisryhmiin.

3.4.6 Jatkolupa maasta poistumisen estymisen vuoksi

Jos lupaa ei voida myöntää 52 §:n perusteella, on vielä arvioitava ja selvitettävä viran puolesta, voidaanko hakija poistaa maasta vai tulisiko jatkolupa myönnettäväksi maasta poistumisen estymisen vuoksi Ulkl 51 § mukaisesti.

Ulkomaalaislain 51 §:n perusteella oleskelulupa myönnetään maasta poistumisen estymisen vuoksi silloin, kun hakijaa ei voida tilapäisestä terveydellisestä syystä palauttaa kotimaahansa tai hänen paluunsa kotimaahan ei ole tosiasiallisesti mahdollista.

Ulkl 51 §:n perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytysten arvioinnista ohjeistetaan erillisessä ohjeessa: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta - Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942)

Lisäksi 51 §:n edellytysten arviointia verrattuna 52 §:n edellytysten arviointiin käsitellään ohjeessa: Ohje oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä – 52 § -ohje (MIGDno-2024-396)

3.5 Jatkolupa palautuskieltoa sovellettaessa

Ulkomaalaislain 89 §:n 1 momentin mukaan Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jolle turvapaikka on jätetty antamatta 87 §:n 2, 3 tai 6 momentissa säädetyllä perusteella tai jolle oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella on jätetty myöntämättä 88 §:n 2–4 momentissa säädetyllä perusteella, myönnetään tilapäinen oleskelulupa enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan, jos häntä ei voida poistaa maasta, koska häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Ulkomaalaislain 89 §:n 2 momentin mukaan Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema on lakkautettu tai peruutettu 107 tai 108 §:n nojalla, myönnetään tilapäinen oleskelulupa enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan, jos häntä ei voida poistaa maasta, koska häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Ulkomaalaislain 81 §:n mukaan muulla kuin 81 a ja 81 b §:ssä tarkoitetulla ulkomaalaisella ei ole työnteko-oikeutta, jollei siitä muussa laissa toisin säädetä.

Ulkomaalaislain 89 §:n perusteella myönnettävä tilapäinen oleskelulupa ei sisällä työnteko-oikeutta.

Lakimuutos 5.3.2025

Ulkomaalaislakiin tuli 5.3.2025 muutos (HE 199/2024 vp), jolla lain 113 §:n 2. momenttia muutettiin siten, että jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen kolmen vuoden yhtäjaksoisen maassa oleskelun jälkeen ei enää koski tilanteita, joissa oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle 112 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla eli tilanteessa, jossa oleskeluluvan myöntämisen perusteena on 89 §. Hallituksen esityksen mukaisesti (HE 199/2024) oleskelulupa poissulkemislauseketta sovellettaessa (89 §) olisi jatkossa aina tilapäinen. Samalla lakimuutoksella ulkomaalaislain 35 §:n 3 momentista poistettiin viittaus 89 §:ään ja siten mahdollisuus poiketa voimassa olevan kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä 89 §:n perusteella pysyvää lupaa hakevien kohdalla. Lakimuutoksen yhteydessä ei säädetty siirtymäsäännöistä.

Aiemman lain mukaisesti hakijoille, jolle oli myönnetty ensimmäinen tilapäinen (B) oleskelulupa UlkL 89 §:n perusteella, myönnettiin kolmen vuoden yhtäjaksoisen maassa oleskelun jälkeen jatkuva (A) oleskelulupa ensin vuodeksi ja sitten neljäksi vuodeksi, jos olosuhteet, joiden perusteella ulkomaalaiselle myönnettiin edellinen määräaikainen lupa, olivat edelleen voimassa (UlkL 113 §). Näiden niin sanottujen poissuljentalupien osalta luvat myönnettiin seuraavan kaavan mukaisesti: 1B + 1B + 1B + 1A + 4A, jonka jälkeen hakijalla oli mahdollisuus saada pysyvä oleskelulupa edelleen 89 §:n perusteella, jos muutkin pysyvän luvan edellytykset täyttyivät.

Edellä kuvatusta lakimuutoksesta johtuen hakijoilla, jotka jättävät jatkolupahakemuksen vedoten edelleen samoihin Ulkl 89 §:n mukaisiin lupaperusteisiin, voi olla joko tilapäinen (B) tai jatkuva (A) oleskelulupa. Osa hakijoista on oleskellut Suomessa neljä vuotta jatkuvalla (A) oleskeluluvalla ja he ovat hakeneet pysyvää oleskelulupaa ennen 8.1.2026 voimaan tulleita lakimuutoksia (L 1408/2025).

Prosessinomistajan linjauksen (MIGDno-2025-1636) mukaisesti 5.3.2025 voimaan tullutta lakia sovelletaan kaikissa päätöksissä, jotka tehdään 5.3.2025 jälkeen riippumatta siitä, milloin hakemus on tullut vireille ja onko hakijalla ollut aiemmin määräaikainen, jatkuva (A) lupa vai määräaikainen, tilapäinen (B) lupa. Myöskään pysyvää lupaa ei voida 5.3.2025 lähtien enää myöntää, jos luvan myöntämisen peruste on Ulkl 89 §, koska kyseisellä perusteella ei voida enää myöntää jatkuvaa (A) oleskelulupaa. Tällaisessa tilanteessa hakijalle voidaan myöntää kuitenkin uusi määräaikainen, tilapäinen (B) oleskelulupa, jos 89 §:n mukaiset edellytykset oleskeluluvan myöntämiselle ovat edelleen olemassa.

Linjauksessa huomioitiin, että lakimuutosten yhteydessä ei oltu säädetty siirtymäsäännöksiä, jolloin uutta lakia sovelletaan kaikissa sen voimaantulon jälkeen tehdyissä päätöksissä. Lisäksi hallituksen esityksessä (HE 199/2024) oli erikseen todettu, että 113 §:n 2 momenttiin tehtävän muutoksen johdosta oleskelulupa poissulkemislauseketta sovellettaessa (89 §) olisi jatkossa aina tilapäinen eikä tällä perusteella olisi siten mahdollista saada pysyvää oleskelulupaa.

Jatkoluvan edellytykset

Kun ensimmäinen oleskelulupa myönnetään 89 §:n 1 momentin perusteella turvapaikkamenettelyssä tai kun hakijan suojeluasema lakkautetaan tai peruutetaan suojeluaseman jälkivalvonnassa, mutta myönnetään oleskelulupa 89 §:n 2 momentin mukaisesti, asiassa on todettu, että hakijaa uhkaa kotimaassaan kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Näin ollen, vaikka 89 §:n perusteella oleskeluluvan saaneilla ei ole kansainvälisen suojelun asemaa, heidän tilanteensa on monin tavoin verrannollinen kansainvälistä suojelua saaneisiin ja palautuskielto estää maasta poistamisen.

Kun tutkitaan jatkoluvan edellytyksiä 89 §:n perusteella on selvítettävä, kuten suojeluaseman saaneiden kohdalla, onko hakijan asiassa edelleen perusteet uskoa, että häntä uhkaa kotimaassaan tai entisessä pysyvässä asuinmaassaan vaino tai vakava haitta ja onko edelleen perusteltua arvioida, että hakijan asiassa soveltuisi palautuskielto. Tutkinnassa huomioidaan samoja viitteitä kuin suojeluaseman jälkivalvontaan siirtämisen edellytyksissä.

[Linkki – Luku 2.3 Suojeluaseman jälkivalvontaan siirtämisen edellytykset](#)

Jos hakijan asiassa tulee ilmi viitteitä olosuhdemuutoksesta tai uusia seikkoja, joita ei ole ollut tiedossa aiempien hakemusten tutkinnan yhteydessä, niiden merkitys arvioidaan tapauskohtaisesti. Tällaisessa tutkinnassa noudatetaan soveltuvien osin suojeluaseman jälkivalvonnan käsittely- ja lainsoveltamisohjeistusta. Jos hakijan asiassa arvioidaan palautuskiellon soveltumista uudelleen, se vaatii hakijan kuulemista ja hänen tilanteen kokonaisvaltaista arviointia asiassa esitettyjen selvitysten, ajantasaisen maatiedon ja maakohtaisten soveltamisohjeiden perusteella.

Tutkinnassa voi soveltaa soveltuvien osin seuraavia ohjeita:

Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta – Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942)

Ohje kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä – Turvapaikkaohje (MIGDno-2024-2943)

3.5.1 Oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa ja yksilöllinen inhimillinen syy

Ulkomaalaislain 52 §:ää koskevissa lain esitöissä (HE 28/2003) on todettu, että tarkoitus ei ole, että tämän pykälän soveltamisella voidaan ohittaa perhesiteen, opiskelun tai työnteon perusteella myönnettävien oleskelulupien säädetyt edellytykset.

KHO on ennakkopäätöksessään KHO:2020:165 vahvistanut, että Ulkl 52 §:n on tarkoitus olla viimekätinen peruste myöntää oleskelulupa henkilölle, jolle ei voida myöntää oleskelulupaa muiden ulkomaalaislain säännösten perusteella. Tarkoitus ei siten ole, että lainkohta muodostaisi perusteen ohittaa perhesiteen, opiskelun tai työnteon perusteella myönnettävien oleskelulupien säädetyt edellytykset.

Ulkomaalaislain 52 §:n mukaista oleskelulupaharkintaa koskevan ohjeen Ohje oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä – 52§ -ohje (MIGDno-2024-396), mukaisesti Ulkl 52 §:n edellytyksiä ei arvioida, jos turvapaikanhakijan hakemukseen sovelletaan poissuljentalauseketta (Ulkl 89 §). Tässä tapauksessa henkilölle myönnetään tilapäinen oleskelulupa Ulkl 89 §:n perusteella enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan, jos häntä ei voida poistaa maasta, koska häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Jatkolupaprosessissa voi olla sellaisia hakijoita, jotka ovat vedonneet Ulkl 52 §:n mukaisiin yksilöllisiin inhimillisiin syihin jo turvapaikkahakemuksessaan ja jotka vetoavat edelleen samoihin perusteisiin jatkolupavaiheessa. Toiset hakijat voivat vedota johonkin yksilölliseen inhimilliseen syyhyn, kuten vakaviin terveysongelmiin, ensimmäistä kertaa vasta jatkoluvan hakemisen yhteydessä.

Jatkolupaharkinnassa arvioidaan täyttääkö hakija edelleen UlkL 89 §:n mukaisen oleskeluluvan edellytykset, eikä tällä perusteella myönnettyä oleskelulupa voida kiertää soveltamalla UlkL 52 §:ää. Jos jatkoluvan edellytykset 89 §:n perusteella edelleen täyttyvät, lupa myönnetään ensisijaisesti samalla perusteella kuin edellinen lupa on myönnetty. Silloin 52 §:n edellytykset eivät tule harkittavaksi. UlkL 89 §:n perusteella myönnettävä oleskelulupa takaa hakijalle edelleen oleskeluoikeuden Suomessa ja esimerkiksi terveydenhoitopalvelut. UlkL 52 §:n mukainen oleskelulupaharkinta tehdään ainoastaan silloin, kun muulla perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytyksiä ei enää ole.

Päätöksessä voidaan todeta lyhyesti, että Maahanmuuttovirasto ei ole arvioinut oleskeluluvan edellytyksiä 52 §:n perusteella, jos hakija edelleen täyttää 89 §:n mukaiset edellytykset ja saa jatkoluvan tällä perusteella. Jatkolupa myönnetään lähtökohtaisesti UlkL 54 §:n 1 momentin mukaisesti 89 §:n perusteella eli samalla perusteella kuin edellinen lupa oli myönnetty.

Hakemuksen jättämisestä ja päätösharkinnasta UlkL 52 §:n perusteella ohjeistetaan tarkemmin erillisessä ohjeessa: Ohje oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä – 52 § -ohje (MIGDno-2024-396)

3.6 Toimeentuloedellytys päätösharkinnassa

Toimeentuloedellytyksen soveltumisesta, sen tutkinnasta ja poikkeamisharkinnasta ohjeistetaan tarkemmin erillisessä ohjeessa: Ohje toimeentulon selvittämisestä ja toimeentuloedellytyksen soveltamisesta lupa- ja kansalaisuusasioissa -Toimeentulo-ohje (MIGDno-2024-3028).

Jos toimeentuloedellytys soveltuu mutta ei täyty, asiassa on tehtävä tapauskohtainen kokonaisharkinta siitä, voidaanko toimeentuloedellytyksestä poiketa poikkeuksellisen painavasta syystä tai lapsen edun perusteella.

Toimeentuloedellytyksestä ei voida automaattisesti poiketa jatkolupavaiheessa, mutta jos siitä on poikettu edellisen luvan yhteydessä ja tapauksen olosuhteet ovat pysyneet muuttumattomina (esimerkiksi samaan perhesiteeseen perustuva perhesidehakemus), on toimeentuloedellytyksestä perusteltua poiketa samoin perustein hakijan yksilöllisen tilanteen arvioinnin jälkeen.

Toimeentuloedellytyksestä poikkeaminen ja poikkeamisharkintaan johtaneet yksilölliset seikat avataan päätökseen, vaikka poikkeaminen perustuisi samoihin olosuhteisiin kuin edellisen luvan yhteydessä.

Prosessin käsittelemisissä hakemuksissa toimeentuloedellytys tulee useimmiten tutkittavaksi ja harkittavaksi, kun oleskelulupa myönnetään kansainvälistä suojelua saaneen muulle omaiselle (115 §) tai perhesiteen perusteella

sellaiselle perheenjäsenelle, jonka aiempaan oleskelulupa on myös sisältynyt edellytys turvatusta toimeentulosta. Kyseessä voi olla esimerkiksi kansainvälistä suojelua saaneille vanhemmille Suomessa syntynyt lapsi. Toimeentuloedellytys tulee harkittavaksi myös silloin, kun jatkolupaa ollaan myöntämässä uudella perusteella 54 §:n 7 mom. mukaisesti kiinteiden siteiden perusteella.

Jos toimeentuloedellytys soveltuu, mutta ei täyty, poikkeamisharkinnassa otetaan tällöin huomioon ainakin seuraavat seikat, jotka vaikuttavat siihen, voidaanko asiassa todeta olevan poikkeuksellisen painava syy poiketa toimeentuloedellytyksestä Ulkl 39 §:n 1 mom. mukaisesti:

- onko hakija kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsen
- onko hakijalla suojeluasema
- myönnetäänkö jatkolupaa saman perhesiteen perusteella kuin edellinen lupa on myönnetty

Edellä mainituissa tilanteissa perhe on jatkolupavaiheessa käytännössä jo aloittanut perhe-elämän viettämisen Suomessa ja asunut Suomessa laillisesti oleskeluluvalla, joten päätösharkinnassa tulisi huomioida perhe-elämän suoja ja kansainvälisestä suojeluasemasta johtuvat palautuskiellot.

Prosessissa on tunnistettu yksi tilanne, jossa toimeentuloedellytyksestä on usein poikettava, jos seuraavat kriteerit täyttyvät: hakijana on lapsi, jonka huoltajilla tai ainoalla huoltajalla on voimassa oleva oleskelulupa ja usein myös suojeluasema. Jos huoltajien oleskelulupahakemus tai suojeluasema ei ole harkittavana ja perhe viettää jo perhe-elämää Suomessa, toimeentuloedellytyksestä voidaan poiketa lapsen edun perusteella Ulkl 39 §:n 1 mom. mukaisesti.

Toimeentuloedellytykseen liittyvät päätösmerkinnät

Jos toimeentuloedellytystä ei sovelleta, siihen ei oteta mitään kantaa päätöksessä.

Jos toimeentuloedellytys soveltuu ja täyttyy, mutta hakijalle tehdään lyhyt myönteinen päätös, jossa ei avata tarkemmin sovellettuja säännöksiä, tosiseikkoja ja johtopäätöksiä, päätökseen ei myöskään tule mainintaa toimeentuloedellytyksestä. Tällaisessa tilanteessa on kuitenkin tärkeää, että tutkitusta ja täytyneestä toimeentulosta on tehty rekisterimerkinnät UMAan.

Jos toimeentuloedellytyksestä poiketaan, perustelu kirjataan päätösasiakirjaan. Lyhyessä päätöksessä voidaan käyttää lyhyttä perustelulausetta, joka tiivistää poikkeamisharkinnan.

Jos toimeentuloedellytys ei täyty ja siitä ei ole perusteita poiketa, tehdään pitkä päätös, jossa avataan tarkemmin, mihin toimeentulo perustuu, miksi se ei täyty ja miksi siitä ei ole perusteita poiketa.

3.7 Henkilöllisyyden luotettavan todentamisen edellytys

Ulkomaalaislain 35 §:n 1 momentin mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on tunnistettu ja hänen henkilöllisyytensä on luotettavasti todennettu voimassa olevalla kansallisella matkustusasiakirjalla.

Ulkomaalaislain 35 §:n 2 momentin mukaan määräaikainen oleskelulupa voidaan kuitenkin myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta, jos se myönnetään 51, 52, 52 a, 52 d, 52 e, 87, 88, 89 tai 110 §:n perusteella.

Suoraan ulkomaalaislaissa mainittujen poikkeusten lisäksi kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä voidaan poiketa aina suojeluaseman saaneiden kohdalla, vaikka oleskelulupa ja suojeluasema perustuisi perhesiteeseen tai kiintiöpakolaisena saatuun oleskelulupaun. Kansainvälisen suojelun aseman saanutta henkilöä ei lähtökohtaisesti voida velvoittaa asioimaan kotimaansa viranomaisten kanssa hankkiakseen itselleen tai alaikäiselle lapselleen uusia asiakirjoja.

Pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman saaneilla hakijoilla on UlkL 134 §:n ja 135 §:n mukaisesti oikeus Suomen myöntämään pakolaisen matkustusasiakirjaan tai muukalaispassiin ja heidän tulisi tällöin luovuttaa UlkL 137 §:n mukaisesti hallussaan oleva matkustusasiakirja Maahanmuuttovirastolle. Mikäli suojeluaseman saanut hakija hankkisi itselleen uuden kansallisen matkustusasiakirjan, se olisi yksi peruste suojeluaseman lakkauttamisharkinnalle UlkL 107 §:n mukaisesti ja myös peruste peruuttaa hakijalle myönnetty muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja UlkL 138 §:n mukaisesti. Olisi näin ollen ristiriitaista vaatia suojeluaseman saanutta hakijaa todentamaan henkilöllisyytensä uudella kansallisella passilla. Lisäksi asioiminen kotimaansa viranomaisten kanssa voisi vaarantaa suojeluaseman saaneen hakijan tai tämän läheisten turvallisuuden.

Jos hakijalla kuitenkin on voimassa oleva kansallinen passi tai sellainen on jo aiemmin luovutettu Maahanmuuttovirastolle, tulee hänet tunnistaa ja henkilöllisyys todentaa kyseisen passin perusteella UlkL 35 §:n 1 momentin pääsäännön mukaisesti.

Henkilöllisyyden todentamiseen liittyvät päätösmerkinnät

Jatkolupavaiheessa hakijan henkilöllisyys on jo kertaalleen selvitetty ja rekisteröity UMAan joko turvapaikkamenettelyn, kiintiövalintamenettelyn tai ensimmäisen perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan yhteydessä ja tiedot on viety väestötietojärjestelmään.

Jatkolupahakemuksen käsittelyyn kuuluu sen tarkistaminen, onko henkilötietoihin tullut muutoksia. Katso tarkemmin: [Linkki – Luku 2.2.3 Henkilötiedot ja kansallisen matkustusasiakirjan edellytys](#)

Jos hakijan henkilötietoihin ei ole tullut ristiriitaisia selvityksiä jatkoluvan tutkinnan yhteydessä esimerkiksi rekisteritarkastusten, viranomaistietojen, ilmiantojen tai uusien asiakirjojen kautta, hakijalta ei ole erikseen tarvetta

pyytää lisänäyttöä henkilöllisyydestään, eikä päätöksessä ole tarvetta uudelleen ottaa kantaa siihen, mihin hakijan henkilöllisyys perustuu.

Jos hakijan henkilötietoja muutetaan jonkun uuden selvityksen perusteella jatkoluvan tutkinnan yhteydessä, päätökseen on hyvä täsmentää, mihin uusi henkilöllisyys perustuu ja voidaanko sitä pitää selvitettyinä tai luotettavasti todennettuna.

Katso käsittelyyn liittyvä tarkempi ohjeistus: [Linkki – Luku 2.2.4 Henkilötietojen korjaaminen jatkolupavaiheessa](#)

Kansainvälisen suojeluaseman saaneen hakijan lyhyessä myönteisessä päätöksessä ei ole tarvetta ottaa kantaa siihen, että poiketaanko 35 §:n mukaisesta kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä suoraan ulkomaalaislain perusteella Ulkl 35 §:n 2 mom. mukaisesti vai pakolaisoikeudellisista syistä (kiintiöpakolaisten ja perhesiteen perusteella suojeluaseman saaneiden kohdalla), koska poikkeaminen on tällöin kategorista eikä sisällä harkintaa.

Mahdollisuus poiketa voimassa olevan kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä 89 §:n perusteella myönnettävän määräaikaisen luvan kohdalla perustuu suoraan Ulkl 35 §:n 2 momenttiin, joten myöskään tässä tilanteessa poikkeamista ei tarvitse erikseen perustella päätöksessä.

Tapauskohtainen yksilöllinen poikkeamisharkinta

Suojeluasemattomien hakijoiden perhesideperusteisissa oleskelulupapäätöksissä 35 §:n 1 mom. edellytyksestä on mahdollista tapauskohtaisesti poiketa perhe-elämän suojan tai lapsen edun perusteella, kun otetaan huomioon hakijan ja perheen yksilölliset olosuhteet. Perhe-elämän suoja tai lapsen etu eivät kuitenkaan vaadi aina matkustusasiakirjaedellytyksestä poikkeamista, jos asiassa ei ole esitetty hakijasta riippumatonta syytä, miksi matkustusasiakirjan hankkiminen ei olisi mahdollista ja jos hakija ei ole myötävaikuttanut oman henkilöllisyytensä selvittämisessä. Harkinnassa on aina huomioitava hakijan kansainvälistä suojelua saaneet perheenjäsenet ja se, voisiko yhteydenotto kotimaan viranomaisiin vaarantaa heidän turvallisuudensa. Lisäksi huomioidaan hakijan kotimaan matkustusasiakirjojen hankintaa koskeva maatiieto ja muut mahdolliset yksilölliset olosuhteet.

Katso prosessissa tunnistetut tilanteet, joissa kansallisen matkustusasiakirjan edellytyksestä voidaan poiketa: [Linkki – Luku 2.2.3 Henkilötiedot ja kansallisen matkustusasiakirjan edellytys](#)

Jos täysi-ikäinen hakija, jolla ei ole suojeluasemaa ja joka ei ole saanut edellistä oleskelulupaa Ulkl 89 §:n perusteella, ei ole esittänyt voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa, päätöksessä on avattava tarkemmin, mitä selvityksiä ja perusteluita asiassa on esitetty niistä syistä, miksi hakija ei voisi saada 35 §:n 1 momentin edellytyksen täyttävää voimassa olevaa kansallista matkustusasiakirjaa. Johtopäätöksissä on arvioitava, onko hakija myötävaikuttanut oman henkilöllisyytensä selvittämiseen, perustuuko se jo aiemmin esitettyyn luotettavaan asiakirjanäyttöön ja onko hänen

tapauksessaan kohtuullista vaatia kansallisen matkustusasiakirjan hankintaa kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja ajantasainen maatieto huomioon ottaen. Täysi-ikäistä hakijaa, jolla ei ole suojeluasemaa, voidaan edellyttää myös matkustamaan kotimaahansa matkustusasiakirjan hankkimiseksi. Kyseessä on aina tapauskohtainen harkinta.

Korkein hallinto-oikeus on ennakkopäätöksessään KHO:2022:45 arvioinut poikkeamista matkustusasiakirjan voimassaoloa koskevasta vaatimuksesta. Kysymys oli perhesideperusteisesta oleskeluluvasta, jonka kohdalla oli ratkaistavana, olivatko perhe-elämän suoja koskevat ja lasten etuun liittyvät näkökohdat niin painavia, että niiden vuoksi tuli poiketa matkustusasiakirjan voimassaoloa koskevasta vaatimuksesta.

KHO on oikeudellisessa arvioinnissaan todennut, että matkustusasiakirjan hankkimista ei voida edellyttää silloin, jos oleskeluluvan hakijan perheenjäsen on saanut kansainvälistä suojelua ja kansalaisuusvaltion viranomaisen puoleen kääntyminen saattaisi tämän vuoksi vaarantaa hakijan tai kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenen turvallisuuden.

Päätöksen tapauksessa ei ollut ilmennyt, että kansalaisuusvaltion myöntämän matkustusasiakirjan hankkiminen olisi estynyt hakijasta riippumattomista syistä. Hakijan henkilöllisyys ei ollut tiedossa. Tällaisessa tilanteessa ulkomaalaislain 66 a §:ssä mainittujen seikkojen sekä perhe-elämän suojan ja lapsen edun voitiin katsoa vain poikkeuksellisesti edellyttävän poikkeamista matkustusasiakirjaa koskevasta vaatimuksesta.

KHO katsoi, että hakijan henkilöllisyyttä ei ole pystytty hänen henkilöllisyyttään koskevien asiakirjojen puuttuessa luotettavasti varmistamaan. Tähän nähden matkustusasiakirjaa koskevan vaatimuksen täyttämiseksi voidaan katsoa olevan korostunut syy. Lisäksi hakija oli kotoisin Etiopiasta, jonka passin Suomi hyväksyy ulkomaalaislaissa tarkoitetuksi matkustusasiakirjaksi. Hakijaa oli kehoitettu hankkimaan matkustusasiakirja ennen Maahanmuuttoviraston päätöksen tekemistä, mutta hän ei ollut missään vaiheessa esittänyt kansalaisuusvaltionsa viranomaisen todistusta tai muuta luotettavaa selvitystä siitä, että hän ei voisi saada matkustusasiakirjaa.

KHO myös totesi, että oleskeluluvan hakijan voidaan lähtökohtaisesti myös edellyttää matkustavan kotimaahansa matkustusasiakirjan hankkimiseksi, jos sellaista ei voi Suomesta käsin saada. Hakijan kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on aiemmin lainvoimaisesti hylätty, joten hänellä ei voida katsoa olevan henkilökohtaista estettä kääntyä Etiopian viranomaisten puoleen matkustusasiakirjan hankkimiseksi. Hakijan vuonna 2015 syntynyt lapsi on saanut pakolaisaseman häneen kohdistuvan ympärileikkausuhan vuoksi. Lapsen turvapaikkaperuste ei siten liity viranomaistoimintaan eikä siitä aiheudu sellaista turvallisuusriskiä, joka estäisi hakijaa kääntymästä Etiopian viranomaisten puoleen.

Punninnassa oli sinänsä merkityksellistä, että hakija oli viettänyt Suomessa perhe-elämää usean vuoden ajan ja perheeseen kuului henkilökohtaisista syistä pakolaisaseman saanut lapsi, minkä vuoksi koko perheen palaamista kotimaahansa ei voitu edellyttää. Hakijan oleskelu Suomessa oli kuitenkin perustunut vireillä olleisiin oleskelulupahakemuksiin. Perheen olosuhteista ei ollut esitetty sellaisia erityisiä seikkoja, joiden vuoksi lasten toiselle huoltajalle

olisi matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta myönnettävä oleskelulupa. Lisäksi oli otettava huomioon, että hakija voi hakea oleskelulupaa uudestaan hankittuaan kansalaisuusvaltionsa matkustusasiakirjan. Oleskeluluvan myöntämättä jättämistä ei voitu pitää ulkomaalaislain 66 a §:n, perhe-elämän suojan tai lasten edun kannalta kohtuuttomana.

3.8 Oleskeluluvan epääminen yhteiskunnan edun tai maahantulosäännösten kiertämisen vuoksi

3.8.1 Yhteiskunnan etu 36 §

Ulkomaalaislain 36 §:n 1 momentin mukaan oleskelulupaa ei myönnetä, jos ulkomaalaisen katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä tai turvallisuutta, kansallista turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita taikka jos henkilön maahantulo ja kauttakulku tulee Suomea sitovan kansainvälisoikeudellisen velvoitteen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen nojalla annetun neuvoston päätöksen mukaisesti estää.

Kansanterveyden vaarantaminen ei kuitenkaan estä jatkoluvan myöntämistä, jos luvan myöntämisen edellytykset ovat muutoin olemassa, taikka oleskeluluvan myöntämistä 114 §:n tai 114 a §:n perusteella.

Kansainvälisten suhteiden vaarantaminen ei kuitenkaan estä oleskeluluvan myöntämistä perhesiteen perusteella taikka oleskeluluvan myöntämistä ulkomaalaiselle, jos hänelle on unionin jäsenvaltiossa myönnetty pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden käsitettä on tarkemmin avattu erillisessä ohjeessa: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta - Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942)

Käytännössä kansainvälistä suojelua saaneiden hakijoiden kohdalla Ulkl 36 §:n soveltaminen arvioidaan suojeluaseman jälkivalvonnan yhteydessä, jos hakijan asia otetaan suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn. Muutoin, jos hakijan oleskelulupa perustuu kansainväliseen suojeluun, jatkolupaa ei voida jättää myöntämättä Ulkl 36 §:n perusteella niin kauan kuin suojeluasema on voimassa ja palautuskielto soveltuu.

Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan kestoja ei voida myöskään harkinnanvaraisesti rajoittaa Ulkl 36 §:n mukaisista syistä, koska se on Ulkl 55 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti pakolaisuuden perusteella kolme vuotta ja toissijaisen suojelun perusteella kaksi vuotta.

Ulkomaalaislain 36 §:ää voidaan soveltaa, kun perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneen ja jatkolupaa hakevan hakijan asiassa on ilmennyt rikoksia, joiden perusteella luvan keston rajaamista tulisi harkita.

Jos perhesiteen perusteella oleskelulupaa hakevalla hakijalla ei ole suojeluasemaa, voidaan harkita myös jatkoluvan epäämistä ja edetä karkottamisharkintaan Ulkl 149 §:n mukaisesti, jolloin huomioidaan myös Ulkl 146 §:n mukainen kokonaisharkinta.

Maasta karkottaminen ja siihen liittyvä kokonaisharkinta käsitellään erillisessä ohjeessa: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta – Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942)

Oleskeluluvan epääminen yhteiskunnan edun vuoksi, kun hakijaan on sovellettu poissuljenta Ulkl 89 § perusteella

Jos hakija on saanut oleskeluluvan palautuskieltoa sovellettaessa Ulkl 89 §:n perusteella ja hakee jatkolupaa edelleen samoilla perusteilla, oleskelulupaa ei voida jättää myöntämättä Ulkl 36 §:n perusteella, koska hakijaa ei voida karkottaa palautuskiellon soveltuessa.

Hakijat, jotka ovat saaneet edellisen oleskeluluvan Ulkl 89 §:n perusteella, voivat kuitenkin hakea uutta määräaikaista oleskelulupaa myös muilla perusteilla, kuten työ, elinkeinon harjoittaminen, opiskelu tai perheside.

Päätösharkinnassa sovelletaan haetun lupaperusteen mukaista ohjeistusta ja arvioidaan kyseiseen lupaan kuuluvat edellytykset sekä yleiset oleskeluluvan edellytykset, kuten 35 §:n 1 momentin edellytys voimassa olevasta kansallisesta matkustusasiakirjasta tai 39 §:n 1 momentin edellytys turvatusta toimeentulosta. Näissä tilanteissa tulee myös arvioidavaksi Ulkl 36 §:n mukaiset luvan epäämisen perusteet.

Lupaharkinnassa voidaan soveltaa soveltuvin osin ohjetta: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta - Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942), jossa on yleistä ohjeistusta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden käsitteestä sekä kansallisen turvallisuuden käsitteestä ja näihin liittyvää oikeuskäytäntöä.

On huomioitava, että niin sanotun poissuljennan soveltaminen ja oleskeluluvan myöntäminen Ulkl 89 §:n perusteella ei kuitenkaan tarkoita, että asiassa olisi arvioitu tai todettu hakijan aiheuttavan vaaraa yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle. Tämä harkinta on tehtävä ja perusteltava erikseen.

EUT on esimerkiksi tuomiossaan B ja D v. Saksa (yhdistetyt asiat C-57/09 ja C-101/09) todennut, että poissuljennan soveltaminen määritelmädirektiivin 12 artiklan 2 kohdan b tai c alakohdan perusteella ei edellytä, että kyseisestä henkilöstä aiheutuu edelleen vaaraa vastaanottavalle jäsenvaltiolle.

EUT on tuomiossaan (C-331/16 ja C-366/16, 2.5.2018) arvioinut poissuljennan ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden suhdetta:

"Kaiken edellä esitetyn perusteella kahteen ensimmäiseen kysymykseen ja kolmannen kysymyksen ensimmäiseen osaan asiassa C-331/16 ja kysymykseen asiassa C-366/16 on vastattava, että direktiivin 2004/38 27 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että oleskeluoikeutta jäsenvaltion hakevalle unionin kansalaiselle tai kolmannen maan kansalaiselle, joka on unionin kansalaisen perheenjäsen, on aiemmin päätöksellä jätetty myöntämättä pakolaisasema Geneven yleissopimuksen 1 artiklan F kohdan tai direktiivin 2011/95 12 artiklan 2 kohdan perusteella, ei mahdollista sitä, että tämän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat automaattisesti katsoa, että hänen pelkkä läsnäolonsa tällä alueella muodostaa – rikoksen uusimisen riskin olemassaolosta riippumatta – todellisen, välittömän ja riittävän vakavan uhan, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun ja joka voi olla perusteena yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen perustuvien toimenpiteiden toteuttamiselle.

Tällaisen uhan olemassaolon toteamisen on perustuttava vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan arviointiin asianomaisen henkilön omasta käyttäytymisestä siten, että huomioon otetaan pakolaisaseman myöntämättä jättämistä koskevassa päätöksessä esitetyt toteamukset ja seikat, joihin päätös perustuu, erityisesti rikosten tai tekojen, joista häntä syytetään, luonne ja vakavuus, se, missä määrin hän on osallistunut näihin rikoksiin henkilökohtaisesti, se, onko mahdollisesti olemassa rikosoikeudellisesta vastuusta vapauttavia oikeuttamisperusteita, sekä se, onko hänellä rikostuomioita.

Tässä kokonaisarvioinnissa on myös otettava huomioon näiden rikosten tai tekojen oletetusta tekemisestä kulunut aika sekä mainitun henkilön myöhempi käyttäytyminen, erityisesti se, osoittaako tämä käyttäytyminen hänessä sellaisen asenteen pysyvyyttä, joka loukkaa SEU 2 ja SEU 3 artiklassa tarkoitettuja perusarvoja tavalla, joka voisi vaikuttaa väestön rauhaan ja fyysiseen turvallisuuteen. Pelkästään se, että tämän henkilön aiempi käyttäytyminen liittyy hänen alkuperämaansa yhteiskunnallis-historialliseen kontekstiin, joka ei ole omiaan toistumaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ei ole tällaisen toteamisen esteenä."

3.8.2 Maahantulosäännösten kiertäminen 36 a-f §

Kansainvälisen suojeluaseman saaneiden jatkolupiin keskittyvässä prosessissa ulkomaalaislain maahantulosäännösten kiertämistä koskevat pykälät voivat tulla sovellettavaksi ainoastaan sellaisissa tapauksissa, joissa harkitaan jatkoluvan epäämistä suojeluasemattomalle hakijalle osana kokonaisharkintaa. Koska prosessissa käsiteltävät suojeluasemattomien hakijoiden jatkoluvat perustuvat käytännössä aina perhesiteeseen suhteessa suojeluaseman saaneeseen perheenkokoajaan tai ovat Ulkl 89 §:n perusteella oleskeluluvan saaneiden jatkolupahakemuksia, tapauksiin liittyy

aina perusteellista kokonaisharkintaa ja esimerkiksi perhe-elämän suojan, lapsen edun ja palautuskiellon arviointia.

Suojeluaseman saaneilla hakijoilla esimerkiksi 36 a §:n 1 momentin 2 kohta, joka koskee olennaisesti väärin, virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamista on samalla peruste siirtää hakemus suojeluaseman jälkivalvontaan, missä väärin tietojen vaikutus suojeluasemaan arvioidaan tarkemmin.

Ulkomaalaislain 36 a-f §:ien mukaisia tilanteita ja niin kutsuttua maahantulosäännösten kiertämistä käsitellään erillisessä ohjeessa: Ohje maahantulosäännösten kiertämisen arvioinnista – 36 a-f -ohje (MIGDnro-2025-1509).

3.9 Luvan kesto

[Jatkolupa kansainvälisen suojelun perusteella](#)

Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi. Uusi määräaikainen oleskelulupa pakolaisuuden perusteella myönnetään kolmeksi vuodeksi. Uusi määräaikainen oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella myönnetään kahdeksi vuodeksi.

Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien jatkolupien pituus ei ole Maahanmuuttoviraston harkittavissa, vaikka hakija olisi esimerkiksi syyllistynyt rikoksiin. Rikos- ja turvallisuusperusteet voivat kuitenkin tulla arvioitavaksi Ulkl 107-108 §:n mukaisissa tilanteissa, joissa harkitaan suojeluaseman lakkauttamista tai peruuttamista.

[Jatkolupa perhesiteen perusteella](#)

Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin mukaan uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi. Ulkomaalaislain 55 §:n 3 momentin mukaan, jos oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella, myönnettävän määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenkokoajan määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Rikos- ja turvallisuusperusteet voivat olla syy rajoittaa perhesiteen perusteella myönnettävän jatkoluvan pituutta, joka voi 55 §:n 1 mom. perusteella olla enintään neljä vuotta.

Perhesiteen perusteella haettavien jatkolupien kesto on mahdollista perustellusti rajoittaa rikos- ja turvallisuusperustein silloin, kun hakijan rikoshistoria ei ole peruste luvan epäämiseen esimerkiksi perhe-elämän suoja huomioiden. Luvan keston rajoittaminen on aina perusteltava päätökseen. Harkinnassa on huomioitava ja päätökseen avattava rikosten ja rikosepäilyjen laatu ja toistuvuus suhteessa oleskeluhistoriaan ja Suomessa oleviin siteisiin. Ulkl

5 §:n mukaisesti ulkomaalaisen oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä. Peruste luvan rajoittamiselle on tällöin tarve seurata ja uudelleenarvioida hakijan maassa oleskelun edellytykset neljää vuotta lyhyemmässä ajassa. Oleskeluluvan kestoa ei ole kuitenkaan syytä rajoittaa, jos on hakijan olosuhteiden perusteella selvää, ettei hakijaa voitaisi myöhemminkään määrätä poistettavaksi maasta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa hakija vastaa yksin Suomen kansalaisen huollosta, ei useimmissa tapauksissa ole syytä rajata luvan pituutta.

Muutoin perhesiteen perusteella myönnettävän jatkoluvan pituus riippuu perheenkokoajan lupatilanteesta ja luvan voimassaolosta.

- Jos perheenkokoajalla on pysyvä oleskelulupa, perheenjäsenelle perhesiteen perusteella myönnettävän jatkoluvan kesto on lähtökohtaisesti neljä vuotta.
- Jos perheenkokoajalla on määräaikainen oleskelulupa, perheenjäsenelle myönnetään jatkolupa enintään perheenkokoajan luvan voimassaolon päättymiseen saakka.
- Jos perheenkokoajan oleskeluluvan jäljellä oleva voimassaoloaika on alle kolme kuukautta, perheenjäsenelle ei lähtökohtaisesti myönnetä oleskelulupaa ennen kuin perheenkokoajalle on myönnetty uusi oleskelulupa.

Perhesideperusteisten oleskelulupien kohdalla voi olla myös muita poikkeuksellisia tilanteita, jolloin luvan keston rajaaminen on perusteltua. Näistä tilanteista ohjeistetaan tarkemmin perhesideperusteisia oleskelulupia koskevissa ohjeissa.

Esimerkiksi luvan keston rajaaminen voi olla perusteltua seuraavissa tilanteissa:

- Perhe-elämän viettämisessä on ollut aiemman luvan aikana epäselvyyksiä ja on epäily, että hakija ja perheenkokoaja eivät ole jatkamassa yhteistä perhe-elämää.
- Hakija (tai koko perhe) on oleskellut merkittävän osan edellisen luvan voimassaoloajasta Suomen ulkopuolella.
- Jatkolupaa on haettu huoltajana huoltajuusriidan aikana.

[Jatkolupa palautuskieltoa sovellettaessa](#)

Oleskelulupa palautuskieltoa sovellettaessa (UlkL 89 §) on 5.3.2025 lähtien kestoltaan aina enintään yhden vuoden.

[Lupakatkon vaikutus](#)

Jos lupaa on haettu ennen edellisen luvan voimassaolon päättymistä, jatkolupa myönnetään edellisen oleskeluluvan päättymispäivämäärästä alkaen, niin että hakijalle ei synny lupakatkoa.

Jos lupaa on haettu vasta edellisen oleskeluluvan voimassaolon päättymisen jälkeen, jatkolupa myönnetään päätöspäivämäärästä alkaen. Hakijan oleskeluhistoriaan syntyy näin ollen lupakatko. Oleskeluluvan alkamisen poikkeuksellinen ajankohta perustellaan tällöin lyhyesti päätökseen.

3.10 Kuuleminen

Viranomaisen velvollisuudesta kuulla asianosaista on säädetty hallintolain 34 §:ssä, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selvityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 11 § mukaan asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee.

Kuulemisveloitteesta voidaan poiketa esimerkiksi silloin, kun hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta (HL 34 § 2 mom. 5 kohta). Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta myös silloin, jos kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle (HL 34 § 2 mom. 4 kohta).

Kuulematta jättäminen on mahdollista vain laissa erikseen määritellyissä tilanteissa.

Kuuleminen suoritetaan pääsääntöisesti varaamalla asianosaiselle mahdollisuus kirjallisen vastineen antamiseen. Jos kuultavalla on asiamies, kopio vastinepyynnöstä lähetetään myös hänelle.

Hakijalla tai muulla asianosaisella ei ole kuitenkaan velvollisuutta käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi. Mikäli vastinetta ei toimiteta kuulemispyynnössä mainittuun päivämäärään mennessä, voidaan lähtökohtaisesti olettaa, että hakijalla tai muulla asianosaisella ei ole tarvetta ilmaista mielipidettään. Tällöin asian voi ratkaista myös hakijan vahingoksi ja tämä tulee olla myös mainittuna hakijalle lähetettävässä vastinepyynnössä. Tapauskohtaisesti voidaan myös harkita, tulisiko vastinepyyntö uusia.

3.10.1 Oleskeluluvan edellytyksiin liittyvä kuuleminen tai lisätietojen pyytäminen

Kun arvioidaan hakijan jatko-oleskeluluvan edellytyksiä ja esimerkiksi perhesidelupiin liittyviä vaatimuksia, kuten turvattu toimeentulo, kiinteä perhe-elämä, lapsen tosiasiallinen huoltajuus tai Suomeen syntyneet siteet, päätös tehdään pääsääntöisesti hakijan hakemuksessaan ilmoittamien tietojen ja rekisteritietojen pohjalta. Kun rekistereistä ja hakemuslomakkeelta saatavat

tiedot ovat riittäviä päätöksen tekoon ja harkinnassa päädytään myönteiseen päätökseen, hakijaa ei ole tarvetta kuulla.

Jos rekisteritietojen perusteella oleskeluluvan edellytyksissä on epäselvyyttä tai päätöksen tekoon tarvittavia tietoja ei ole saatavilla, voidaan hakijalle lähettää oleskeluluvan perusteisiin liittyviä lisäselvityspyyntöjä tai vastinepyyntöjä.

Esimerkiksi joissakin tilanteissa hakijalta on hyvä tiedustella tarkemmin hänen siteistään Suomeen vapaamuotoisella lisäselvityspyynnöllä, jossa pyydetään lisätietoja avoimilla kysymyksillä. Myös huoltajuuteen ja tosiasialliseen kiinteään perhe-elämään liittyvistä ristiriidoista on kuultava, jos niillä on vaikutusta päätösharkintaan.

Hakijaa on myös kuultava, jos hänen henkilötiedoissaan ilmenee merkittäviä ristiriitoja jatkolupahakemuksen käsittelyn yhteydessä ja harkittavana on hakijan käytössä oleva henkilöllisyys ja mahdolliset henkilöllisyyteen liittyvät väärinkäytökset. Kuuleminen tapahtuu tapauskohtaisesti suojeluaseman jälkivalvonnassa tai jatkoluvan päätösharkinnan yhteydessä, jos ristiriidat eivät ole johtaneet suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamistutkintaan.

Merkittävillä ristiriidoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kokonaan uutta kansalaisuutta, uutta nimeä tai syntymäaikaa tai -paikkaa, jota ei voida rekisteröidä käytössä olevaksi henkilöllisyydeksi, kunnes syy tietojen muuttumiseen on selvitetty. Nimen translitteroinnissa tapahtuneet pienemmät muutokset tai esimerkiksi syntymäpaikan merkitseminen eri tarkkuudella (kaupunki / lääni / maakunta) eivät ole samalla tavalla kuulemista vaativia ristiriitoja.

Hakijaa ei ole tarpeen kuulla sellaisissa tilanteissa, joissa hänen henkilötietoja korjataan viranomaisen tekemän rekisteröintivirheen vuoksi vastaamaan hakijan jo aiemmin esittämiä asiakirjoja tai muuta selvitystä eli hakijan oman vaatimuksen mukaisesti (HL 34 § 2 mom. 5 kohta) tai mikäli kuuleminen olisi muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Kun arvioidaan 52 §:n mukaisia luvan edellytyksiä yksilöllisestä inhimillisestä syystä, voi olla tarvetta pyytää hakijalta lisäselvityksiä esimerkiksi hänen terveydentilastaan.

Katso tarkemmin 52 §:n mukaisen oleskeluluvan kirjallisista selvityksistä: Ohje oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä - 52 § -ohje (MIGDno-2024-396).

3.10.2 Rikoksista kuuleminen

Jos rikosasialla on vaikutusta päätösharkintaan, kuten myönnettävän oleskeluluvan kestoon tai epäämiseen, hakijaa on kuultava ja annettava mahdollisuus antaa vastine asiassa.

Kuulemisessa on huomioitava, että asianosaisella tulee olla käytössään sama informaatio kuin viranomaisella, jotta hän voi niin sanotusti puolustaa asiaansa. Hakijalle on kuulemisen yhteydessä esitettävä, millä perusteella Maahanmuuttovirasto harkitsee luvan keston rajaamista tai luvan epäämistä ja mahdollista karkotusta sekä maahantulokielttoa ja mitä selvityksiä Maahanmuuttovirastolla on käytettävissään. Näin hakijalla on tosiasiallinen mahdollisuus lausua näkemyksensä muun muassa esitettyjen selvitysten paikkansapitävyydestä. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun arvioidaan vasta tutkinnassa olevan rikosepäilyn vaikutuksia.

Kuuleminen voidaan suorittaa kuitenkin ainoastaan silloin, jos poliisilta on saatu tieto rikosasian asianosaisjulkisuudesta.

Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävissä jatkoluissa luvan kesto ei ole Maahanmuuttoviraston harkittavissa, eikä rikoksilla tai rikosepäilyillä ole vaikutusta lupaharkintaan, jos ne eivät ole johtaneet suojeluaseman jälkivalvontaan. Siksi rikosasioista kuuleminen voidaan katsoa ilmeisen tarpeettomaksi.

Jos rikosasiat johtavat suojeluaseman jälkivalvontaan, kuuleminen suoritetaan tarvittaessa osana aseman lakkauttamis- tai peruuttamistutkintaa.

Luvan keston rajaamista rikosasioiden perusteella voidaan harkita, kun jatkolupaa on haettu perhesiteen perusteella, mutta hakijan rikosasiat eivät ole johtaneet suojeluaseman lakkauttamis- tai peruuttamismenettelyyn.

Niiden hakijoiden kohdalla, joilla ei ole suojeluasemaa, voidaan päätyä myös jatkoluvan epäämiseen. Tämä vaatii perusteellista kokonaisuarkintaa, yleensä perhe-elämän suojan, mahdollisen lapsen edun ja rikosasioiden laadun ja määrän huomioimista sekä hakijan Suomeen syntyneiden siteiden tarkkaa selvittämistä, jolloin rikosasioista kuullaan myös karkottamisharkinnan näkökulmasta.

Kuuleminen voidaan toteuttaa kirjallisesti.

3.10.3 Karkottamisharkintaan liittyvä kuuleminen

Ulkomaalaislain 145 §:n mukaan ulkomaalaiselle ja hänen Suomessa olevalle aviopuolisolleen tai tähän rinnastettavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi häntä koskevassa pääsyyntä epäämistä, käännyttämistä, karkottamista tai maahantulokiellon määräämistä koskevassa asiassa.

Kuulemisen käytännön toteuttamisesta ei ole säädetty laissa. Kuuleminen on mahdollista toteuttaa esimerkiksi suullisesti tai asianosainen voi antaa selvityksensä kirjallisesti.

Hakijaa kuullaan mahdollisesta karkottamisesta ja maahantulokiellosta, kun päätösharkinnassa ollaan päätymässä kielteiseen päätökseen. Samalla hakijalta voidaan pyytää muita asian käsittelyyn tarvittavia selvityksiä. Vastinepyynnössä on aihetta mainita, millä perusteella karkottamista harkitaan (esimerkiksi, jos oleskelulupaa ei myönnetä ja/tai, että henkilö on syyllistynyt rikoksiin Suomessa). Samalla hakijalta kysytään hänen siteistään Suomeen ja koti-/asuinmaahansa.

Vastinepyyntö tulisi muotoilla hakijan tilanteeseen sopivaksi ja ottaen huomioon UlkL 146 §:n mukaisen maastapoistamiseen kuuluvan kokonaisuuden. Hakijalle voi esittää avoimia kysymyksiä mahdollisista perhe-, työ ja opiskelusiteistä Suomeen, sekä perhesiteistä ja yhteydenpidosta koti/asuinmaassa oleviin sukulaisiin. Tämä on tarpeen, jotta voidaan arvioida hakijan siteitä Suomeen verrattuna hänen perheeseen liittyviin, kulttuurisiin ja sosiaalisiin siteisiin kotimaahansa UlkL 146 §:n 1 mom. edellytysten mukaisesti.

Samalla hakijalta tulee varmistaa, onko hänellä oleskelulupia muiden jäsenvaltioiden alueelle. Jos hakijalla on oleskelulupa toisen jäsenvaltion alueelle, häneltä tiedustellaan, millä perusteella oleskelulupa on myönnetty ja pyydetään toimittamaan kopio oleskelulupakortin molemmista puolista. Näissä tilanteissa, ja jos asiassa ei olla tekemässä vaatimusta siirtyä, häntä tulee kuulla maasta poistamisesta sekä kansalaisuusvaltion että oleskeluluvan myöntäneen oleskeluvaltion osalta.

Vastinepyynnön muotoilussa on syytä kiinnittää huomiota ja korostaa hakijalle, että karkottaminen tulee kyseeseen vain, jos oleskelulupapäätös on kielteinen.

Puolison kuuleminen

Myös hakijan puolisolalle tai tähän rinnastettavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Suomessa olevalle puolisolalle lähetetään vapaamuotoinen vastinepyyntö ja vastineen antamiselle varataan yleensä 14 vuorokautta, mikä tulee ilmoittaa vastinepyynnössä.

Huollettavan kuuleminen

Ulkomaalaislain 6 §:n 1 momentin mukaan tämän lain nojalla tapahtuvassa päätöksenteossa, joka koskee kahdeksatoista vuotta nuorempaa lasta, on erityistä huomiota kiinnitettävä lapsen etuun sekä hänen kehitykseensä ja terveyteensä liittyviin seikkoihin.

Ulkomaalaislain 6 §:n 2 momentin mukaan ennen kaksitoista vuotta täyttäneitä lasta koskevan päätöksen tekemistä on lasta kuultava, jollei kuuleminen ole ilmeisen tarpeeton. Lapsen mielipiteet tulee ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Myös nuorempaa lasta voidaan kuulla, jos hän on niin kehittynyt, että hänen näkemyksiinsä voidaan kiinnittää huomiota.

Huollettavia alaikäisiä lapsia kuullaan riippuen lasten iästä. Lasta on kuultava, jos lapsi on vähintään 12-vuotias. On myös huomattava, että alaikäisen

Ulkomaalaislain 66 a §:n mukaan, kun oleskelulupaa on haettu perhesiteen perusteella, luvan myöntämättä jättämistä harkittaessa on otettava huomioon ulkomaalaisen perhesiteiden luonne ja kiinteys, hänen maassa oleskelunsa pituus sekä hänen perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteensä kotimaahan. Sama koskee harkintaa päätettäessä perhesiteen perusteella myönnetyn oleskeluluvan peruuttamisesta taikka perheenkokoajan tai hänen perheenjäsenensä maastapoistamisesta.

Esimerkiksi kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenenä aiemman lupansa saaneiden kohdalla harkitaan viran puolesta jatkoluvan edellytykset muuna omaisena (115 §), kiinteiden siteiden perusteella (54 § 7 mom.) ja viimesijaisesti yksilöllisestä inhimillisestä syystä (52 §) tai maasta poistumisen estymisen vuoksi (51 §), jos perhesidellupaa ei voida enää myöntää.

Tapauskohtaisesti tulee myös harkita, tulisiko hakija ohjata hakemaan turvapaikkaa vai edetäkö suoraan kielteiseen päätökseen ja maasta poistamiseen.

Tilanteissa, joissa kielteistä päätöstä ollaan tekemässä rikos- ja turvallisuusperustein Ulkl 36 §:n mukaisesti, siirytään suoraan karkottamisharkintaan.

Jos kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenen katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä tai turvallisuutta, suoritetaan Ulkl 114 §:n 2 momentin tai 114 a §:n 2 ja 3 momentin mukainen kokonaisharkinta, jossa otetaan huomioon perheenkokoajan mahdollisuus viettää perhe-elämää hakijan kanssa jossain kolmannessa maassa. Harkinnassa on otettava huomioon perhesiteen merkitys asianosaisille.

Ulkomaalaislain 146 §:n 1 momentin mukaan pääsyn epäämistä, käännättämistä ja maasta karkottamista sekä maahantulokiellon määräämistä ja pituutta harkittaessa on otettava huomioon päätöksen perusteena olevat seikat sekä asiaan muutoin vaikuttavat seikat ja olot kokonaisuudessaan. Harkinnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan. Harkinnassa muutoin huomioon otettavia seikkoja ovat ainakin ulkomaalaisen maassa oleskelun pituus ja tarkoitus sekä ulkomaalaiselle myönnetyn oleskeluluvan luonne, hänen siteensä Suomeen sekä hänen perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteensä kotimaahan. Jos pääsyn epääminen, käännättäminen tai maasta karkottaminen taikka siihen liittyvä maahantulokiello perustuisi ulkomaalaisen rikolliseen toimintaan, on otettava huomioon teon vakavuus sekä yleiselle tai yksityiselle turvallisuudelle aiheutunut haitta, vahinko tai vaara.

[Karkottamisen kokonaisharkinta](#)

Karkottamista vastaan voivat puhua seuraavat seikat:

- Lapsen etu
- Perhe-elämän suoja
- Siteet Suomeen

- Oleskelun pituus
- Oleskelun tarkoitus
- Terveystila
- Vähäiset / katkenneet siteet kotimaahan
- Perheenjäsenten lupatilanne (suojeluasema)

Karkottamisen puolesta voivat puhua seuraavat seikat:

- Rikoksen vakavuus
- Turvallisuudelle aiheutunut haitta, vahinko ja vaara
- Vankeustuomio
- Tuomion jälkeen jatkunut rikollisuus
- Luvaton oleskelu
- Väärien, väärennettyjen tai harhaanjohtavien tietojen antaminen sekä muu vilpillinen ja moitittava toiminta (UlkL 36 a – c §)

Ottaen huomioon, että prosessissa käsitellään suojeluaseman saaneiden hakijoiden perheenjäsenten hakemuksia sekä 89 §:n perusteella oleskeluluvan saaneiden hakijoiden hakemuksia on erityistä huomiota kiinnitettävä UlkL 147 §:n mukaiseen palautuskieltoon, vaikka hakijalla itsellään ei olisikaan suojeluasemaa. UlkL 147 §:n mukaan ketään ei saa käännyttää, karkottaa tai pääsyt epäämisen seurauksena palauttaa alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi, eikä alueelle, jolta hänet voitaisiin lähettää sellaiselle alueelle.

Jos jatkolupaa ei voida myöntää, mutta asiassa on viitteitä palautuskiellon soveltumisesta, hakijalle annetaan mahdollisuus hakea turvapaikkaa ennen kielteisen päätöksen tekoa. Tällöin hakijalle lähetetään kehoitus ja ohjeistus turvapaikan hakemiseen, johon kirjataan määräpäivä, jonka jälkeen kielteinen päätös ja maastapoistamispäätös voidaan tehdä, ellei hakija ole siihen mennessä jättänyt turvapaikkahakemusta.

Yleinen ohjeistus maastapoistamisharkintaan ja siihen liittyviin käytäntöihin löytyy erillisestä ohjeesta: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta - Maastapoistamisharkinta (MIGDno-2024-2942).

3.12 Raukeamispäätös

Tilanteista, joissa hakemuksen voidaan katsoa rauenneen ja siihen tehdään raukeamispäätös, ohjeistetaan Lupamenettelyohjeessa (MIGDno-2023-1406).

Raukeamispäätös tehdään seuraavissa tilanteissa:

- Hakija peruuttanut hakemuksen
- Hakija muuttanut todennäköisesti pois Suomesta (todennäköisyys arvioidaan tapauskohtaisesti)
- Hakija kuollut
- Hakija saanut Suomen kansalaisuuden
- Käsittelymaksu maksamatta kokonaan tai osittain

4 Päätöksen jälkeiset toimenpiteet

4.1 Tiedoksianto

Ulkomaalaislain nojalla tehdyt päätökset annetaan tiedoksi UlkL 204–206 §:ssä säädetyllä tavalla joko tavallisena tai todisteellisena tiedoksiantona taikka tarvittaessa yleistiedoksiantona.

Ulkomaalaislain 205 §:n mukaan tavallista tiedoksiantoa saadaan käyttää päätöksissä, jotka ovat hakijalle myönteisiä. Muutoin tiedoksianto on toimitettava todisteellisesti.

Tavallinen tiedoksianto voidaan toimittaa joko sähköisesti tai kirjallisesti postitse tavallisena kirjeenä.

Todisteellinen tiedoksianto voidaan toimittaa joko sähköisesti tai postitse saantitodistusta vastaan. Tiedoksianto voidaan poikkeuksellisesti toimittaa myös henkilökohtaisesti vastaanottajalle tai tämän edustajalle tai haastetiedoksiantona.

Todisteellista tiedoksiantoa käytetään seuraavissa tilanteissa:

- päätös on kielteinen eli haettua lupaa ei myönnetä
- hakija on hakenut pysyvää lupaa, mutta hänelle myönnetään uusi määräaikainen lupa (osittain kielteinen päätös)
- hakijalle on myönnetty lupa eri perusteella kuin millä hän on hakenut

Jos kielteiseen päätökseen liittyy maasta poistaminen, Maahanmuuttovirasto pyytää poliisia antamaan päätöksen tiedoksi sekä hakijalle että mahdolliselle perheenkokoajalle.

Raukeamispäätösten osalta tavallista tiedoksiannosta voidaan pitää riittävänä, kun on kyse päätöksestä, johon ei Ulkl 191 §:n 8 kohdan nojalla saa hakea muutosta valittamalla (hakija peruuttaa hakemuksensa tai todennäköisesti muuttanut pois Suomesta). Myös ulkomaalaislain 10 a §:n perusteella maksamattomina raukeavat hakemukset voi antaa tiedoksi tavallisella tiedoksiannolla, koska näissä asioissa ei hallituksen esityksen (HE 2/2016 vp) perusteella ole valitusoikeutta. Suomen kansalaisuuden saaneiden kohdalla tavallista tiedoksiannosta voidaan pitää myös riittävänä, kun oleskelulupa-asian todetaan raukeavan Ulkl 59 §:n mukaisesti ja hakija on saanut kansalaisuusasiansa Suomen perustuslain 21 §:n mukaisesti käsiteltyä.

Tarkemmin tiedoksiannoista ohjeistetaan erillisissä ohjeissa:

Ohje päätöksen tiedoksiannosta (MIGDno-2022-2234)

Lupamenettelyohje (MIGDno-2023-1406)

Maastapoistamisasioiden tiedoksiannosta: Ohje ulkomaalaisen maasta poistamisesta – Maastapoistamisohje (MIGDno-2024-2942)

4.2 Oleskelulupakortti

Hakijalle annetaan oleskelulupakortti osoitukseksi oleskeluluvasta. Oleskelulupakortti annetaan oleskeluluvan voimassaoloajaksi.

Maahanmuuttovirasto tilaa päätöksenteon yhteydessä biometrisen oleskelulupakortin korttitoimittajalta.

Oleskelulupakortti voidaan toimittaa Suomessa olevalle hakijalle suoratoimituksena noutopisteeseen tai kirjeenä postitse.

Jos myönteisen päätöksen mukana hakijalle lähetetään myös matkustusasiakirja, käytetään kirjattua kirjettä.

4.3 Muutoksenhaku

Maahanmuuttoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ulkl 190 §:n mukaisesti. Tilanteet, joissa ulkomaalaislain nojalla tehtyihin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla on listattu Ulkl 191 §:ssä.

Esimerkiksi, jos asian on todettu raukeavan sen johdosta, että hakija on peruuttanut hakemuksensa tai todennäköisesti muuttanut pois Suomesta, siihen ei saa hakea muutosta valittamalla (Ulkl 191 § 1 mom. 8 k.).

Lisäksi UlkL 10 a §:n perusteella maksamattomana raukeavasta hakemuksesta ei hallituksen esityksen (HE 2/2016 vp) perusteella ole valitusoikeutta.

Kansainvälinen suojelu

Jos kyseessä on kansainvälisen suojelun perusteella tehty jatkolupahakemus, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy UlkL 193 §:n 2 momentin mukaisesti:

Jos päätös on tehty Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikön:

1) eteläisellä alueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus;

2) itäisellä alueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Itä-Suomen hallinto-oikeus;

3) pohjoisella alueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Pohjois-Suomen hallinto-oikeus;

4) läntisellä alueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Turun hallinto-oikeus.

Tarkemmat määräykset Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikön alueista annetaan Maahanmuuttoviraston työjärjestyksessä.

Muut oleskeluluvat

Muissa asioissa toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy UlkL 192 §:n mukaisesti.

Esimerkiksi perhesiteen perusteella tai muulla perusteella, kuten 89 §:n tai 52 §:n perusteella, oleskelulupaa hakevien kohdalla toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy UlkL:n 192 §:n mukaisesti asianosaisen asuinpaikan perusteella.

Perhesiteen perusteella haettujen oleskelulupien kohdalla on lisäksi huomioitava UlkL 192 §:n 2 momentti, jonka mukaan perhesiteen perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevassa asiassa toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirin alueella valittajana oleva perheenjäsen tai asiassa muutoin kuultava perheenjäsen asuu. Jos tällaisia perheenjäseniä asuu Suomessa eri tuomiopiireissä, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

Muutoksenhausta ohjeistetaan myös Lupamenettelyohjeessa (MIGDno-2023-1406).

